

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Årsredovisning 2021

Länsstyrelsen i Västmanlands län

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan å ena sidan länets kommuner och dess invånare, å andra sidan regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna.

Årsredovisning 2021

Länsstyrelsen i Västmanlands län

Diariennr: 106-4979-2021

Kontaktperson: Åsa Sars

Foto: Länsstyrelsen i Västmanlands län,

Johnér bildbyrå. Illustration Thommy Gustavsson

Innehåll

Landshövdingen har ordet	3
Om årsredovisningen	5
Årsredovisningens kapitelindelning	5
Om resultatredovisningen	5
Om Länsstyrelsen	7
Våra uppgifter, uppdrag och mål	7
Strategisk styrning och planering	7
Organisation.....	11
Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter	13
Resultatredovisning	16
Myndighetsövergripande redovisning.....	16
Redovisning av verksamhetsområden.....	38
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	39
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor.....	44
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	50
Hållbar samhällsplanering och boende.....	54
Energ och klimat.....	61
Kulturmiljö	68
Samhällsskydd och beredskap	74
Naturvård och miljöskydd.....	82
Areella näringar.....	100
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.....	110
Övrig redovisning	126
Året i siffror	132
Finansiell redovisning	145
Resultaträkning	145
Balansräkning	146
Anslagsredovisning	148
Tilläggsupplysningar och noter.....	149
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	169
Beslut om årsredovisning 2021	169
Bilagor	170

Landshövdingen har ordet

År 2021 har varit ett år som påverkat oss alla på många sätt. Coronapandemin har medfört löpande omprioriteringar i verksamheten, begränsade fysiska kontakter och att medarbetare har arbetat hemifrån i stor utsträckning. Dessutom har nya uppgifter tillkommit under året utifrån lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19. Organisationen har visat på hög flexibilitet och förmåga att ställa om, vilket gör att Länsstyrelsen i Västmanland lämnar år 2021 med ett sammantaget gott verksamhetsresultat. Omprioriteringarna har av naturliga skäl samtidigt medfört att genomförandet av vissa uppgifter påverkats.

En ny uppgift som tillkom var länsstyrelsernas uppdrag om tillsyn över den nya och tillfälliga covid-19-lagen. För ändamålet skapade Länsstyrelsen i Västmanland en ny funktion inom miljöavdelningen med stöd från övrig organisation. Länsstyrelsens arbete har handlat om att etablera kontakter med kommunernas miljökontor, samverka med smittskyddsläkare samt få ut information till allmänheten, det regionala krishanteringsrådet och näringslivet. Arbetet omfattar också rådgivning och stöd till verksamhetsutövare samt fysisk tillsyn. Intrycket är att de allra flesta butiksägare visar stort engagemang och är angelägna om att göra rätt.

Eftersom möjligheter till fysiska möten har begränsats, har vi alla lärt oss att använda digitala lösningar i en utsträckning som aldrig förekommit tidigare. De digitala mötesformerna har kommit för att stanna och formerna för digitala möten behöver fortsatt utvecklas för att möjliggöra detta. Det förändrade arbetssättet kan medföra färre resor, vilket kan vara ett långsiktigt steg mot ett mer hållbart samhälle.

Vi lever också i en tid med stora utmaningar inom klimatområdet. Hela transportsektorn måste ställas om till en fossilfri fordonsflotta. I Västmanland kraftsamlas inom forskning och näringsliv för att hitta lösningar på morgondagens fossilfria infrastruktur. Cirka 70 procent av all sysselsättning inom energisektorn finns här i Västmanland. Northvolt har förlagt sin forskning om framtidens batterier till Västerås. Det nybildade Electrification Hub är en samverkansplattform som samlar spetskompetens i gemensamma satsningar för att accelerera utvecklingen av elektrifiering, energi och elektromobilitet och för att driva på klimatomställningen i Sverige och internationellt. Målet är att bidra till Sveriges uppsatta mål att minska de tunga transporternas miljöpåverkan genom en 70-procentig minskning av utsläppen. Energy Competence Center arbetar för att synliggöra och utveckla den energikompetens som under 130 år gjort Västerås och Västmanland till ett nationellt och globalt energinav. Till detta kan läggas att Mälardalens högskola nu har blivit universitet sedan första januari 2022, vilket vi bedömer kommer att ha positiv inverkan på länets utveckling. Länsstyrelsen medverkar i dessa nätverk och samordnar länets miljö- och klimatråd. Visionen är ”År 2030 är Västmanland en miljö- och klimatförebild”. Årtalet sammanfaller med de globala målen enligt Agenda 2030.

Under 2021 har Sverige firat och hedrat 100 år av demokrati. Förste vice talman Åsa Lindestam besökte länet i slutet av augusti och träffade gymnasieelever, en mängd företrädare från civilsamhället och religiösa samfund, en tidningsredaktion och forskare vid Mälardalens universitet. Talmannen invigde också riksdagens vandringsutställning *Fira demokratin* på Västmanlands läns museum. Där hade man också utformat en västmanländsk del med historiska beskrivningar om kvinnor och män som kämpat för lika rösträtt i vårt län. I november invigdes demokratistugan som under en vecka stod uppställd i centrala Västerås. Parallellt med detta arrangerades ett stort antal föreläsningar på temat demokrati. Demokratiåret har visat att demokratin inte kan tas för given. Det sker stora förändringar i vår omvärld. Trots att Sverige är topprankat i globala demokratiindex, finns utmaningar i vårt land. Det handlar om ojämlikt valdeltagande, desinformation, hot mot politiker och journalister samt aktiva antidemokratiska aktörer. Därför är det fortsatt viktigt att diskutera och lyfta fram de demokratiska värdena, inte minst bland de unga.

Under ett år med pandemi har intresset och viljan att vara ute i naturen varit stort. Länsstyrelsen har också arbetat utifrån det nationella projektet Friluftslivets år 2021 som handlar om att lyfta fram friluftslivets betydelse, få fler människor att vara ute i naturen och öka medvetenheten om friluftslivets värden och allemansrätten. Att vara ute i naturen främjar folkhälsan och kan vara en viktigt del i integrationsarbetet. Före detta landshövdingen Minoo Akhtarzand slöt upp i den så kallade landshövdingestafetten för att uppmärksamma året. Hon deltog bland annat i en friluftsans aktivitet inom samverkansprojektet Kvinna in i Sverige i Skinnskatteberg, ett projekt för att få utrikesfödda kvinnor som står långt från arbetsmarknaden att integreras i samhället, få anställning eller börja studera

"Västmanland är möjligheternas län. Det är hjärtat av Sverige, en region i framkant med en fantastisk sammansättning av företag och organisationer som gör det till ett av Sveriges starkaste exportlän och en tillväxtmotor i Sverige." Detta är ord från Minoo Akhtarzand som avslutade sitt förordnande som landshövding den sista november 2021 efter sex innehållsrika år här i Västmanland.

Jag vill å mina egna och Minoo Akhtarzands vägnar framföra ett varmt tack till alla medarbetare och samverkansparter för goda insatser under 2021.

Ulrica Gradin

Vikarierande landshövding i Västmanlands län

Om årsredovisningen

Syftet med detta avsnitt är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp samt mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken *Tilläggsupplysningar och noter* i avsnittet *Finansiell redovisning*.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor.

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutvecklingen samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A–C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning.

Om resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Därefter följer en redogörelse för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt en beskrivning av hur vi genomför verksamheten. Vi redovisar resultatet genom att beskriva prestationer och effekter för att slutligen göra en bedömning av resultatet, bland annat med stöd av indikatorer. Avsnittet innehåller även en tabell med verksamheten i siffror som visar årsarbetskrafter, viss ärendestatistik och uppgifter om kostnader, finansiering och transfereringar.

Förklaring av begrepp

Nedan förklaras några av de begrepp som används i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att myndigheten i utförandet av uppgifterna och uppdragen ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där länsstyrelsens insatser som enskild myndighet i olika grad påverkar måluppfyllelsen. Dessa mål kan alltså vara olika verksamhetsnära, dvs. de kan ha varierande koppling till de egna arbetsinsatserna.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) har länsstyrelsen tagit fram **resultatindikatorer**, som ska användas som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten inom respektive verksamhetsområde. Indikatorerna är mått som används i bedömningen av måluppfyllelsen. En indikator mäter i regel en avgränsad del av ett mål. Under året har ett särskilt uppdrag genomförts för att ta fram länsstyrelsegemensamma indikatorer. Uppdraget har fokuserat på prestationer/leveranser och sådana effekter i länet som till relativt hög grad beror på länsstyrelsens eget arbete. Länsstyrelserna har också fokuserat på att välja ut eller ta fram relativt få och relevanta indikatorer.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat

- svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget
- att tiden och kostnaden för att ta fram underlaget till resultatindikatorn är för stor
- att länsstyrelserna i vissa fall kan behöva samordna sig och komma överens om vilka indikatorer som bör följas över tid.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Grunder för bedömningar

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet av genomförda insatser i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål. Bedömningarna motiveras med stöd av indikatorer och övriga resultatbeskrivningar. De bedömningsnivåer som används är:

- Otillfredsställande: Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.
- Utvecklingsbehov: Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.
- Gott: Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- Utmärkt: Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Resultatbedömningen kan även innehålla en bedömning av **trend** och **riktning** i ett regionalt perspektiv.

Om Länsstyrelsen

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Länsstyrelsen ska tillvarata både individens och samhällets intressen i utvecklingen av länet. Länsstyrelsen bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och ska vara en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta tvärsektoriellt i många frågor.

Det saknas ett riksdagsbundet mål för länsstyrelserna. Övergripande ska länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyts an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå. Resultaten som redovisas kan bestå av såväl prestationer som effekter på kort, medellång eller lång sikt.

Strategisk styrning och planering

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att de nationella målen och de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 ska få genomslag i länet. En grundläggande prioritering är uppdrag som finns i Länsstyrelsens instruktion, regleringsbrev och uppdrag som beskrivs i lagar och förordningar. Länsstyrelsen prioriterar insatser och aktiviteter för en gynnsam utveckling av länet och arbetar för att skydda och bevara sådant som är av värde och nytta för medborgarna och miljön.

Läget i länet i relation till nationella mål bildar utgångspunkt för inriktningen och avvägningen mellan olika intresseområden. Många aspekter är inarbetade i det dagliga arbetet och beaktas i all kärnverksamhet.

För att tydliggöra uppdraget och målen har Länsstyrelsen beslutat om en vision och övergripande mål som tillsammans är grunden för Länsstyrelsens styrning, planering och verksamhetsuppföljning:

Länsstyrelsens vision

Ett hållbart Västmanland för nuvarande och kommande generationer.

Övergripande mål

Länsstyrelsen skapar stor effekt och nytta genom

- att vi är en regional aktör i framkant
- att vår myndighetsutövning är rättssäker, effektiv och möjliggörande
- ett tillitsfullt arbetsklimat och en hållbar arbetsmiljö
- en förmåga att anpassa arbetet med att nå nationella mål efter omvärlden och läget i länet.

Med utgångspunkt i vision och övergripande mål tar Länsstyrelsen fram ett målkort. Målkortet innehåller gemensamma mål inom de fyra perspektiven

- kund och omvärld
- verksamhet
- medarbetare
- ekonomi.

Länsstyrelsen har identifierat nyckeltal för de gemensamma målen. Respektive avdelning arbetar utifrån målkortet, formulerar avdelningsmål som bidrar till de gemensamma målen och bedömer vilken nivå som avdelningen kan nå för respektive nyckeltal. Tillsammans med medarbetarna formuleras individuella målkort, som tydliggör respektive medarbetares bidrag till avdelningsmål och gemensamma mål.

Ansvaret för respektive uppdrag i regleringsbrevet fördelas och delegeras till avdelningscheferna. Om flera avdelningar arbetar med ett uppdrag, utses en ansvarig avdelning som samordnar arbetet och rapporteringen.

Hela arbetet genomförs inom ramen för verksamhetsplaneringsarbetet och resulterar i en dokumenterad överenskommelse mellan landshövdingen och respektive avdelningschef om årets mål och nyckeltal. Avdelningschefen delegeras en budget för genomförandet.

Under året följs verksamheten och ekonomin upp tertialvis, både skriftligt och i muntliga dialoger med landshövdingen och länsrådet. Uppdragen i regleringsbrevet följs särskilt. I den ekonomiska uppföljningen ingår att lämna en prognos för helårsresultatet. Tertialuppföljningen kompletteras med månadsuppföljningar som fokuserar på att ge en nulägesbild av det ekonomiska utfallet och ärendeflödet.

Även tvärperspektiven integreras i styrningen eftersom alla avdelningar har mål och aktiviteter för de tvärperspektiv som är relevanta för respektive verksamhet.

Det här sättet att styra organisationen mot gemensamt uppsatta mål bedöms fungera väl och ge gott underlag för rapportering till uppdragsgivare, både om verksamheten och ekonomin. Länsstyrelsen använder tertialrapporteringarna aktivt för att prioritera och säkerställa resultatet. Det är särskilt viktigt med goda underlag eftersom tillkommande eller förändrade uppdrag ska hanteras och omsättas i verksamheten. En väl fungerande process har varit extra värdefullt under 2021, eftersom verksamheten har behövt anpassas till att även fortsatt hantera pandemisituationen.

Även verksamhetsåret 2021 har präglats av de stora extra uppgifter som hanteringen av coronapandemin innebär. Det har varit nödvändigt att anpassa långsiktig planering och verksamhetsplaneringen för 2021, utifrån behovet av arbetsinsatser kopplade till arbetet för att hantera coronapandemin.

Eftersom arbetet i krisledningsstaben har genomförts med ordinarie resurser, har Länsstyrelsen gjort prioriteringar för att kunna bemanna krisledningsstaben redan i verksamhetsplaneringen. Resurser avsattes för stabsarbete för hela året. Därefter har löpande dialog skett med verksamhetsansvariga för att anpassa bemanningen efter förändrat behov utifrån Länsstyrelsens uppgifter inom arbetet med corona. De prioriteringar som gjorts i verksamheten har genomförts så att vi har kunnat upprätthålla myndighetsutövningen och uppdragen från regleringsbrevet så väl som möjligt. Samtidigt har vi behövt prioritera ned utvecklingsuppdrag och egeninitierad verksamhet.

En särskild grupp, coronagruppen, har arbetat med frågor om pandemins påverkan på Länsstyrelsens egen verksamhet och arbetsmiljö, exempelvis riktlinjer för distansarbete och möten. Ledningsgruppen har haft särskilda veckovisa möten för att rapportera om coronaarbetet samt dess konsekvenser för verksamheten och bemanningen. Utifrån det har de fattat myndighetsgemensamma beslut. Vid flera tillfällen under året har ledningsgruppen också diskuterat prioriteringar i verksamheten utifrån strukturerade analyser framtagna i samband med tertialuppföljningarna.

Det gemensamma arbetet med rapportering och prioritering har bidragit till att Länsstyrelsen kunnat hantera uppgifter kopplat till pandemin och samtidigt upprätthållit ordinarie verksamhet på ett ändamålsenligt sätt. De prioriteringar som skett till förmån för arbetet i krisledningsstaben redovisas i respektive verksamhetsavsnitt.

Trots proaktiva prioriteringar och omprioriteringar under verksamhetsåret har arbetsuppgifternas omfattning inom stabsarbetet och pandemitillsynen varit svåra att planera för, beroende på pandemins utveckling och beslut om restriktioner och andra åtgärder. Detta har påverkat Länsstyrelsens förmåga att upprätta träffsäkra prognoser och upparbeta kostnader, vilket har påverkat anslagssparandets storlek.

I april 2020 fattade landshövdingarna beslut om att inrätta ett nationellt samordningskansli för att hantera gemensamma frågor kopplade till pandemihanteringen. Arbetet har fortsatt under 2021. Det nationella samordningskansliet har också fungerat som en länk mellan Regeringskansliet och andra nationella myndigheter och länsstyrelserna. Länsstyrelsen i Västmanland har haft en aktiv roll i det nationella samordningskansliets arbete, bland annat genom länsrådets medverkan.

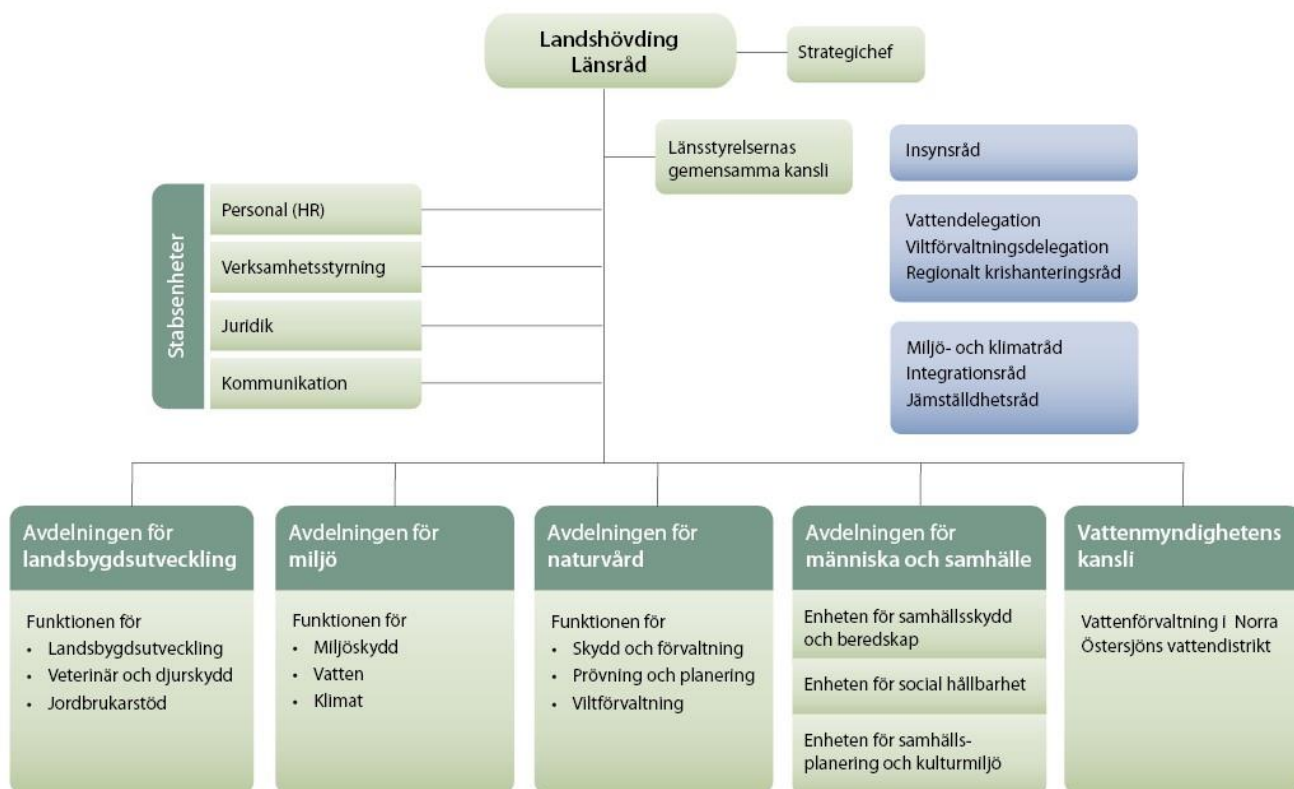
Länsstyrelsen fortsätter att arbeta aktivt med att synliggöra och integrera arbetet med Agenda 2030-målen i verksamheten. Målet är att Agenda 2030 utvecklas till att bli en tydlig och integrerad del av Länsstyrelsens ordinarie verksamhet, där positiva synergieffekter mellan olika verksamhetsområden identifieras och stärker arbetet.

Arbetet med Agenda 2030 utgår ifrån en styrgrupp som leds av landshövdingen. Styrgruppen fastställer inriktningen på uppdraget och följer kontinuerligt upp det arbete som bedrivs. En samordningsfunktion med strategichef, chefen för miljöavdelningen och utredare bistår styrgruppen med att stärka helhetsperspektivet, samt säkerställa enhetlighet och god samverkan internt och externt. Detta görs genom löpande samordning mellan de tre perspektiven miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet samt verksamhetsstöd i en koordineringsgrupp som består av delar av Länsstyrelsens ledningsgrupp. På det sättet skapas förutsättningar för att integrera Agenda 2030 i den ordinarie verksamheten, ta tillvara positiva synergieffekter mellan perspektiven och stärka hållbarhetsarbetet.

Koordineringsgruppen träffas löpande och arbetar enligt en fastställd årlig handlingsplan. Under året har en workshop genomförts för att få verktyg för att systematiskt integrera arbetet med de globala målen i hela myndigheten. (Se vidare redovisning av Agenda 2030.) Länsstyrelsen har också arbetat med att utveckla den strategiska styrningen och planeringen för att effektivisera processer och tydliggöra hur de globala och nationella målen får genomslag i planering och genomförande av verksamhet. Ny vision och övergripande mål har också beslutats.

Organisation

Länsstyrelsens organisation per 31 december 2021

Länsstyrelsen är vid utgången av 2021 organiserad i fem avdelningar som ansvarar för kärnverksamheten och fyra stabsenheter som ansvarar för verksamhetsstöd inom sina respektive områden. Länsstyrelsens ledning har fram till 30 november 2021 bestått av landshövdingen Minoo Akhtarzand och länsrådet Ulrica Gradin och har från och med 1 december ersatts av den vikarierande landshövdingen Ulrica Gradin samt det vikarierande länsrådet Åsa Halldorf. Under året skedde en mindre omorganisation när avdelningen för samhällsbyggnad och avdelningen för samhällsutveckling slogs samman till avdelningen för människa och samhälle. I samband med det inrättades tre enheter på avdelningen.

Länsstyrelsen har ett insynsråd och två delegationer: Viltförvaltningsdelegationen och Vattendelegationen. Länsstyrelsen organiserar och ansvarar för fem samverkansråd:

- det regionala krishanteringsrådet
- miljö- och klimatrådet
- integrationsrådet
- jämställdhetsrådet
- samverkansrådet för statliga myndigheter.

Landshövdingen är ordförande i samtliga råd.

Länsstyrelsen är värdlän för länsstyrelsernas gemensamma kansli som bereder gemensamma frågor till länsrådsmöten, strukturen för länsstyrelsernas gemensamma arbete, de så kallade länsrådsgrupperna, samt stödet till beställarorganisationen för it.

Krisledning

I hanteringen av coronapandemin har Länsstyrelsen haft en sammanhållande och samordnande roll inom ramen för sitt geografiska områdesansvar. Länsstyrelsen hade en krishanteringsstab fram till september och därefter en separat arbetsgrupp för att säkra genomförande av regeringsuppdragen, lägesbilsarbetet, samordningen, informationsutbytet och den gemensamma inriktningen på åtgärder som man har behövt genomföra i länet.

Under arbetet med pandemin har länets kriskommunikationsnätverk haft regelbundna avstämningar. Det har resulterat i att alla aktörer har haft en samstämmig bild av aktuella huvudbudskap och tillgängligt informationsmaterial.

Ledningsgrupp

I ledningsgruppen ingår landshövdingen (ordförande), länsrådet, avdelningscheferna, strategichefen och stabsenhetscheferna.

Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av Länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länsstyrelse.

Länsstyrelsernas gemensamma it-avdelning

Funktionen har till uppgift att försörja samtliga länsstyrelser med it. Formerna, inriktningen och ansvarsfördelningen inom ramen för samverkan regleras via den gemensamma överenskommelsen. Vårdlän för it-avdelningen är Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Tillfälligt hanterar funktionen även lönerna för Brottförebyggande rådet (Brå). Den övergripande inriktningen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för funktionen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser och vidarebefordra samtalen till rätt person i rätt län. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Ekonomiadministration

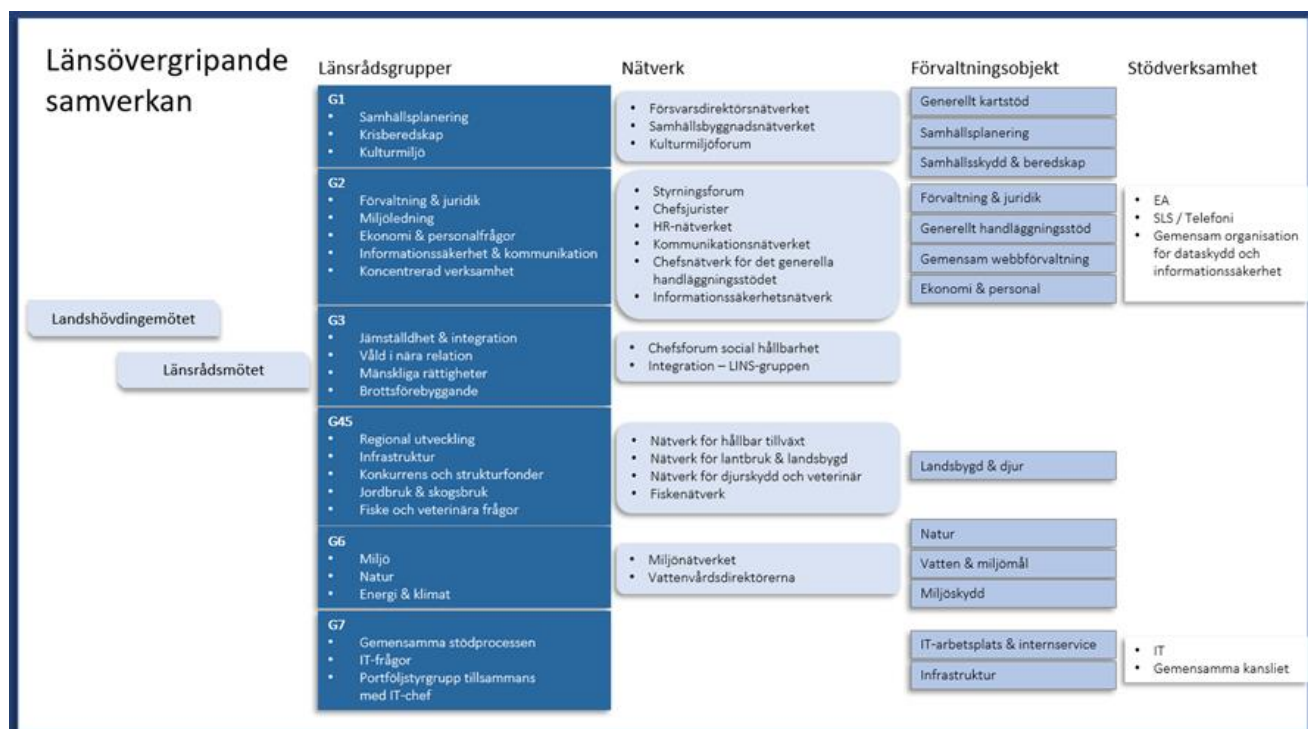
Ekonomiadministration (LstEA) har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodeller, så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. LstEA äger länsstyrelsernas redovisningsmodell.

Dataskydd och informationssäkerhet

Funktionens uppdrag är att främja en god dataskyddskultur och informationssäkerhet både i det nationella perspektivet och inom varje länsstyrelse. Genom gemensam it, gemensamma system och identiska uppdrag behöver de 21 länsstyrelserna hantera och lösa dessa frågor på samma sätt. I funktionen ingår befattningen dataskyddsombud, som är obligatorisk enligt förordningen. Vårdlän för funktionen är Länsstyrelsen i Stockholm.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliet ska i sitt övergripande uppdrag skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt inom området stärka och effektivisera samarbetet. Det innebär att på länsrådets uppdrag arbeta med länsstyrelsegemensamma strukturer och styrning av utveckling och förvaltning. Vårdlän för det gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanland.

Figur 1. Länsövergripande samverkan.

För att kunna hantera länsstyrelsernas bredd av verksamhetsområden, har länsråden delat in sig i 6 länsrådsgrupper och i respektive länsrådsgrupp deltar 5–7 länsråd. Varje länsrådsgrupp har ett antal nätverk knutna till sig, som arbetar operativt på uppdrag från länsrådsgruppen. Alla nätverk har representation från samtliga 21 länsstyrelser.

Förvaltnings- och utvecklingsportfölj

För att åstadkomma en effektiv samverkan har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning av sin utveckling och förvaltning. På en övergripande nivå styrs den gemensamma utvecklings- respektive förvaltningsportföljen genom att planering, uppföljning och beredning m.m. sker hos det gemensamma kansliet som också utgör en portföljhanteringsfunktion. Beslut fattas därefter av länsrådsgrupp 7 som tillsammans med it-chefen utgör portföljstyrgruppen.

Förvaltningsportföljen har en förvaltningsmodell och tretton etablerade förvaltningsobjekt. Varje objekt styrs, inom ramen för sitt mandat, av en objektstyrgrupp med objektägare från både verksamheten och it-avdelningen. Objekten är knutna till den länsrådsgrupp som ansvarar för verksamhetsområdet och även har koppling till ett eller flera av länsrådsgruppens nätverk.

Utvecklingsportföljens utvecklingsinsatser kopplas till en gemensam digital strategi och en gemensam målkarta som bland annat omfattar följande strategiska mål:

- Kontakten med länsstyrelserna är enkel och effektiv.
- Länsstyrelserna främjar samarbete och innovation.
- Länsstyrelsernas gemensamma förvaltning och utveckling är effektiv.
- Förtroendet för länsstyrelserna är stort.

Dessutom har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras utifrån beroenden till sektorsmyndigheternas uppdrag. För 2021 är det exempelvis Samtjänst vattenbruk tillsammans med Tillväxtverket och uppdrag samordnade av Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) som Single Digital Gateway. I övrigt anpassas innehållet i de båda portföljerna utifrån verksamheternas behov.

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisas resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: verksamhetsöversikt	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	183,1	177,3	166,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	121,6	117,9	108,9
Antal årsarbetskrafter män	61,5	59,4	57,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	11 905	12 573	12 045
Antal beslutade ärenden	11 926	12 514	13 793
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1 002	1 120	1 009
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	283 134	253 401	231 532
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	59 494	71 815	39 783

Kommentar till tabellen Nyckeltal: verksamhetsöversikt

Antal ökade årsarbetskrafter och anställda

Antalet årsarbetskrafter fortsätter att öka. Det beror främst på tillkommande medel för uppdrag inom områdena samhällsskydd och beredskap samt natur och miljö, liksom riktade medel för pandemitillsyn.

Ärenden

Antalet inkommande ärenden har minskat. Det har skett en smärre minskning inom flera områden, men främst beror det på färre solcellsärenden till följd av att investeringsstödet till solceller ersatts med ett skatteavdrag från 2021. Antalet beslutade ärenden har följaktligen minskat på grund av färre inkommande ärenden.

Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnaderna har ökat jämfört med 2021. Det beror på ökad medelstilleddning både på förvaltningsanslaget och sakanslag samt ökade kostnader för resurssamverkan inom ramen för den länsstyrelsegemensamma förvaltningen och utvecklingen.

Lämnade bidrag

Lämnade bidrag har minskat eftersom ingen utbetalning till partner som ingår i något av myndighetens LIFE-projekt har gjorts under året.

.

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Mot bakgrund av regleringsbrevsuppdrag 1E1, Struktur för återrapportering enligt 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion, återrapporteras här Länsstyrelsens verksamhet med utgångspunkt i uppgifterna enligt 2 § länsstyrelseinstruktionen.

Avsnittet innehåller följande redovisningar och återrapporteringar:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2 § p. 1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2 § p. 2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2 § p. 3 Följa tillståndet i länet	Länsstyrelseinstruktion
2 § p. 4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2 § p. 5 Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Agenda 2030	Regleringsbrev
1E1 Struktur för återrapportering enligt 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev

Nationella mål

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att de nationella målen och de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 ska få genomslag i länet. En grundläggande prioritering är uppdrag som finns i Länsstyrelsens instruktion och regleringsbrev samt uppdrag som beskrivs i lagar och förordningar. En ambition är att läget i länet i relation till nationella mål ska bilda utgångspunkt för inriktningen och avvägningen mellan olika intresseområden. Många aspekter är inarbetade i det dagliga arbetet och beaktas i all kärnverksamhet. Inom Länsstyrelsen finns flera tvärssektoriella arbetsgrupper med medarbetare från olika avdelningar. Det är arbetsgrupper för bland annat Agenda 2030, fysisk planering, infrastrukturplanering, energi- och klimatfrågor samt vattenförvaltning. Målet med de tvärssektoriella grupperingarna är att tillsammans med olika aktörer i länet kunna anlägga ett helhetsperspektiv på särskilt prioriterade frågor. Tvärssektoriella grupperingar och samarbeten bidrar till att skapa en bättre helhetssyn vid intresseavvägningar mellan olika sakområden och nationella mål.

För att driva på arbetet med de nationella målen har Länsstyrelsen också byggt upp en bred samverkan i länet genom flera samverkansråd, som beskrivs i det här kapitlet under rubriken *Samordna samhällsintressen och främja samverkan*.

Här ges några exempel på tvärssektoriellt arbete där verksamhet inom flera sakområden har bidragit till samma nationella mål.

Mänskliga rättigheter

Inom ramen för demokratiåret har flera perspektiv kopplat till mänskliga rättigheter belysts, exempelvis mäns våld mot kvinnor, hedersförtryck och integration. Aktiviteterna har resulterat i nya kunskaper om olika perspektiv på demokratiska frågor i samhället samt att nätverk stärkts och vidareutvecklats i länet om dessa viktiga frågor.

Klimatanpassning

I arbetet med översikts- och detaljplaner inkluderas klimatanpassning i granskning och rådgivning.

Processerna för risk- och sårbarhetsanalys respektive klimat- och sårbarhetsanalys bedrivs samordnat, vilket ger en bättre helhetssyn.

Kulturmiljö

En gemensam regional kulturarvsstrategi för 2021–2026 har antagits av Länsstyrelsen Västmanland och Region Västmanland. Syftet med strategin är att i bred samverkan identifiera ett antal regionala fokusområden för kulturarvsarbetet samt att arbeta strategiskt för att de nationella kulturmiljömålen ska ge resultat och effekt.

Friluftsliv, folkhälsa och tillgänglighet

För att lyfta fram friluftslivsfrågorna och arbeta mer strategiskt med dessa frågor inom Länsstyrelsen, har Länsstyrelsen färdigställt en intern handlingsplan för friluftsliv. Respektive verksamhetsområde har lyft fram åtgärder som bör genomföras för att förstärka friluftslivsarbetet. Detta har resulterat i en ökad medvetenhet om friluftslivsfrågorna och innebär att de kommer lyftas fram oftare både inom Länsstyrelsen och i Länsstyrelsens dialog med olika aktörer i länet. Genom att stärka förutsättningarna för ett aktivt friluftsliv i länet för alla målgrupper, kan folkhälsan stärkas på sikt.

Inom Projektet Kvinna in i Sverige har utrikes födda kvinnor som stått mycket långt från arbetsmarknaden deltagit. Syftet med projektet har varit att målgruppen ska närma sig arbete eller studier samt stärka sin egenmakt och hälsa. Inom ramen för detta har en friluftslivsaktivitet med landshövdingen genomförts.

Länsstyrelsen har under året gjort särskilda satsningar med koppling till grön infrastruktur och friluftslivet, för att lyfta fram den gröna infrastrukturens betydelse för människan och friluftslivet. Länsstyrelsen har gjort filmer med barn som målgrupp i samverkan med stadsbiblioteket i Västerås samt en film som har publicerats på sociala medier med allmänheten som målgrupp. Dessa satsningar bidrar till ökad kunskap och förståelse för hur grön infrastruktur hänger samman med andra frågor.

Inom ramen för Länsstyrelsens arbete med naturvård har under året ett tillgänglighetsprojekt påbörjats i Asköviken-Tidö naturreservat. Länsstyrelsen beviljar LONA-projekt (lokal naturvårdssatsning) till kommuner. Västerås har fått beviljade medel för ett projekt för att tillgänglighetsanpassa kommunens friluftsbad.

Gestaltad livsmiljö och god bebyggd miljö

Plansamråden sker genom möten där planfrågor bereds tvärsektoriellt och är ett viktigt forum för att alla perspektiv ska tillvaratas samhällsbyggnadsprocessen. Det handlar till exempel om strandskydd, kulturmiljö, buller och miljökvalitetsnormer.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Utvecklingen i länet är beroende av ett bra samarbete mellan Länsstyrelsen samt aktörer i länet och omvärlden. Länsstyrelsen har en bred samverkan med kommunerna, Region Västmanland, andra statliga myndigheter, näringslivet och civila organisationer.

Inom länet finns en regional ledningsgrupp med regionen som sammankallande. I gruppen ingår, förutom regiondirektören och den regionala utvecklingsdirektören, alla kommuncheferna samt länsrådet. Den regionala ledningsgruppen samverkar i frågor som berör länet och länets utveckling. Bland annat har ett initiativ tagits för ett nätverk för samhällsplaneringsfrågor och det pågår arbete om kompetensförsörjningsfrågor, som är viktiga frågor för länets utveckling. Arbetet i den regionala ledningsgruppen stärker helhetssynen på och samverkan i länet om prioriterade frågor.

Länsstyrelsen samordnar olika samhällsintressen genom ett antal samverkansråd som möjliggör utveckling i länet. För att få ett helhetsperspektiv och ett sektorsövergripande arbete har landshövdingen bildat tre samverkansråd i länet. Ett *miljö- och klimatråd*, ett *integrationsråd* och ett *jämställdhetsråd*. Rådens ledamöter fattar strategiska inriktningsbeslut i länsövergripande frågor så att respektive politikområdes mål får genomslagskraft på länsnivå. Ledamöterna representerar kommunerna, Region Västmanland, statliga myndigheter, näringsliv, fackförbund och civilsamhället. (Se vidare redovisning av Agenda 2030 nedan.)

Utöver dessa tre råd har Länsstyrelsen sammankallat kommunstyrelseordförandena i länets kommuner, kommuncheferna, ordföranden i regionstyrelsen samt regiondirektören och länets riksdagsledamöter till möten två gånger per år. Denna konstellation har sedan starten kallats för SUV som står för *Samordning för utveckling av Västmanlands län* och leds av landshövdingen. Syftet är att samverka om frågor av strategisk betydelse för länets utveckling. Under 2021 var temat för vårens möte hanteringen av pandemin, och på höstmötet inleddes samverkan och kunskapsutbyte om arbetet för att nå Agenda 2030-målen. Mötena bidrar till starkare samverkan på både politisk nivå och tjänstemannanivå, kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt att gemensamt kunna utveckla frågor som är viktiga för länet.

Länsstyrelsen sammankallar också *samverkansrådet för statliga myndigheter*. Syftet med rådet är att bidra till en tydligare och effektivare statlig förvaltning i länet genom bland annat informations- och erfarenhetsutbyte.

Vattendelegationen för Norra Östersjöns vattendistrikt har haft ett intensivt år under 2021, med ett omfattande samråd under första halvåret och därefter revidering av förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer för vatten. Sex sammanträden har hållits med Norra Östersjöns vattendelegation och dessutom ett nationellt möte med samtliga fem vattendelegationer. Fokus på mötena har varit att löpande informera och stämma av vilka revideringar som ska göras efter samrådet. Den 2 december 2021 fattade vattendelegationen beslut om att fastställa föreskrifter med miljökvalitetsnormer för Norra Östersjöns vattendistrikt. Delegationen fattade även beslut om att fastställa en förvaltningsplan och ett åtgärdsprogram för distriktet, med förbehållet att besluten gäller under förutsättning att regeringen inte beslutar att pröva förslaget till åtgärdsprogram 2021–2027. Den 16 december 2021 beslutade regeringen att ta upp förslagen till åtgärdsprogram till prövning. Vattendelegationens beslut om åtgärdsprogram och förvaltningsplan trädde därför inte i kraft.

Viltförvaltningsdelegationen har en viktig roll i arbetet med att samordna, förankra och informera om viltförvaltningen i länet. Delegationens ledamöter representerar många olika aktörer och intressen, som naturvård, jakt och viltvård, ägare/brukare av jordbruksmark, skogsnäring, lokalt näringsliv och turism. Länsstyrelsen arbetar fortlöpande med att behålla och vidareutveckla dialogen och engagemanget i vilt- och rovdjursförvaltningen. Effekten av arbetet leder till tydlig och kvalitetssäkrad information, väl förankrade beslut, uppdaterade och aktuella riktlinjer och

förvaltningsplaner samt en ökad acceptans i länet. Under 2021 hölls fyra möten i viltförvaltningsdelegationen. Exempel på frågor som togs upp och beslutades på dessa sammanträden var övergripande riktlinjer för förvaltning av kronhjort, regional förvaltningsplan av vildsvin och nya riktlinjer för användning av viltskademedel.

Det regionala *krishanteringsrådet*, består av de högsta beslutsfattarna eller tjänstemännen i U-Sam (Överenskommelse–Samverkan på regional nivå före, under och efter en samhällsstörning) och leds av landshövdingen. Rådet har haft ett möte under året med fokus på bland annat erfarenheter från hanteringen av pandemin, där mötet inleddes med en större sammankomst med deltagare från olika verksamheter i länet. Dessutom avhandlades en vidareutveckling av U-Sam, totalförsvarsplanering och erfarenheter av totalförsvarsövningen 2020. Utöver dessa möten har rådet haft löpande digitala möten under 2021 för att diskutera läget och åtgärder utifrån coronapandemin.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Utvecklingen i Västmanlands län

I avsnittet nedan redovisas utvecklingen i länet enligt regleringsbrevsuppdraget för Agenda 2030.

Ekonomiska perspektivet

Västmanlands län och riket har haft en stabil ekonomiskt tillväxt mätt i bruttoregionprodukt (BRP) per invånare. År 2019 uppgick BRP till 387 598 kr per invånare¹. Den 1 november 2021 hade Västmanlands län 278 721 invånare,² vilket är en ökning med 1 493 personer jämfört med samma period 2020.

Västmanland har under lång tid haft en högre andel arbetssökande än andra län i landet. Länet hade i november den näst högsta andelen arbetssökande i landet. Andelen arbetssökande i åldern 16–64 år var 9,2³ procent i november 2021, jämfört med riksgenomsnittet på 7,2 procent. För kvinnor var motsvarande andelar 9,6 procent i länet jämfört med 7,2 procent i riket. För män låg nivån på 8,8 procent i länet och i riket på 7,2 procent.

Jämfört med genomsnittet i Sverige har Västmanlands län en högre andel barn och unga som lever i ekonomiskt utsatta hushåll.⁴ Även andelen vuxna biståndstagare från 18 år och äldre med långvarigt ekonomiskt bistånd är högre i Västmanlands län (3,6 procent) än i riket (3,0 procent)⁵.

Statistiken visar att kvinnorna blir allt mer högutbildade jämfört med männen i både Västmanlands län och i riket. Utbildningsnivån är generellt sett lägre i Västmanlands län än i riket som helhet⁶.

¹ Källa: Statistiska centralbyrån.

² Källa: Statistiska centralbyrån.

³ Källa: Arbetsförmedlingen.

⁴ Källa: Kolada.

⁵ Källa: Socialstyrelsen register över ekonomiskt bistånd samt Statistiska centralbyrån.

⁶ Källa: Statistiska centralbyrån.

Av kommunernas svar i bostadsmarknadsenkäten för 2021⁷ framgår bostadsbyggandet låg på en fortsatt hög nivå under 2020. Under året färdigställdes drygt 1 300 bostäder i Västmanlands län. Trots detta uppger åtta av tio kommuner i Västmanlands län att de har underskott på bostäder. De faktorer som flest kommuner framhåller som begränsar bostadsbyggandet är brist på attraktiv mark, höga produktionskostnader och svårigheter för privatpersoner att få lån. De nyproducerade bostäderna har höga priser respektive hyresnivåer som hushåll med låga inkomster ofta inte har råd med. Den främsta utmaningen är därför inte byggvolymen i sig, utan att hitta lösningar för de som inte har råd eller möjlighet att köpa eller hyra en nyproducerad bostad. Den frågan kan inte kommunerna ensamma hantera, utan de behöver lösa den i samverkan med samtliga aktörer på bostadsmarknaden.

Sociala perspektivet⁸

Västmanlands län, liksom riket, har utmaningar med ojämlikhet, ökning av våldsbrott och minskad upplevd trygghet. Ojämlikheten gäller exempelvis skillnader i inkomst och hälsa, skillnader mellan könen och skillnader mellan kommuner inom Västmanlands län.

Andelen invånare i åldern 18–64 år med låg inkomst har minskat både i länet och riket, vilket har koppling till mål 1 Ingen fattigdom.

Överlag ligger Västmanlands län på ungefär samma nivå som riket när det gäller indikatorer inom hälsa och välbefinnande. Detsamma gäller utvecklingen över tid. Till det positiva hör bland annat att antibiotikaförsäljningen minskar. Psykisk ohälsa har däremot ökat i både länet och riket, likaså andelen med diabetes typ 2.

Utveckling över tid visar på en positiv trend för andelen män som tar ut föräldrapenning. Kvinnor har i regel lägre inkomster än män. Det kan bero på flera faktorer, som graden av deltidsarbete, graden av föräldraledighet, lägre kapitalinkomster än män samt i vilka yrken och branscher som kvinnor och män är sysselsatta.

Med anledning av pandemin har Länsstyrelsen under 2021 särskilt följt utvecklingen inom det sociala området. Utökade insatser har genomförts för att stödja kommunerna i deras arbete mot mäns våld mot kvinnor. Exempelvis har Länsstyrelsen drivit kampanjen ”Tillsammans mot våld”, som är framtagen av Jämställdhetsmyndigheten utifrån en ökad risk för våld under coronapandemin. Informationsytor som används är digitala skärmar på publika arenor, sociala medier och affischer på exempelvis bussar. Länsstyrelsen har även följt utvecklingen inom integrationsområdet och gett stöd för ökad vaccinationstäckning.

Miljömässiga perspektivet⁹

De största utmaningarna i ett globalt perspektiv är, både för Västmanlands län och Sverige, att säkra en hållbar konsumtion och produktion, bekämpa klimatförändringarna och säkerställa en bevarad biologisk mångfald. För Agenda 2030-mål 7 Hållbar energi för alla presterar Västmanlands län bättre än riket. Länet har även haft en positiv utveckling inom vissa mål som

⁷ Källa: Bostadsmarknadsanalys 2021 Västmanlands län. Länsstyrelsen 2021.

⁸ Källa: Nulägesanalys Agenda 2030 Västmanlands län. Sweco 2020.

⁹ Källa: Nulägesanalys Agenda 2030 Västmanlands län. Sweco 2020.

mål 6 Rent vatten och sanitet. Samtidigt finns det framtida utmaningar som behöver hanteras, exempelvis torka och översvämningar.

Västmanlands vattenanvändning ligger på en lägre nivå än Sveriges vattenanvändningsnivå.

Andelen grundvattenförekomster med god status av samtliga vattenförekomster är högre i Västmanlands län jämfört med riket. Däremot bedöms vattenkvaliteten hos sjöar och vattendrag vara sämre i länet jämfört med riket som helhet.

För att fler personer ska kunna leva hållbart i våra städer och samhällen krävs det att det finns en infrastruktur som möjliggör detta. Västmanlands län har kommit långt i miljöanpassningen av infrastrukturen, eftersom andelen förnybara drivmedel i buss är 100 procent medan andelen i riket uppgår till 85 procent¹⁰ Västmanlands län är det enda län i Sverige där hela bussflottan körs på förnybara drivmedel. Även om växthusgaserna har minskat i Västmanlands län, så har inte utvecklingen varit i en tillräcklig takt för att nå de nationella klimatmålen.

Västmanlands län är ett av de län i Sverige där andelen kvinnor och män med närhet till ett grönområde 200 meter från bostaden är som högst¹¹. Av den totala mängden män och kvinnor som bor i en tätort i Västmanlands län har 97 procent av både kvinnor och män 200 meter eller mindre till ett grönområde¹². Intresset för naturvårds- och friluftslivsfrågor är stort i länet och många av länets skyddade områden är mycket välbesökta. I Hälleskogsbrännans naturreservat, som bildades efter den stora skogsbranden 2014, har Länsstyrelsen färdigställt en besöksanläggning med bland annat ett utsiktstorn inne i området. Under 2021 har omkring 30 000 personer besökt området.

Länsstyrelsens samlade uppföljning av miljökvalitetsmålen visar att det bara är miljökvalitetsmålen Frisk luft och Grundvatten av god kvalitet som bedöms vara nära att nås till 2030. Övriga miljökvalitetsmål är svårare att nå. För insatser i länet, se vidare avsnittet Naturvård och miljöskydd och rubriken ”6 § Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling”.

Samverkan för att följa och främja utvecklingen i länet

Miljö, jämställdhet, integration, krisberedskap och statlig samverkan

För att främja länets utveckling har Länsstyrelsen bedrivit ett strategiskt arbete i bred samverkan för att synliggöra och öka kunskapen om viktiga utvecklingsfrågor för länet inom bland annat miljö och klimat, jämställdhet, integration och krisberedskap.

Under 2021 har fokus i länets miljö- och klimatråd legat på kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom strategiskt viktiga utvecklingsfrågor för länet. Exempel på teman under året har varit energiförsörjning, råvaror och materialval, hållbar samhällsplanering samt analys av FN:s senaste klimatrapport och vad den innebär för Västmanland. Flera av rådets pågående projekt har drivits

¹⁰ Nulägesanalys Agenda 2030 Västmanlands län. Sweco 2020.

¹¹ Nulägesanalys Agenda 2030 Västmanlands län. Sweco 2020.

¹² Nulägesanalys Agenda 2030 Västmanlands län. Sweco 2020.

vidare, till exempel Västmanlands skogsstrategi 2030 som beskriver vad olika aktörer vill åstadkomma och vilken roll skogen har i länet. (Se vidare i avsnittet *Naturvård och miljöskydd*.)

Jämställdhetsrådets betydelse för att skapa samhandling och en gemensam viljeinriktning är stor. Under 2021 har rådet beslutat om nya prioriteringar av samhandlingsområden, och 13 olika projekt och processer pågår. Måluppfyllelsen följs upp i en "trafikljusmodell" och rådets organisationer kan agera som ett påtryckningsmedel för genomförandet. (Se vidare i avsnittet *Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.*)

Länets integrationsråd har stor betydelse för att främja och samordna integrationsarbetet i länet både regionalt och lokalt. Rådet är också betydelsefullt för förmedling av viktig information. Under 2021 har integrationsrådet antagit Västmanlands integrationsstrategi 2021–2026. Strategins övergripande syfte är att ena länets aktörer för ett gemensamt och samlat arbete inom integrationsområdet. Det övergripande målet är *"Genom samordning och samverkan främjar vi integration i ett jämlikt Västmanland. Vi arbetar för lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla i Västmanland"*. Strategin omfattar sex målområden som ska bidra till att nå det övergripande målet. (Se vidare i avsnittet *Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.*)

Det länsövergripande arbetet inom samhällsskydd och beredskap sker inom U-Sam. Målet med U-Sam är att skapa naturliga kontaktvägar och arbetssätt före, under och efter en samhällsstörning i länet. Syftet med U-Sam är att arbeta för att förebygga att en samhällsstörning uppstår, dämpa eskaleringen av en samhällsstörning och mildra dess konsekvenser. Allt för att gemensamt kunna skapa en samlad lägesbild och hantera en samhällsstörning så bra som möjligt. Regelbundna arbetsgruppsmöten och nätverksträffar har skett under 2021 om exempelvis kriskommunikation, utbildnings- och övningsplanering samt säkerhetsskydd. (Se vidare i avsnittet *Samhällsskydd och beredskap*.)

Under 2021 har mötena med Samverkansrådet för statliga myndigheter haft fokus på coronapandemin, arbetsmarknad och kompetensförsörjning, Agenda 2030 samt statlig närvaro och service. Mötena är viktiga för informationsutbyte om strategiska frågor för länet. Samverkansrådet har en särskilt viktig roll för länsstyrelsen när det gäller länsstyrelsernas regleringsbrevsuppdrag om statlig närvaro och service¹³, genom att uppdraget också handlar om att utveckla myndighetssamverkan. Länsstyrelsen har informerat om uppdraget vid flera tillfällen och även redovisat resultatet av kartläggningen i Västmanlands län för 2021. En effekt av arbetet är en större medvetenhet om de olika myndigheternas verksamheter, vilket har betydelse för att samordna olika statliga insatser i länet. Samordningsrådet är också betydelsefullt för att stärka myndigheternas regionala och lokala kännedom om länet.

Miljöövervakning, miljö, vatten, naturvård och landskap

Att undersöka och följa tillståndet i miljön över tid är en viktig del av Länsstyrelsens miljöarbete. Resultaten används bland annat för att följa upp arbetet med miljömålen, upptäcka nya hot mot miljön och fungera som referensmaterial för andra typer av miljöstudier. Det är Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten som är huvudansvariga för miljöövervakningen och en del av miljöövervakningen i länet gör Länsstyrelsen på uppdrag av dessa myndigheter. En del av

¹³ Regleringsbrevsuppdrag 3B15 Statlig närvaro och service.

miljöövervakningen i länet görs för att särskilt studera regionala miljöfrågor som är viktiga just i vårt län. Länets miljöövervakningsprogram gäller 2021–2026 och omfattar åtta programområden:

1. Luft
2. Skog
3. Jordbruksmark
4. Våtmarker
5. Landskap
6. Sötvatten
7. Miljögiftssamordning
8. Hälsorelaterad miljöövervakning.

Under 2021 har Länsstyrelsen fortsatt att följa fåglar, dagfjärilar och vattenkemi i det stora brandområdet från 2014. Fågelfaunan förändrades drastiskt i och med branden när vissa skogsarter helt försvann från delar av området, men en del har nu i viss utsträckning återkommit. Miljöövervakningen följer trender i miljön, men påverkas också ibland av förutsättningarna. Till exempel kunde vissa planerade elfisken inte genomföras under 2021 på grund av ovanligt höga vattenflöden under september.

Resultaten från delprogrammet Naturens kalender visade att i Västmanlands (och Örebro) län var växtsäsongen 2021 några dagar längre jämfört med referensperioden 1873–1951. Det skilde sig från flera angränsande län där växtsäsongen var kortare än referensperioden. Ett annat exempel var en uppföljning av skogsväxten mosippa som visade att den minskat på de flesta lokaler i länet, vanligtvis på grund av igenväxning. Arten föredrar glesa, sandiga tallskogar och är känslig för konkurrens från andra markväxter.

Löpande omvärldsbevakning av läget i länet

Länsstyrelsen följer och bevakar löpande vad som händer i omvärlden (nationellt, regionalt och lokalt) som berör eller direkt kommer att påverka verksamheten. Omvärldsbevakningen summeras varje vecka och förmedlas till chefer och medarbetare och är ett viktigt underlag till den årliga omvärldsanalysen inför kommande års verksamhetsplan och budget.

Tillsyn

Länsstyrelsen har tillsynsuppgifter inom de flesta sakområden enligt ett stort antal lagar och förordningar. Tillsynen omfattar bland annat miljöbalkstillsyn, djurskydd, krisberedskap och kommunernas arbete mot alkohol, narkotika, doping, tobak och spelberoende samt överförmyndarverksamhet. De två mest omfattande regelverken är djurskyddslagstiftningen och miljöbalken. Tillsynen sker bland annat i form av handläggning, kontroller och informationsinsatser. Länsstyrelsen genomför även tillsynsvägledning till länets kommuner.

I början av år 2021 fick Länsstyrelsen också uppdraget att bedriva tillsyn med anledning av den tillfälliga pandemilagstiftningen. Med gemensamma krafter sattes verksamheten snabbt igång och resurser från flera sakområden med erfarenhet av tillsyn deltog i arbetet. Uppdraget med pandemitillsyn innebar också verksamhetsutveckling av bland annat digitala verktyg samt omfattande samverkan mellan länsstyrelserna och andra berörda regionala aktörer och statliga myndigheter. Dialogen med verksamhetsutövare har varit god. Länsstyrelsen har bedrivit ett proaktivt tillsynsarbete med fokus på rådgivning för att underlätta för verksamhetsutövarna att följa restriktionerna. Detta har varit efterfrågat och tagits emot väl.

Länsstyrelsen arbetar på olika sätt för att samordna tillsynsarbetet internt inom myndigheten, för att nå en tillsyn med ökad träffsäkerhet och effektivitet. Ett exempel är samprövning av ärenden. Det syftar till att öka servicegraden till enskilda och öka tydligheten i Länsstyrelsens myndighetsutövning. Samprövning ska också motverka att Länsstyrelsen meddelar motstridiga och otydliga beslut. Samprövning ska ske när det finns flera ärenden samtidigt och som i huvudsak rör samma verksamhet, har samma sökande och inte är uppenbart olämpligt.

Länsstyrelsen verkar också för ökad samverkan med övriga länsstyrelser samt andra myndigheter och aktörer på regional nivå. Länsstyrelsen följer resultatet av det länsstyrelsegemensamma projektet Tillsynsutveckling vid länsstyrelserna (TuLä), som har målet att identifiera relevanta gemensamma arbetsmetoder som leder till en mer effektiv och rättssäker tillsyn utan omotiverade regionala skillnader.

Inom ANDT¹⁴-området har digitalisering av tillsyn genom e-tjänster bidragit till både kvalitetshöjning och tidsbesparing. Ett exempel på effektiviseringen är att kommunerna laddar upp serveringstillstånd digitalt.

Redovisning av utförda tillsynsuppgifter finns under respektive sakområde där tillsynen bedrivs. Den framgår också av den redovisning till berörda myndigheter som följer Länsstyrelsens regleringsbrev.

¹⁴ ANDT står för Alkohol, narkotika, doping och tobak.

Agenda 2030

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de globala målen. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om de globala målen koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärsektoriella arbetssätt länsstyrelserna emellan samt en bättre omvärldsbevakning. Samordningen har även bidragit och utvecklat länsstyrelsernas förmåga att på ett samlat sätt kunnat möta och föra dialog med olika aktörer. Exempel på väsentliga insatser under året:

- Införande av processtödet för länsstyrelsernas arbete med Agenda 2030: tre större workshoppar med kontaktpersoner för Agenda 2030 och andra medarbetare med intresse för Agenda 2030 från de olika länen har genomförts.
- Länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030. Medverkade gjorde bland annat civilministern, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Nationella samordnaren för Agenda 2030 och Tillväxtverket.
- Tematiska föreläsningar utifrån fokusområdena i regeringens handlingsplan för Agenda 2030, bland annat utifrån temat kommun/region samt hållbara städer och samhällen.
- Kommunikationsinsatser, exempelvis nyhetsbrev om Agenda 2030 och utveckling av den gemensamma samverkansytan för Agenda 2030.
- Samverkan och dialog med andra aktörer, som Nationella samordnaren för Agenda 2030, Globala Sverige (projekt som drivs av FN-förbundet och SKR), SCB och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Länsstyrelserna finns även representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen, och dess operativa arbetsgrupp.

Länsstyrelsen i Västmanlands län deltar aktivt i den länsstyrelsegemensamma organisationen för Agenda 2030 genom en representant i det nationella arbetsutskottet och en representant i referensgruppen. Länsstyrelsen i Västmanland har bland annat deltagit i arbetet med att ta fram ett länsstyrelsegemensamt processtöd för Agenda 2030.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsen i Västmanlands arbete med Agenda 2030

Samverkan för att främja hållbar utveckling i länet

Länsstyrelsen initierar och driver aktiviteter och delprojekt i bred samverkan med aktörer i länet enligt de globala målen och Agenda 2030. Detta görs bland annat genom de tre råden miljö- och klimatrådet, integrationsrådet och jämställdhetsrådet.

Miljö- och klimatrådet bildades 2016 för att samverka om miljöfrågor i länet och för att skapa engagemang för länets miljöfrågor på alla nivåer i samhället. Rådet leds av landshövdingen. Medlemmar i rådet är företag och organisationer som genom sin verksamhet har stor betydelse för länets miljöutveckling. Visionen är att Västmanland ska vara en miljö- och klimatförebild 2030. (Se vidare i avsnittet *Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet*.)

Integrationsrådet samverkar om nyanländas etablering och mottagande av ensamkommande barn sedan 2016. I rådet ingår drygt 20 aktörer från olika delar av samhället och rådet leds av landshövdingen. (Se vidare under rubriken *Integration inom verksamhetsområdena Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.*)

Jämställdhetsrådet bildades 2017 och är en pådrivande kraft i länets jämställdhetsarbete. Organisationerna i rådet verkar gemensamt för att uppfylla regeringens jämställdhetspolitiska mål på regional nivå. Rådet leds av landshövdingen och består för närvarande av cirka 30 aktörer. (Se vidare under rubriken *Jämställdhet inom verksamhetsområdena Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.*)

Länsstyrelsen är representerat i styrelsen för den ideella föreningen Förbundet Agenda 2030¹⁵. Föreningen bildades 1994 och har omkring 60 medlemmar från länets kommuner, myndigheter, företag, organisationer och föreningar. Tillsammans med medlemmarna driver förbundet olika projekt inom viktiga omställningsområden. På webbplatsen publiceras en mängd artiklar om hållbarhet. Förbundet skapar nätverk för företag, har en dialog med unga och tar fram utbildningsmaterial. Det nyhetsbrev som ges ut har fått stort genomslag: Cirka 50 procent av prenumeranterna läser brevet inom 24 timmar.

Länsstyrelsens organisation för arbetet med Agenda 2030 beskrivs under rubriken Strategisk styrning och planering ovan.

Hållbarhetsbarometern som utgångspunkt för Länsstyrelsens handlingsplan

Hållbarhetsbarometern är ett verktyg med 21 frågor som tagits fram av GD-forum¹⁶, ett forum där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen. Verktöget syftar till att göra en självskattning av nuläget av hållbarhetsarbetet på en myndighet. Resultatet visar på styrkor och inom vilka områden som det finns utvecklingspotential. Målgruppen är främst myndigheters ledningsgrupper.

Länsstyrelsens ledningsgrupp har för andra året i rad besvarat frågorna i Hållbarhetsbarometern som är det första arbetssteget i det processtöd som tagits fram som grund för länsstyrelsernas arbete med att fördjupa arbetet med Agenda 2030. Länsstyrelsen har sammanställt resultatet i fyra delar:

- Ledning och styrning
- Planering och uppföljning
- Kompetens och resurser
- Kommunikation och samverkan.

Årets resultat visade att det finns ett engagemang och ett starkt stöd från länsledningen för arbetet med Agenda 2030. Det finns också en central arbetsgrupp som samordnar och driver arbetet

¹⁵ <https://fa2030.se>.

¹⁶ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/globalassets/projektwebbar/gd-forum/informationsblad-hallbarhetsbarometern.pdf>

framåt. Till utvecklingsområdena hör bland annat att ta fram en kommunikationsstrategi och vidareutveckla arbetet med hållbar upphandling. En jämförelse av resultatet från 2020 visar att Länsstyrelsen gjort framsteg inom ledning och styrning genom att ta fram en handlingsplan för Agenda 2030-arbetet samt genom att hållbar utveckling och Agenda 2030 tydligt finns med i Länsstyrelsens övergripande verksamhetsplan. Framsteg har också gjorts när det gäller att följa upp hållbarhetsarbetet.

Länsstyrelsen har en treårig handlingsplan för arbetet med Agenda 2030. Strukturen är i nuläget främst inriktad på den interna verksamheten, enligt den interna uppdragsbeskrivningen för arbetet med Agenda 2030, men inriktningen är att utöka samverkan med andra aktörer framöver. Strukturen i handlingsplanen bygger på grupperingen av frågorna i Hållbarhetsbarometern för att på ett strukturerat sätt kunna analysera resultat av arbetet.

Länsstyrelsens insatser för att bidra till de globala målen enligt Agenda 2030 redovisas även inom respektive verksamhetsområde i den här årsredovisningen. Länsstyrelsens kärnverksamhet täcker i stort sett alla mål i agendan.

Integrering av sektorsövergripande områden

Förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) 5 § tar upp ett antal sektorsövergripande områden som ska hanteras i länsstyrelsernas myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5 § p. 1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5 § p. 2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5 § p. 3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5 § p. 4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5 § p. 5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5 § p. 6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5 § p. 7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C3 Förenkla för företag	Regleringsbrev

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Under rådande pandemi har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats. Ett beslut har också fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt, eftersom det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och länsstyrelsernas system. Under året har ett underlag tagits fram för att ringa in frågor för det fortsatta arbetet.

Länsstyrelsens interna arbete med jämställdhetsintegrering

Länsstyrelsens interna arbete med jämställdhetsintegrering utvecklas för varje år, och arbetet blir alltmer kopplat till det ordinarie styrnings- och ledningsarbetet. Under 2021 har samverkan mellan den särskilt sakkunniga i jämställdhet och verksamhetsutvecklare fördjupats, genom att Länsstyrelsen har ställt högre krav på medarbetare och chefer att integrera perspektiven i planering och uppföljning. Avdelningscheferna har fått ännu tydligare direktiv inför verksamhetsplanering och det återspeglas i myndighetens tertiärluppföljning. Nyanställda får successivt utbildning i Länsstyrelseinstruktionens § 5 om tvärperspektiven.

I takt med att chefer och medarbetare fått ökad kunskap ser Länsstyrelsen positiva effekter genom att efterfrågan på stöd har ökat i samma takt. Ökad efterfrågan på stöd är tecken på ett mer aktivt arbete med jämställdhetsintegrering som på sikt förväntas ge ökad jämställdhet i samhället. I nästa avsnitt följer några goda exempel på insatser som jämställdhetsintegrerats under 2021:

- Totalförsvarsövningen (TFÖ2020) har genomsyrats av ett jämställdhetsperspektiv där alla samverkansaktörer fått utbildning i jämställdhet och perspektiven integrerats i

övningsmaterial m.m. Effekten har varit tydlig genom att jämställdhetsperspektivet konsekvent har lyfts fram i de scenarier som handlat om krigs- och krisberedskap.

- Inom miljö och klimat samt samhällsbyggnad har projektet ”Tiny houses” fortsatt. Länsstyrelsen stöttar en förening som bygger klimatsmarta småhus. De utmanar genusnormer i både bygg- och energibranschen. Anställda som arbetar med markexploatering, klimat, miljö och jämställdhet möts i lärande samtal.
- Regeringsuppdraget med naturnära jobb har fått stöd i jämställdhetsintegrering som bland annat syftar till att få utrikesfödda kvinnor att delta och trivas i branscher där mansnormer råder.
- Integrationsuppdragen har i sedvanlig ordning granskats och analyserats för att säkerställa att de externa medlen fördelas likvärdigt mellan kvinnor och män.
- Naturavdelningen har fått stöd i arbetet med Friluftslivets år dels genom utbildning, dels genom jämställdhetsanalyser för att nå nya målgrupper som är ovana. En särskild insats gjordes i samverkan med projektet Kvinna in i Sverige, för att uppmuntra utrikesfödda kvinnor att besöka naturnära områden. Landshövdingen besökte deltagarna i Skinnskattebergs kommun.
- Inom det brottsförebyggande arbetet har jämställdhetsanalyser genomförts kopplat till trygghets- och bostadsfrågor.
- Vid tillsättning av ledamöter till samverkansråden finns en strävan efter jämn könsfördelning.
- Länsstyrelsen gör en normkritisk granskning av bilder, publicering av texter och övrig kommunikation.
- Länsstyrelsen har fortsatt att utveckla arbetet med jämställda löner, arbetsvillkor, arbetsmiljö och rekrytering.

Länsstyrelsen har en rutin där alla regionala strategidokument ska passera sakkunnig i jämställdhet: dels de dokument som myndigheten själva skickar ut på remiss, dels de som myndigheten svarar på. Under 2021 har integrationsstrategin, Västerås stads strategi för brottsförebyggande arbete, Regionens Länsidrottsplan och det regionala trafikförsörjningsprogrammet analyserats och utvecklats med ett jämställdhetsperspektiv. Remissvaren är en av Länsstyrelsens möjligheter att ge stöd till andra organisationers arbete med jämställdhetsintegrering och de flesta organisationer har hörsammat rekommendationerna. Effekten är att alltfler styrdokument i länet innehåller jämställdhetsperspektiv.

Under 2021 har en särskilt sakkunnig i jämställdhet funnits med på avrop i covid-19-staben. Vid några tillfällen har kompetensen utnyttjats för att göra genusanalyser, exempelvis för att analysera mäns överdödlighet och i samband med vaccinationsstrategin.

Tillsammans med Länsstyrelserna i Örebro och Uppsala län arrangerades en utbildningsdag med rubriken ”Perspektivträngsel eller perspektivumgänge”. Utbildningen tog upp utmaningen med att å ena sidan arbeta med alla tvärperspektiv samtidigt och å andra sidan ha ett djup i sakfrågan, genom att exempelvis göra kvalitativa genusanalyser. Resultatet av utbildningen är att anställda börjar reflektera över dilemmat, och därefter hitta den optimala balansen mellan fördjupade analyser inom respektive sakområde och samtidigt arbeta med tvärperspektiven.

Barnrätt

Länsstyrelsen i Västmanland har sedan ett antal år, inom ramen för myndighetens djurskyddsärenden, haft ett särskilt fokus på att uppmärksamma barn enligt den så kallade Västmanlandsmodellen. Modellen innebär att i samband med djurskyddskontroller där djur som farit illa upptäcks, uppmärksamma och anmäla om det i familjen finns barn som kan ha behov av insatser från socialtjänsten. Genom orosanmälningar till socialtjänsten och en god samverkan uppmärksammar Länsstyrelsen på detta sätt varje år ett tjugotal utsatta barn. Även utsatta vuxna uppmärksammas och får stöd exempelvis genom att Länsstyrelsen förmedlar kontakt till andra myndigheter. Länsstyrelsen har under 2021 vidareutvecklat och prövat rutinerna för orosanmälningar enligt socialtjänstlagen, men även beslut om de utsatta djuren. Spridning av modellen har skett genom samverkanskonferenser, exempelvis de årliga utbildningsdagarna för länsstyrelsernas djurskyddshandläggare och länsveterinärer.

Länsstyrelsen samordnar ett nätverk för frågor om våld i nära relationer och våld mot djur med representanter från socialtjänsten, Polismyndigheten, Åklagarkammaren, djursjukvården och civilsamhället. Nätverkets uppdrag är att

- öka samordning och samverkan
- utveckla metoder
- ta fram gemensamma rutiner och metoder
- sprida kunskap om våld i nära relationer och våld mot djur.

Fokus under året har varit fortsatt införande och spridning av kunskap och metoder. Effekter och resultat av nätverkets insatser är att socialtjänsten har rutiner för att hantera ärenden med våldsutsatta djurägare. Polisen ställer frågor till brottsoffer om våld mot deras djur samt att åklagaren för talan om djurplågeri i högre utsträckning än tidigare.

Kopplat till Västmanlandsmodellen har Länsstyrelsen två barnpiloter som är utbildade av Västerås stads barnpilotverksamhet. Deras uppgift är att beakta att barnperspektivet är närvarande samt att vara ett stöd för kollegor och utsatta barn, exempelvis vid orosanmälan till socialtjänsten. Barnpiloterna har under året deltagit i kompetenshöjande insatser och påbörjat ett fördjupat arbete med barnkonsekvensanalyser. Effekterna av insatsen förväntas komma nästa år. Förväntade effekter är att fördjupa och specialisera insatserna på området ytterligare, exempelvis genom att uppmärksamma barnperspektivet på ett bredare sätt inom djurskyddet.

Inom ramen för Länsstyrelsens arbete med naturvård har under året ett tillgänglighetsprojekt påbörjats i Asköviken-Tidö naturreservat. En två kilometer lång grusad stig har skapats där nivåskillnader har jämnats ut och nya sträckningar anlagts för att undvika hinder. Planeringen har gjorts i nära samarbete med Naturskolan och huvudsyftet är att alla barn, oavsett funktionsvariationer, ska kunna delta i skolans mycket uppskattade fältundervisning. Dessutom pågår ett projekt med temat utomhuspedagogik för barn längs stigen som förhoppningsvis kommer att höja områdets upplevelsevärde ytterligare.

Länsstyrelsen har även, i samarbete med Västerås stads naturskola vid Asköviken och inom ramen för regeringsuppdraget att främja vilda pollinatörer, låtit anlägga en vildäng och en boplats för grävande vildbin. Eftersom barn har rätt till en framtid med friska ekosystem och en hälsosam miljö är förhoppningen att detta ska bidra till att barnen redan från tidig ålder får kunskap om varför pollinatörer behövs och varför det inte räcker med bara honungsbin.

Länsstyrelsen beviljar kommuner LONA-projekt (lokal naturvårdssatsning) efter ansökningar. Under 2021 är det flera beviljade projekt som har koppling till barn. I Sala har kommunen projektet ”Småfåglarnas högkvarter”, som är ett samarbete med skolor där eleverna får bygga fågelholkar. ”Ållesta – en lekfull äng” är ett projekt i Köpings kommun där de omvandlar en asfalterad yta till en lekpark, som förutom barn, ska locka till sig pollinerare.

Länsstyrelsen genomförde seminariet ”Vräkningsförebyggande arbete med ett barnrättsperspektiv”, där drygt 50 yrkesverksamma deltog från kommuner och bostadsföretag. Forskare från Socialhögskolan i Lund, Malmö universitet och Rädda Barnen, Kronofogden, kommunerna Köping och Västerås samt det kommunala bostadsföretaget Mimer medverkade i programmet. Konferensen hade fokus på att belysa området som helhet samt att sprida metoder och goda exempel på vräkningsförebyggande arbete. Cirka 70 procent av deltagarna angav i utvärderingen att de kommer att ha användning av innehållet i konferensen i sitt fortsatta vräkningsförebyggande arbete.

Fyra av Länsstyrelsens medarbetare har påbörjat en fyradagars utbildning till barnrättsstrateger. Målet är att få övergripande kunskaper om barnkonventionen och vad det innebär att införa och tillämpa barnets rättigheter i den egna verksamheten. Under kommande år kommer dessa funktioner att fungera som nyckelpersoner i att införa länsstyrelsernas kunskaps- och metodstöd för barnets rättigheter. Barnrättsstrategerna kommer utgöra basen i Länsstyrelsens barnrättsarbete, i kombination med en uppdaterad checklista för hur Länsstyrelsens medarbetare bör beakta tvärperspektiven i sitt arbete, till exempel i handlingsplaner, policydokument, strategier, projekt eller handläggning av ärenden.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

För att beakta mänskliga rättigheter och folkhälsa har en checklista uppdaterats med tips och råd om hur medarbetarna bör beakta tvärperspektiven när handlingsplaner, policydokument, strategier och projekt arbetas fram eller när ärenden handläggs.

Mänskliga rättigheter

I det interna arbetet med de mänskliga rättigheterna har Länsstyrelsen påbörjat ett arbete med våld i hbtqi-relationer¹⁷ under 2021. Bland annat har Länsstyrelsen undersökt möjligheterna att starta ett regionalt resurscentrum för att motverka hedersförtryck. Kunskapen om hbtqi-personers utsatthet är generellt sett låg, vilket gör att den frågan är prioriterad. Effekten är ökad kunskap om en utsatt grupp och skydd mot diskriminering.

Länsstyrelsen arbetade under året med att göra lägesbilder och analyser av coronapandemin ur ett rättighetsbaserat perspektiv. En djupgående analys togs fram för potentiella orsaker till att utrikesfödda var överrepresenterade bland smittade och döda. Senare användes samma teorier och analyser för att öka vaccinationstakten hos samma målgrupper. Analyserna tar upp rättighetsprinciper, som informations-, tillgångs- och närhetsprinciperna. Målgruppen är missgynnade på alla plan, vilket förklarar både smittspridning och lägre vaccinationstakt. Utrikesfödda hade exempelvis svårare att ta till sig myndighetsinformation på grund av

¹⁷ Hbtqi är ett samlingsbegrepp som innefattar homo- och bisexuella, transpersoner, queera personer och personer med intersexvariation.

språksvårigheter och de hade svårare att ta sig till vaccinations- och testningsstationerna på grund av att de saknar bil i större utsträckning.

Folkhälsa

Länsstyrelsen har stort fokus på förebyggande insatser, och målet är att de ska bidra till en god och jämlik hälsa. Tidiga insatser är avgörande för att barn och unga inte ska börja använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debutera tidigt med alkohol. Samverkan med närliggande uppdrag som brottsförebyggande och föräldraskapsstöd har utökats under året. För att samla informationsflödet, men även lyfta fram goda exempel skickar Länsstyrelsen ut nyhetsbrevet *Förebyggande i samverkan*. Det går ut till länets aktörer tre gånger per termin och har bäring på uppdragen inom folkhälsa.

Under 2021 beslutade Länsstyrelsen om en riktlinje för digital tillgänglighet. Syftet med riktlinjen är att beskriva hur Länsstyrelsen ska arbeta med tillgänglighet till digital offentlig service och vara grunden i säkerställandet att alla, oavsett funktionsnedsättning, ska kunna ta del av myndighetens information. Riktlinjerna beskriver framför allt hur Länsstyrelsen tillämpar lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (2018:1927).

Förenkla för företag

Länsstyrelsen bedriver generellt ett ständigt utvecklingsarbete för att förenkla både för företag och allmänhet. En ökad tillgänglighet eftersträvas via e-tjänster, digitala ansökningsförfaranden för stöd samt uppföljning av tillgänglighet via telefon genom mätningar av samtal från den gemensamma växeln i Kronoberg.

Information om verksamheten och nyheter presenteras i flera kanaler. Ett tydligt fokus finns på att använda klarspråk, så att det ska vara enkelt att förstå informationen. Därför har också en klarspråksutbildning för Länsstyrelsens medarbetare genomförts under året.

Länsstyrelsen arbetar fortlöpande med att informera om aktuell lagstiftning, vilka tillstånd och samråd samt ansökningar som berör länets företagare. Målet är att arbeta förebyggande genom att i god tid erbjuda både skriftlig och muntlig information samt dialog om aktuella frågor och ärenden. Den externa webbplatsen är en viktig kanal för kommunikation om de frågorna. Ytterligare en viktig kanal är de nyhetsbrev som regelbundet publiceras på webbplatsen och skickas till prenumeranter. För att underlätta för företag erbjuder Länsstyrelsen även tidiga samråd, så kallade församråd, och besök på Länsstyrelsen.

Vid ansökan om förprövning erbjuds besök för att gemensamt föra en dialog om ärendet. Ansökan går igenom och den sökande får snabb respons på om det är något i ansökan som måste kompletteras. Länsstyrelsen återkopplar omgående vid ärenden som inte är kompletta.

Inom den verksamhet som berör miljöfarlig verksamhet sker en nära dialog och rådgivning till berörda företag via telefon eller på möten om aktuella tillstånds- och tillsynsfrågor under hela året. Frågan om en ändring är anmälningspliktig eller inte diskuteras oftast innan en anmälan lämnas in till Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen arbetar med vägledning på många olika sätt, till exempel genom utbildningar för länets kommuner, så att de i sin tur kan svara på frågor och vara behjälpliga.

Den förväntade handläggningstiden kommuniceras till företag via Länsstyrelsens webbplats och i samband med kontakter när ärendet inleds, exempelvis som återkoppling på ärenden som kommit in via e-post eller vid samtal och möten.

Ytterligare en viktig aspekt för företag och allmänhet är att ärendehanteringens sker effektivt och följer fastställda mål för handläggningstid.

När det gäller förenkling och lättnader för företag i samband med pandemin har Länsstyrelsen infört följande åtgärder:

- snabbare betalning av leverantörsfakturor
- möjlighet att ansöka om anstånd med betalning eller upprättande av avbetalningsplan
- återbetalning av avgifter om ärenden dras tillbaka
- möjlighet att vänta med kontroller och tillsynsbesök och därmed även skjuta upp debitering av tillhörande avgifter
- senareläggning av fakturering av miljöskyddsavgifter
- ombokning av lokaler för konferenser och andra möten till senare tillfällen, i stället för att avboka
- kontinuerlig dialog med företag och näringslivets aktörer om ytterligare åtgärder för att underlätta för företag.

Utifrån länsstyrelsernas uppdrag om förenkling medverkade den nationella samordnaren för länsstyrelsernas alkohol- och tobakshandläggare i ett möte tillsammans med cheferna för tillståndsenheterna i storstadskommunerna i Stockholm, Göteborg och Malmö samt representanter från Folkhälsomyndigheten under våren 2021 för att diskutera möjligheterna att inom alkoholområdet kunna förenkla för företag inom länsstyrelsernas respektive uppdrag. Diskussionen fokuserade inledningsvis på Tillväxtverkets rapport *Förenkling från återhämtning från covid-19 pandemin* om att förenkla för företag, då specifikt de delar som berörde alkoholområdet. Efter en genomgång av Tillväxtverkets rapport konstaterade Länsstyrelsen att vissa av förslagen var bra, medan andra stod i strid med alkohollagen.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Länsstyrelsen i Västmanland genomför varje år en medarbetarenkät, så kallad pulsmätare, så även 2021. Resultatet analyseras noggrant, på övergripande nivå, men även på avdelnings- och stabsenhetsnivå. På den nivån genomförs risk- och konsekvensanalyser där samtliga medarbetare på respektive avdelning eller stabsenhet får tillfälle att vara delaktiga. Respektive avdelning/stabsenhet tar fram förslag på aktiviteter som de sedan arbetar vidare med under året. Stabsenheten HR ansvarar för det myndighetsövergripande arbetet och aktiviteter samt för processen i sig. Länsledningen följer noggrant upp de framtagna förslagen på aktiviteter och insatser. Målet är att genomförda aktiviteter ska få positiv påverkan på den risk som identifierats och att det ska gå att utläsa i nästkommande medarbetarenkät, allt för att skapa en ännu bättre arbetsmiljö och arbetsplats. Processen för arbetet med medarbetarenkäten utvecklas ständigt. Årets resultat på medarbetarenkäten/pulsmätaren är på myndighetsövergripande nivå mycket snarlik resultatet från 2020. Överlag är det ett bra resultat

Länsstyrelsen fortsätter att arbeta aktivt med förebyggande insatser inom arbetsmiljö och hälsa, till exempel tidig rehabilitering, kontinuerlig ergonomisk rådgivning och systematisk uppföljning av sjukfrånvaro. Länsstyrelsen arbetar även med kontinuerlig utbildning i arbetsmiljö för i första hand chefer, men även i viss utsträckning för medarbetare. Under 2021 har Länsstyrelsen köpt in utbildning i arbetsmiljö för samtliga chefer och skyddsombud.

Länsstyrelsen bedriver ett aktivt rehabiliteringsarbete där sjukfrånvaron följs upp med rehabiliteringsplaner på individnivå. Länsstyrelsen har god kontakt med företagshälsovården i det förebyggande arbetet. Flera friskvårdsaktiviteter och hälsofrämjande aktiviteter har genomförts under året. Exempel på aktiviteter som ordnats är gemensamma digitala träningspass under hela våren och en medarbetardag under hösten med diverse aktiviteter att prova på. Utöver dessa fysiska aktiviteter har Länsstyrelsen även köpt in diverse hälsofrämjande föreläsningar, bland annat en om självledarskap, en om självledarskap och inspiration samt en föreläsning om hur det går att optimera arbetssituationen vid hemarbete. Länsstyrelsen har även lagt fokus på att följa upp arbetsmiljön för de som arbetat hemifrån, till exempel tagit fram en mall med frågor för att undersöka arbetsmiljön. Mallen ingår nu i stödmaterialet för arbetsmiljöronde/skyddsronde. Länsstyrelsen har använt 2021 års pulsmätare till att särskilt ställa en rad frågor kopplat till arbete hemifrån. Utöver detta har samtliga chefer uppmanats till att ha en återkommande dialog med medarbetarna som arbetar hemifrån, både på grupp- och individnivå. Detta har sammantaget har bidragit till att arbetsgivaren har en god bild av hur arbetsmiljön har fungerat i hemmet för de som arbetat hemifrån.

Medarbetarna uppmuntras att värna om sin hälsa och har under hela 2021 erbjudits en extra friskvårdstimme utöver den som vanligtvis erbjuds, det vill säga medarbetarna har haft möjlighet

att ta ut två friskvårdstimmar per vecka när arbetet så tillåtit det. Länsstyrelsen ger också ett ekonomiskt bidrag för olika friskvårdsaktiviteter.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen styrs av Länsstyrelsens verksamhet och de förändringar som Länsstyrelsen står inför. Länsstyrelsen ska vara en attraktiv arbetsgivare där kvalitet, effektivitet och resultat är avgörande för att nå verksamhetsmålen. Länsstyrelsen är en kunskapsintensiv organisation där medarbetarnas kompetens är en förutsättning för att lösa uppdrag och nå goda resultat. Kompetensförsörjningen ska stödja kompetensutvecklingen utifrån Länsstyrelsens behov och målbilder.

Under 2021 har arbetet med kompetensbaserad rekrytering fortsatt, om än inte i den utsträckning som var tänkt. Mot slutet av året, i samband med att en HR-utvecklare slutade, fattades beslut om att ersätta denna person med en HR-utvecklare med särskild inriktning mot rekrytering.

Kompetensen vid Länsstyrelsen är fortsatt mycket hög och väl anpassad till mål, uppdrag och förutsättningar. Länsstyrelsen kan oftast rekrytera efterfrågad kompetens, men ibland uppstår svårigheter att rekrytera vissa kompetenser på grund av en stark arbetsmarknad i regionen. Länsstyrelsen har inte märkt av att rekryteringsläget ändrats med anledning av pandemin. Däremot har Länsstyrelsen även inom detta område anpassat sig till de rådande förutsättningarna. Myndighetens löner är jämställda. Som tidigare år har kompetensförsörjningen varit i fokus där anpassning gjorts utifrån Länsstyrelsens ekonomi.

Länsstyrelsens personalomsättning har under 2021 varit något lägre än 2020. 16 medarbetare har tillsvidareanställts under året och 11 har slutat sin anställning, varav 1 pensionsavgång. Det totala antalet anställda har ökat något jämfört med 2020: 197,4 anställda för 2021 jämfört med 192,1 anställda för 2020.

Introduktionen av nyanställda har anpassats till rådande situation med huvudsakligen hemarbete på grund av pandemin. Introduktion i den statliga värdegrunden har genomförts i digital form och fortsatt arbete med statstjänstepersonrollen pågår, och ytterligare utbildningsinsatser planeras. Arbetet med en introduktionsutbildning som är mer anpassad till det ”nya normala” har påbörjats. Resultatet av årets medarbetarenkät/pulsmätare *Medarbetarna*, enligt resultatet från årets medarbetarenkät/pulsmätare, visar att Länsstyrelsens medarbetare är fortsatt stolta över att arbeta på Länsstyrelsen och pratar överlag gott om Länsstyrelsen som arbetsgivare.

Länsstyrelsens arbetsuppgifter spänner över många olika sakområden. Målet är att ha personal som har en generalistkompetens, men som också har spetskunskaper inom delar av området. Utbildningsinsatser riktade till hela personalgruppen genomförs ständigt för att matcha krav och behov på ett generellt plan, till exempel klarspråksutbildning och utbildning i effektiva digitala möten. Under 2021 genomfördes även en projektledarutbildning för delar av personalen. Generalistkompetens är viktig eftersom verksamheten ständigt förändras och arbetsuppgifter försvinner eller tillkommer. Länsstyrelsen uppmuntrar intern rörlighet, dels för att kunna behålla och utveckla medarbetare, dels för att minska sårbarheten vid omställning av nya uppdrag och arbetssätt. Den interna kompetensutvecklingen spelar här en stor roll, och arbete med en tydlig strategisk utbildningsplan pågår och fortgår. Arbetsgivaren har tillsammans med de fackliga parterna tagit ett krafttag när det gäller att använda de omställningsmedel som Länsstyrelsen förfogar över.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	År 2021: Antal anställda*	År 2021: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2020: Antal anställda*	År 2020: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2020: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2019: Antal anställda*	År 2019: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2019: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Män 30–49 år	32,3	0,7		33,4	1,1		36,7	1,7	42,9
Män 50 år≥	27,9	2,4	20,9	25,5	5,6	60,6	22,9	3,7	29,2
Män totalt	64,5	1,8	33,1	61,6	2,9	48,5	61,3	2,5	33,9
Kvinnor ≤ 29 år	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kvinnor 30–49 år	74,8	4,0	63,3	74,3	6,2	70,1	73	6,5	76,1
Kvinnor 50 år ≥	54,5	5,6	89,0	52,8	4,9	69,1	45,5	6,3	74,4
Kvinnor totalt	132,9	4,6	75,3	130,4	6,1	72,5	124,1	6,3	74
Samtliga ≤ 29 år	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga 30–49 år	107,1	3,0	58,8	107,7	4,6	66,7	109,7	4,9	72,8
Samtliga 50 år≥	82,4	4,6	77,6	78,3	5,1	69,2	68,4	5,5	65,3
Samtliga totalt	197,4	3,7	68,6	192	5,1	69,2	185,4	5,1	68,5

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

*) Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda minskat med anställningsperiod och tjänstledighet om 100 procent. Utöver det räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron ligger på 3,7 procent för helåret 2021, en minskning med 1,4 procentenheter, vilket motsvarar en minskning med cirka 27 procent. Korttidssjukfrånvaron har under samma period sjunkit från 1,4 procent till 0,9 procent, vilket är en minskning med cirka 36 procent. Långtidssjukfrånvaron har sjunkit med cirka 24 procent och ligger för helåret 2021 på 2,8 procent att jämföra med 3,7 procent 2020. Omfattningen av arbete hemifrån under 2021 bör ha haft påverkan på korttidssjukfrånvaron. Länsstyrelsen fortsätter att arbeta aktivt med samtliga långtidssjukskrivningar, och där Länsstyrelsen kan påverka eller driva rehabiliteringsärendet så görs det aktivt och med god framgång. Arbetet med långtidssjukfrånvaron fortsätter, med en förhoppning om att den ska minska och framför allt när det gäller sjukskrivningar som har en tydlig koppling till arbetssituationen eller arbetet i stort.

Det finns alltför få anställda under 29 år för att det ska gå att redovisa sjukfrånvaron i den gruppen. Enligt 7 kap 3 § FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Västmanlands län bedriver följande verksamheter:

Verksamhet (VÄS)	Benämning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende
42	Energi och klimat
43	Kulturmiljö
45	Samhällsskydd och beredskap
50–58	Naturvård och miljöskydd
60–62	Areella näringar
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 § p. 1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18 § Viltförvaltningsdelegationen	Länsstyrelseinstruktion
1B4 Regionalt arbete med vilt- och rovdjursförvaltning	Regleringsbrev
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i landstings- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden, som borgerliga vigselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaksamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Under året har länsstyrelserna hanterat nya uppdrag. De omfattar tillsynen enligt lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (tillfälliga covid-19-lagen) och förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen).

Syftet med pandemitillsynen har varit att minska smittspridningen genom att informera om och kontrollera efterlevnaden av föreskrifter och beslut enligt den tillfälliga covid-19-lagen med förordning och föreskrifter. Målet har varit att minska smittspridningen. Målgruppen för tillsynen har varit verksamhetsutövare i de verksamheter som omfattats av gällande föreskrifter.

Det övergripande nationella målet för *viltförvaltningen* är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen har genom sina förvaltningsplaner och övergripande riktlinjer regionaliserat nationella mål för förvaltning av stora rovdjur, vildsvin, kronhjort och älg. De här regionala målen är beslutade av länets viltförvaltningsdelegation.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	8,2	3,8	4,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	4,9	2,5	3,1
Antal årsarbetskrafter män	3,3	1,4	1,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	939	742	794
Antal beslutade ärenden	891	742	828
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	2	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	17 634	11 719	10 974
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	798	248	398

Ökningen av antalet årsarbetskrafter och ärenden är en effekt av Länsstyrelsens pandemitillsyn. Ökningen av lämnade bidrag är en effekt av att bidrag från och med 2021 ges till röjning under rovdjursavvisande stängsel samt en ökning av bidrag för skador på tamdjur.

Resultatindikatorer

De nationella målen och indikatorerna som berör verksamhetsområdet är övergripande och har i regel svag koppling till länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag. Nedan redovisas upp några indikatorer som kan bidra till att bedöma resultatet för delar av jakt- och viltvårdsområdet.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾	³⁾	83 %	83 %	82 %
Antal beslut om skydds jakt på rovdjur som överklagats och slutligt ändrats i högre instans under året jämfört med det sammanlagda antalet fattade skydds jaktbeslut under året	Rättssäkerhet	Jakt och viltvård (218)	Platina ²⁾	³⁾	0	0	0

1) Administrationssystem, Länsstyrelsen.

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

3) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Länsstyrelsen har inte tagit några beslut om skydds jakt av rovdjur.

Prestationer och effekter

Vilt- och rovdjursförvaltning

Under 2021 har Viltförvaltningsdelegationen (VFD) haft fyra sammanträden. Inför varje möte med Viltförvaltningsdelegationen träffas ett arbetsutskott som består av Länsstyrelsens vilthandläggare och ledamöter från aktörer inom naturvård, jakt och viltvård, ägare/brukare av jordbruksmark, skogsnäringen samt lokalt näringsliv och turism. VFD är en viktig aktör för att få en lokal förankring i de beslut som tas kopplat till vilt- och rovdjursförvaltningen. Inom VFD fördes diskussioner inför Länsstyrelsens beslut om licensjakt på varg och lodjur. Delegationen har också beslutat om nya övergripande riktlinjer för förvaltning av kronhjort och om en regional förvaltningsplan av vildsvin. De nya riktlinjerna och förvaltningsplanen innebär att länet nu har uppdaterade förvaltningsplaner för de stora rovdjuren, älg, kronhjort och vildsvin, vilket bör resultera i en mer enhetlig förvaltning av dessa arter, mindre andel skador orsakade av klövvilt samt klövviltstammar av god kvalitet. Länsstyrelsen har under 2021 intensifierat digitaliseringen av viltvårdsområden. Under 2021 var målet att digitalisera 5 viltvårdsområden, vilket har uppnåtts eftersom 11 viltvårdsområden blev klara och tillgängliggjordes för externa aktörer i Länsstyrelsens karttjänst.

Viltförvaltningsdelegationen har även beslutat om nya riktlinjer för användning av viltskademedel. Nytt i riktlinjerna är att djurhållare med rovdjursavvisande stängsel kan få bidrag till röjning. I år har drygt 25 djurhållare fått stöd för röjning av rovdjursavvisande stängsel. Genom att Länsstyrelsen har besiktigt samtliga stängsel innan bidrag har betalats ut, får Länsstyrelsen även en god överblick över stängslens skick och kan samtidigt ge råd till djurhållare om hur stängslen kan förbättras, vilket bör resultera i färre rovdjursangrepp på tamdjur. Viltskademedel har även betalats ut för skador orsakade av svanar, gäss och tranor. I förebyggande syfte har Länsstyrelsen gett rådgivning och satt ut skrämsel för att minska betesskador på grödor orsakade av stora betande fåglar på cirka 25 gårdar. Länsstyrelsen betalar också ut bidrag till hundvästar som skydd mot rovdjursangrepp vid främst jakt. Jägare kan även låna hundvästar gratis under ett år, för att testa om skyddsväst passar hunden.

Trots att länet har hög täthet av både lodjur och varg skedde få angrepp under 2021. Under året har det konstaterats 3 angrepp av lodjur på tamdjur, där totalt 10 får och en getkilling har dödats och 3 angrepp av björn på sammanlagt 13 bikupor. Länsstyrelsen besöker alla misstänkta angrepp och kan konstatera att det i många fall inte är ett rovdjur som orsakat skada. Vid dessa besök har Länsstyrelsen stor hjälp av besiktningshunden som tydligt visar om det är ett rovdjur som har varit inne i hagarna. För första gången i länet har det skett skada på bisamhällen orsakade av björn. Angreppen skedde inom ett begränsat område under några veckors tid.

Licensjakt efter varg och lodjur genomfördes under 2021 och totalt fälldes 5 vargar och 5 lodjur. Vargreviret var ett delat revir mellan Örebro län och Västmanlands län.

Under 2021 har Länsstyrelsen börjat ge bidrag för röjning under rovdjursavvisande stängsel. Det kom totalt in 31 ansökningar. Länsstyrelsen har besökt samtliga av dessa ansökta stängsel för att se att de är i fullgott skick. Samtliga har beviljats bidrag. Ersättningen förväntas ge ökad tolerans för stora rovdjur eftersom det extra arbetet som röjning under stängsel innebär ersätts med statliga medel.

Rovdjursförvaltningen följer ett tydligt årshjul där de huvudsakliga arbetsuppgifterna är inventering, förebyggande åtgärder samt information och utbildning till allmänhet, enskilda och organisationer om rovdjursfrågor. Rovdjursfrågorna är återkommande diskussionsämnen på Viltförvaltningsdelegationens (VFD) möten. Här har deltagande ledamöter en viktig roll och är en betydelsefull länk tillbaka till de intressen som de representerar. Länsstyrelsen har därmed haft möjlighet att lämna tydlig och kvalitetssäkrad information till VFD och till allmänheten om antalet föryngringar av varg och lodjur, men också var i länet reviren finns för respektive art. Informationen är viktig i dialogen med olika aktörer för att öka acceptansen för stora rovdjur. Inventeringsresultatet är även ett viktigt beslutsunderlag inför att Länsstyrelsen fattar beslut om licensjakter.

Länsstyrelsen samverkar med Länsstyrelsen i Uppsala län om beredskap vid rovdjursangrepp på tamdjur och hundar. Effekten av den beredskapen är att djurhållare enkelt når besiktningspersonal även under helger och kvällar, vilket leder till snabba besiktningar samt att brukare får snabba och tydliga åtgärdsförslag för att förhindra fortsatta angrepp.

Pandemitillsyn

Resultatet av pandemitillsynen under 2021 är att tillsyn har utförts av drygt 1 000 verksamhetsutövare. Tillsynen har framför allt fokuserat på att ge verksamhetsutövare rådgivning och information om hur man efterlever den tillfälliga covid-19-lagen. Verksamheter där tillsyn har utförts har till exempel varit butiker, sportanläggningar, idrottsevenemang, konserter, mässor m.m.

Cirka 80 procent av verksamhetsutövarna följer gällande lagstiftning. De avvikelser som har påträffats har oftast varit enkla att åtgärda och kunnat åtgärdas direkt medan tillsynshandläggaren fortfarande var kvar på platsen. Tillsyn har utförts både genom besök i fält och genom distanstillsyn via telefon i alla kommuner i länet.

Resultatbedömning

Den samlade bedömningen är att Länsstyrelsen genomfört årets verksamhet med ett samlat gott resultat. Här följer några motiveringar till bedömningen.

Inom trafikföreskrifter har myndigheten haft en väl fungerande verksamhet, där arbetet bedrivs enligt regeringens mål och inriktning. Länsstyrelsen har avgjort de ärenden som kommit in i god takt. Ärenden om efterträdarval har i stort sett avgjorts inom den uppsatta handläggningstiden om två veckor.

Inom viltförvaltningen har Länsstyrelsen haft en väl fungerande verksamhet, där arbetet bedrivs enligt regeringens mål och inriktning. Arbetet i viltförvaltningsdelegationen präglas av god dialog och är ett forum för diskussioner och ökat samarbete för regional viltförvaltning. Löpande uppdateras de övergripande riktlinjerna för viltförvaltningen, och under 2021 genomfördes en omfattande revidering av de övergripande riktlinjerna för kronhjorts- och vildsvinsförvaltningen. Länsstyrelsen har haft omfattande dialog och utbildningar för representanter för kronskötselområdena och för älgförvaltningsgrupperna, för att få en effektivare administration för både Länsstyrelsen och representanterna för skötselområdena.

Länsstyrelsen har ett väl inarbetat arbete med att förebygga skador orsakade av fredat vilt, där Länsstyrelsen bland annat lånar ut skyddsvästar för hundar, och ger bidrag för att förebygga skador av rovdjur och betande fåglar som gäss, svanar och tranor. Länsstyrelsen arbetar även intensivt med att sätta ut skrämsel för att förebygga skador av fredade betande fåglar. Markägare som trots detta får skador har fått sina grödskador besiktade och ersättning har betalats ut. Under 2021 gjordes en omfattande besiktning och inventering av djurhållares rovdjursavvisande stängsel för att säkerställa stängslens funktion. Totalt besöktes 32 anläggningar där djurhållare sökte stöd för röjning under stängsel.

När Länsstyrelsen fick det nya uppdraget att genomföra pandemitillsyn, anpassade Länsstyrelsen sig snabbt för att uppfylla målet med tillsynen med att minska smittspridningen.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 § p. 2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev
1D2 Kontroll av livsmedel och foder i primärproduktionen	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter samt tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för att genomföra uppdragen.

Inom livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll av verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel samt revision av kommunal livsmedelskontroll.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller som anmälningskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar och handläggning av tillståndsärenden ingår.

Smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av *Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan* (NKP). Samtliga myndigheter som verkar i livsmedelskedjan omfattas av NKP:n och målen anger hur bland andra länsstyrelserna ska arbeta för att bidra till att de övergripande mål och uppdrag som fastställts av riksdag och regering. I NKP:n finns mål för olika områden. För *djurskydd* finns bland andra mål för riskbaserad kontroll, resurseffektivitet samt effekt av kontroll och service. För *foder och livsmedel inom primärproduktionen* finns bland andra mål för kontroll av primärproduktion.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet, bidrar Länsstyrelsen också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	7,8	7,1	6,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,2	6,1	5,7
Antal årsarbetskrafter män	0,6	1,0	1,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 430	1 362	1 214
Antal beslutade ärenden	1 433	1 325	1 236
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	12
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	9 595	9 778	8 925
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Antalet inkomna ärenden har fortsatt att öka och under 2021 förstärktes resurserna för kontroll av djurskydd. På grund av pandemin har tre personer från funktionen Veterinär och djurskydd även under 2021 tidvis arbetat i Länsstyrelsens stab. Nedlagt arbete i stab motsvarar cirka 0,4 årsarbetskrafter. Det har minskat resurserna i motsvarande utsträckning för övrig verksamhet, men har främst påverkat kontrollområdet livsmedel och foder. Minskningen i verksamhetskostnader förklaras av att en länsveterinärtjänst var vakant under en stor del av året.

Resultatindikatorer

Nedanstående tabell visar några relevanta indikatorer som är kopplade till länsstyrelsernas uppgifter, uppdrag och mål inom verksamhetsområdet.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Hur många normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) som har genomförts i förhållande till antalet anmälningskontroller	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	>1	1,05	0,70	0,89
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10 %	10 %	5,3 %	11,4 %
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (Mål 100 %)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100 %	75 %	83 %	- ⁴⁾
Andel anmälningsärenden avslutade inom tre månader (90 dagar)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	Platina ³⁾	90 %	97 %	98 %	97 %
Andel kontrollrapporter för djurskyddskontroller som är meddelade inom 21 dagar	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	Platina ³⁾	90 %	98 %	91 %	93 %

1) Register, Jordbruksverket.

2) Register, Länsstyrelsen.

3) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

4) Data saknas i tabellen för året 2019 när det gäller andelen utförda tilldelade primärproduktionskontroller. Det beror på att 2020 var första året som varje länsstyrelse tilldelades ett visst antal primärproduktionskontroller genom Livsmedelsverkets riskbaserade urval. Tidigare gjorde varje länsstyrelse sitt eget uttag både för antalet planerade kontroller och inom vilka branscher kontrollen skulle utföras.

Länsstyrelsen har nått målen för samtliga resultatindikatorer inom området för djurskydd (se avsnittet *Kontroll av djurskydd*). För kontrollen inom primärproduktionen uppfylldes inte målet, eftersom resultatet visar att 75 procent av de tilldelade kontrollerna genomfördes. Orsaken till det är främst en omprioritering av arbetsuppgifterna på grund av pandemin (se avsnittet *Kontroll av foder i primärproduktionen*).

Länsstyrelsernas arbete med livsmedels- och foderkontroll (RB-uppdrag 1D2)

Inför verksamhetsåren 2020–2022 har länsstyrelserna tilldelats 10 miljoner per år i riktade medel för kontroll inom området primärproduktion av livsmedel och foder. Nationellt har målet satts att kontrollera 1 000 företag inom primärproduktionen. Länsstyrelserna ska utföra kontroller i primärproduktionen av livsmedel. Livsmedelsverket gör ett riskbaserat urval av 1 000 kontrollobjekt utifrån branscherna och fördelar ut per län.

Länsstyrelserna gör utifrån tilldelningen ett riskbaserat urval av företag i länet inom respektive bransch, utifrån data i systemet Primör. Kontrollerna utförs utifrån framtagna branschspecifika checklistor. Efter utförd kontroll registreras resultatet i Primör. Under 2021 har registret över foderföretag flyttats från Jordbruksverket till Primör. Primör är länsstyrelsernas it-stöd för registrering av livsmedels- och foderföretag samt för registrering av kontroll. Kontrollen innebär att företagare inom primärproduktionen blir uppmärksammade på krav som ställs inom produktionen. Kontrollen är viktig för att upprätthålla en produktion som ger säkra livsmedel och foder för människor och djur.

Det är mycket stor variation av hur många kontroller länen har gjort av de kontroller som de har tilldelats enligt den nationella kontrollplanen. Vissa län har kunnat utföra kontroller som normalt, medan andra län har påverkats kraftigt av pandemin på olika sätt. En del län har fått avsätta personal för pandemitillsynen och andra län har begränsat sina kontroller med hänsyn till smittspridningen.

Flytten av foderregistret från Jordbruksverket har i stor omfattning inneburit ett omfattande arbete med registervård, eftersom många företag har uppstått som dubletter, både livsmedelsföretag och foderföretag. I samband med rättning av dubletter har många län även gjort annan registervård. Tillförlitligheten i registret är begränsad, och det är vanligt att företag som har upphört inte blivit avregistrerade. Flera län har prioriterat registervården framför utförande av kontroll för att på sikt få ett tillförlitligt register för uttag av kontrollgårdar.

Sammantaget har länsstyrelserna inte kunnat uppnå 1 000 kontroller för 2021 på grund av pandemin och arbetet med registervård av Primör.

Prestationer och effekter

Kontroll av livsmedel i primärproduktionen

Länsstyrelsens mål utgår från målen i den nationella kontrollplanen. Länsstyrelsen har prioriterat livsmedelskontrollens operativa mål 20 om att förhindra och minska att mykotoxin bildas vid spannmålstorkning. Från och med 2020 görs ett nationellt riskbaserat uttag utifrån vilka branscher inom primärproduktionen som ska kontrolleras och det önskvärda antalet kontroller. Alla länsstyrelser tilldelas ett antal kontroller utifrån det nationella uttaget, men gör själva uttaget av de enskilda objekten. I Västmanland är spannmålsproduktion huvudinriktning för huvuddelen av livsmedelsanläggningarna. Det avspeglas också i det nationella kontrolluttaget, där 18 av de 24 tilldelade kontrollerna utgörs av spannmålskontroller.

Målet att utföra 100 procent av de nationellt tilldelade kontrollerna uppnåddes inte. Totalt utfördes 75 procent av dessa kontroller. De kontroller som utfördes har visat på god efterlevnad av lagstiftningen med få avvikelser.

Kontroll av foder i primärproduktionen

Länsstyrelsens mål inom kontrollen av foder i primärproduktionen är att utföra foderkontroll vid samtliga kontroller av livsmedel där det även förekommer foderproduktion. Enligt det nationella kontrolluttaget skulle det innebära cirka 24 foderkontroller. Eftersom Länsstyrelsen inte uppnått målet för livsmedelskontroller har inte heller målet för foderkontroller uppnåtts. Under 2021 har totalt 13 kontroller av foder utförts, varav 5 var tvärvillkorskontroller och 12 var planerade normalkontroller. Vid samtliga kontroller har en fullständig kontroll utförts.

Resultatet av kontrollerna har visat få avvikelser. De som förekommit har rört risker för kontaminering av fodret, som otät förvaring, risk för skadedjur och trasiga ytor. Även avvikelser i registrering har noterats. Länsstyrelsen har följt upp att åtgärder genomförts.

För kontrollen av foder och livsmedel i primärproduktionen har Länsstyrelsen i Västmanland tillgång till en halv årsarbetskraft. Under 2021 uppstod resursbrist när den handläggare som arbetar med dessa kontroller fick prioritera stabsarbete. Det medförde att målet för antalet planerade kontroller inte uppnåddes för kontrollområdet foder och livsmedel. Förutom stabsarbete har handläggaren fortsatt deltagit som en av två länsstyrelserepresentanter i det nationella projektet Primär till Primör, där Jordbruksverkets foderregister integrerats i Primör. Projektet avslutades under året.

Även 2021 har en intern resursförstärkning bidragit till att antalet kontroller av spannmål i primärproduktionen till stor del klarades av.

Kontroll av djurskydd

Länsstyrelsen i Västmanland genomförde under året 96 normalkontroller (rutinkontroller) och 91 kontroller efter anmälan. Den planerade kontrollen har varit riskbaserad utifrån den nationella klassificeringen Statistiskt och Riskbaserat Kontrollurval (STORK) samt egna erfarenheter.

Länsstyrelsen uppfyllde målet att antalet normalkontroller ska vara minst lika många som antalet anmälningskontroller, det vill säga en kvot på ett eller mer, enligt den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan.

Under 2021 medförde EU:s Animal Health Law att fler djurhållare registrerade sig och hamnade i djurskyddskontrollregistret. De som nyregistrerades saknar verksamhetsklassning, vilket medför att de hamnar i kategorin livsmedelsproducerande djur, vilket alla inte är. Därför har Länsstyrelsen i samråd med Jordbruksverket bestämt att använda 2020 års siffror för antalet livsmedelsproducerande djur. Enligt 2020 års uppgifter har Västmanland 673 kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur, vilket är på samma nivå som 2019. Under 2021 utförde Länsstyrelsen 67 kontroller, vilket motsvarar 10 procent av alla livsmedelsproducerande djurhållare. Det nationella målet att kontrollera minst 10 procent av alla livsmedelsproducerande djurhållare uppfylldes därmed.

Andelen anmälningskontroller utan anmärkning ökade under 2021 från 28 till 30 procent.

Länsstyrelsens kontrollarbete ska verifieras genom parallellkontroller. Detta har inte varit möjligt att genomföra under året på grund av coronapandemin samt avsaknaden av en länsveterinär under stora delar av året.

100 procent av de ansökningar om tillstånd för djurhållning som kommit in har handlagts inom 90 dagar från komplett ansökan.

100 procent av de ansökningar om förprovning som kommit in har handlagts inom 56 dagar från komplett ansökan.

Tillsynslagen

Länsstyrelsen ansvarar för handläggning av ärenden enligt lagen (SFS 2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, den så kallade tillsynslagen, verkställande av omhändertaganden enligt nämnd lag och enligt djurskyddslagen (SFS 2018:1192). För Länsstyrelsens del har antalet anmälningar minskat med 18 procent sedan 2020. Nedlagd tid för verkställighet har även ökat eftersom antalet verkställighetsärenden har ökat sedan övertagandet av uppgifter från Polismyndigheten. Under 2021 gjordes 44 omhändertaganden.

Allmänna veterinära frågor

Ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Länsstyrelsen följer fortlöpande sjukdomsläget i länet främst genom att följa rapporteringen från Statens veterinärmedicinska anstalt och Jordbruksverket. Länsstyrelsen har vid flera tillfällen under året informerat om aktuella sjukdomar i nyhetsbrev till lantbrukare och praktiserande veterinärer.

Under 2021 förekom inga utbrott av epizootier och ett misstänkt fall av fågelinfluensa kunde avskrivas. Utifrån regeringsuppdraget om att förebygga och förbereda hanteringen av epizootisjukdomen afrikansk svinpest, har Länsstyrelsen arbetat vidare med information, både internt och externt.

Zoonoser

Under 2021 påvisades det salmonella i animalieproducerande besättningar vid tre tillfällen, när två svinbesättningar och en nötbesättning drabbades. Jordbruksverket har det övergripande ansvaret för smittskyddsutredning samt beslut om bekämpning och sanering. Länsstyrelsen stödjer arbetet vid behov främst med information till berörda aktörer. Få fall av salmonella på katt har rapporterats i länet under 2021.

Kontroll av animaliska biprodukter

Under 2021 utfördes en kontroll av transportörer som transporterar animaliska biprodukter till biogasanläggningar, där bara en mindre avvikelse konstaterades.

Kontroll av djurhälsa och smittskydd, veterinärmedicinska preparat och rests substanser

Målet för kontrollen av djurhälsopersonal uppfylldes inte på grund av resursbrist och av att inga fysiska kontroller utfördes som en följd av restriktionerna under coronapandemin. Samtliga 20 veterinärer som beviljar villkorad läkemedelsanvändning har kontrollerats genom dokumentationskontroll. De få avvikelser som upptäckts har följts upp och åtgärdats.

Länsstyrelsen kontrollerade allmänna hygienregler i samband med en kontroll av läkemedel på en gård vid två tillfällen. Inga avvikelser noterades vid kontrollerna.

Kontroller av läkemedel på gårdar samordnas oftast med djurskyddskontroll eller primärproduktionskontroll. Under 2021 utfördes tre av tio planerade kontroller och de visade få avvikelser vad gäller förskrivning, förvaring, hantering och val av läkemedel. Enstaka brister i dokumentationen åtgärdades omgående.

Revision av den lokala livsmedelskontrollen

De två revisioner som planerats att genomföras under 2021 har skjutits fram. De prioriterades ned på grund av coronapandemin och resursbrist. En viss dialog har förts med Surahammars kommun, där en intern samverkan har skett med Länsstyrelsens miljöavdelning om de delar som kan granskas gemensamt. Eftersom Länsstyrelsen i Uppsala inte hade möjlighet att prioritera revisionen av Sala/Heby kommuner 2021, och det var planerat att revisionen skulle genomföras gemensamt, sköts även den revisionen fram.

Länsstyrelsen bedömer att revisionerna är ett bra tillfälle för dialog och diskussioner om livsmedelskontroll och för att upptäcka och påtala bristande förutsättningar för en god kontrollverksamhet. Även kommuner som fungerar bra kan drabbas av resursbrist. Speciellt små kommuner är sårbara, vilket snabbt kan leda till att ingen kontroll utförs. Vikten av samverkan på olika sätt är något som diskuteras vid alla revisioner. Kommunerna är i stort positiva till revisionerna och ser dem som en del i sitt förbättringsarbete. Hittills har ingen kommun i länet vägrat att låta sig revideras av Länsstyrelsen. Den utredning som nu pågår om mandat och finansiering av kommunrevisionerna och som kan mynna ut i att länsstyrelserna ska debitera kommunerna för revisionerna kan komma att ändra på kommunernas inställning, vilket vore olyckligt.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att det finns ett utvecklingsbehov inom områdena livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor på grund av att coronapandemin har begränsat verksamheten. Verksamhetens mål har därmed inte uppfyllts helt, eftersom det har utförts färre kontroller än planerat. Däremot har omfattningen av de enskilda kontrollerna som utförts inte påverkats.

Arbetet inom livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor bidrar till produktion av säkra livsmedel, en god djurhälsa, att ett gott djurskydd upprätthålls samt att läkemedel används och hanteras säkert och återhållsamt. Det är därför viktigt att arbetet kan upprätthållas, även när förutsättningarna för arbetet förändras. Under 2021 har pandemin fortsatt påverkat arbetssituationen framför allt genom att de fysiska kontrollerna inte kunnat utföras enligt ordinarie rutiner. Ett resultat av detta är att nya arbetssätt har utvecklats, framför allt genom fler digitala möten och kontroller. Hårdare prioriteringar av ärenden har medfört högre måluppfyllelse. Det är svårt att utvärdera hur detta påverkat djurskyddet i länet, eftersom ett lägre antal kontroller har genomförts.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 § p. 3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3 § p. 4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Regionalt tillväxtarbetet och samverkan med regionerna	Regleringsbrev
1C2 Mål i regionala utvecklingsstrategin	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet, för att skapa tillväxt i länet. Viktiga aktörer är till exempel statliga myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv, föreningar och andra frivilligorganisationer. Samverkan är inte minst viktig när regionala strategier tas fram för hur länet ska utvecklas.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingssatsningar i länet.
- Bevilja ekonomiskt omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag vars omsättning har minskat i större omfattning till följd av coronapandemin.
- Planera för vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och ha tillsyn över kommunala detaljplaner.

Målet för den *regionala utvecklingspolitiken* är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. En viktig bedömningsgrund för den regionala utvecklingspolitiken är statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Målet för *politiken för de grundläggande betaltjänsterna* är att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Regional tillväxt

Arbetet med länets regionala tillväxt är samlat i länets regionala tillväxtstrategi (RUS) med visionen ”Ett livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling”. Strategin är styrande för Region Västmanlands verksamhet, vägledande för länets kommuner och Länsstyrelsen samt inspirerande för företag, lärosäten, folkhögskolor, kulturinstitutioner och civilsamhället. Strategin har arbetats fram i nära dialog med kommuner, Länsstyrelsen, företrädare för näringslivet, kulturlivet, utbildningsanordnare och civilsamhället.

Agenda 2030 bildar ram för den regionala utvecklingsstrategin. Genom att utgå ifrån och bidra till ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet, tillsammans med den digitala omställningen ska visionen nås. Arbetet är fokuserat på tre målområden som alla bidrar till en hållbar utveckling:

- Ett välmående Västmanland
- Ett tillgängligt Västmanland
- Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt.

Målområdena är valda utifrån de utmaningar som identifierats och de prioriteringar som gjorts i samverkan med länets aktörer. Till varje målområde har det identifierats delmål. Ur delmålen har även prioriterade delmål för Västmanlands län utpekats som extra angelägna att fokusera på.

Fysisk planering av infrastruktur

I den fysiska planeringen arbetar Länsstyrelsen framför allt genom att svara på remisser och ärenden från andra organisationer. Länsstyrelsen är beslutande myndighet i vissa delar av processen när det gäller framtagande av väg- och järnvägsplaner. Länsstyrelsen beslutar i frågan om betydande miljöpåverkan och har även till uppgift att godkänna miljökonsekvensbeskrivningen. Ett fastställande av väg- och järnvägsplaner ska även tillstyrkas av Länsstyrelsen. I andra delar av infrastrukturuområdet, till exempel den nationella och regionala transportplanen, är Länsstyrelsen rådgivande remissinstans och tillhandahåller statligt planeringsunderlag.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	0,8	0,7	0,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	0,2	0,2	0,7
Antal årsarbetskrafter män	0,7	0,4	0,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	40	44	31
Antal beslutade ärenden	37	33	32
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	1 200	962	1 299
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	5 375	5 244	7 508

Inga större förändringar har skett under året.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har valt att inte ha några resultatindikatorer för verksamhetsområdet i årsredovisningen 2021.

Prestationer och effekter

Samverkansmöten med länets företagare under pandemin

Landshövdingen har bjudit in representanter från länets näringsliv för att samverka och lyfta fram företagens behov till följd av pandemin. Mötena har inletts med att respektive organisation kort beskrivit läget. Därefter har organisationerna fått möjlighet att beskriva behov av hjälp och stöttning. De flesta av länets företagare har, via sina intresseorganisationer, bett landshövdingen om hjälp att lyfta deras behov till följd av pandemin till regeringsnivå. Aktiviteter har föreslagits och genomförts för att sprida kunskap om befintliga möjligheter till stöd och hjälp.

Västmannarådet och affärsplan Västmanland

Västmannarådet är ett samrådsorgan, som leds av Region Västmanland och är sammansatt av ledande företrädare från Länsstyrelsen, näringslivet, politiken, Mälardalens universitet och Västmanlands kommuner. Rådets ordförande är regionstyrelsens ordförande. Västmannarådet samordnar aktiviteter i samarbete med deltagande organisationer och företag för att stärka länets konkurrenskraft. En ny affärsplan för Västmanland för kommande period fram till 2030 är under framtagande. Genom sin medverkan i Västmannarådet och i samrådsmöten om affärsplanen bidrar Länsstyrelsen med kompetens, förslag och synpunkter på insatser för att stärka länets konkurrenskraft som gynnar länets utveckling. Under året har mötesfrekvensen dock varit låg. Det har varit ett möte med Västmannarådet och ett möte om affärsplan Västmanland. Affärsplan Västmanland har remitterats och Länsstyrelsen har lämnat yttrande om förslaget.

Hållbar utveckling och omställning i Västmanland

Region Västmanland arbetar med projektmedel från Tillväxtverket med att integrera hållbar utveckling i det regionala tillväxtarbetet. Länsstyrelsen representeras i styrgruppen och i referensgruppen. Länsstyrelsens bidrag är till stor del att driva tillväxtarbetet för landsbygdens utveckling inom de blå och gröna näringarna. Arbetet i projektet delas upp i fyra insatsområden:

- Regional plattform för omställning i Västmanland
- Hållbarhetssäkring av ny regional näringslivsstrategi
- Hållbarhetssäkring av finansiering
- Övergripande omställningsarbete och test av metoder och verktyg för hållbar utveckling.

Strukturfondspartnerskapet i Östra Mellansverige

Strukturfondspartnerskapen i respektive programområde har till uppgift att prioritera bland godkända ansökningar till de regionala strukturfondsprogrammen samt till det nationella socialfondsprogrammet. Länsstyrelsens bidrag är att vara representant i Strukturfondspartnerskapet i Östra Mellansverige (ÖMS).

Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsinsatser i länet

Till följd av de minskade regionala tillväxtmedlen har möjligheten för Länsstyrelsen att bidra med stöd för strategiska insatser minskat avsevärt. De bidrag som betalats ut under året är för projekt

som beviljats under tidigare år. Länsstyrelsen Östergötland hanterar de omställningsstöd som söks av företagen i Västmanlands län.

Resultatbedömning

Regional tillväxt

Länsstyrelsen bidrar till länets regionala tillväxt genom samarbete i de forum som beskrivits i avsnitten ovan. På grund av årets svårigheter att träffas fysiskt har samarbetet bestått av kortare digitala möten. Det har medfört att utvecklingsarbetet begränsats. Den samlade bedömningen är att det finns ett utvecklingsbehov.

Infrastruktur

Länsstyrelsens samlade bedömning av resultatet inom området infrastruktur är gott. Länsstyrelsen har genomfört sina uppdrag inom infrastrukturplanering enligt de krav som ställs i lagstiftningen.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 § p. 5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5 § p. 9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm)	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följa punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet:

- Länsstyrelserna ska samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunernas planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Länsstyrelserna ska samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Länsstyrelserna ska utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Länsstyrelserna ska samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser. Länsstyrelsernas uppdrag gäller följande områden: riksintressen, miljö kvalitetsnormer, områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, mellankommunal samordning, människors hälsa eller säkerhet, risken för olyckor, översvämning eller erosion.
- Länsstyrelserna ska pröva översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuners beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning enligt plan- och bygglagen.
- Länsstyrelserna ska ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet. Länsstyrelserna stödjer även kommunerna i att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning. I uppdraget ingår även att varje år ta fram en regional bostadsmarknadsanalys, säkerställa kommunernas medverkan i Boverkets årliga bostadsmarknadsenkät och att sammanställa uppgifter om värdeöverföringar i kommunala bostadsbolag.
- Länsstyrelserna ska ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Länsstyrelserna ska samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.
- Länsstyrelserna ska hantera överklaganden av kommunala beslut och uppföljning av tillsynsarbetet i kommunernas byggnadsnämnder.
- Länsstyrelserna ska handlägga och pröva lokalhyresstöd för hyresvärdar som gett rabatt på lokalhyran till utsatta branscher under coronapandemin.
- Länsstyrelserna ska samverka och samordna arbetet i Rådet för hållbara städer inom ramen för uppdraget.

Det övergripande målet för området *samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri* är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god

livsmiljö. Där ska en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. För området *bostadsmarknad* är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av nationella mål, som gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar Länsstyrelsen också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	7,3	8,2	7,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	3,5	3,9	3,6
Antal årsarbetskrafter män	3,8	4,3	3,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	725	1 294	1 164
Antal beslutade ärenden	771	1 290	972
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	19 420	12 747	10 343
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Under 2021 har antal årsarbetskrafter minskat liksom inkomna och beslutade ärenden. Minskningen av årsarbetskrafter förklaras av att medarbetare har valt att avsluta sina tjänster och att ersättningsrekryteringarna har tagit tid. Det har skett en större minskning inom verksamhetsområdet stöd till boende och energiåtgärder, på grund av att investeringsstödet till solceller ersatts med ett skatteavdrag från 2021. Inom verksamhetsområde hållbar samhällsplanering och boende, är skillnaden i antal ärenden, både inkomna och beslutade, marginell jämfört med 2020.

Verksamhetskostnaden har ökat. Cirka två tredjedelar av kostnaden består av länsstyrelsegemensam it-utveckling i form av arbete med den digitala samhällsbyggnadsprocessen, handläggarsöd för ärenden inom plan- och bygglagen samt digitala möten och stora konferenser.

Resultatindikatorer

Detta är ett komplext verksamhetsområde och det är svårt att mäta länsstyrelsernas bidrag till det övergripande nationella målet. Några indikatorer listas nedan.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Antal påbörjade bostäder	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader, där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	³⁾	- ⁴⁾	1 469	1 018
Antal färdigställda bostäder	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	³⁾	- ⁴⁾	1 312	1 233
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	75 %	67 %	93 %	100 %
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	90 %	67 %	100 %	100 %

1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

3) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

4) Siffror är inte tillgängliga. Statistik för helåret 2021 publiceras maj 2022.

Antalet påbörjade bostäder i länet visar på en ökning 2019–2020. Siffrorna för hela 2021 finns ännu inte tillgängliga, men under en tredjedel av året är tendensen densamma. Även antalet färdigställda bostäder ökade 2019–2020. Den slutliga siffran för 2021 finns inte heller tillgänglig, men under en tredjedel av året ökade färdigställda bostäder.

Bedömningen är att bostadsbyggandet kommer att öka i länet. Trots den ökade byggtakten kommer det troligen finnas ett underskott på bostäder.

Antalet detaljplaneärenden har inte ökat, men däremot har de blivit mer omfattande och mer komplexa. Kommunerna arbetar alltmer med förtätning i centralorterna, vilket resulterar i nya detaljplaner där många olika sakområden berörs. Den komplexiteten ställer höga krav på samordning och avvägning mellan statliga och allmänna intressen i Länsstyrelsens handläggning. En följd av detta är förlängda handläggningstider för vissa ärenden.

Länsstyrelsen har under innevarande år inte uppfyllt regeringens inriktningsmål för överklagade bostäder. Måluppfyllelsen har sjunkit jämfört med både 2019 och 2020. Anledningen till detta är Länsstyrelsens nya uppdrag inom pandemitillsynen som tagit juristresurser i anspråk samt att den jurist som rekryterades för att ersätta resurser som gått till pandemitillsynen inte kunde påbörja sin anställning förrän till hösten.

Länsstyrelsernas arbete med att bistå Rådet för hållbara städer (M2017/03235/Mm)

Länsstyrelserna ingår som en av 13 medlemmar i regeringens Råd för hållbara städer. I februari 2021 lämnade Rådet sin årliga rapportering av uppdraget till Regeringskansliet. Rådets medlemmar har under 2021 samverkat om ett trettiofem åtgärder. Ett tiotal samverkansåtgärder har avslutats under året och övriga fortsätter under 2022. Länsstyrelserna har haft drivansvar för tre av åtgärderna, bland annat anordnat ett seminarium om kompetensutveckling för länsstyrelsens tjänstepersoner om hållbar stadsutveckling.

Fyra möten har hållits i rådet och åtta möten har hållits i rådets expertnätverk. Ett gemensamt möte har hållits för Rådets samtliga referensgrupper: kommungruppen, forsknings- och innovationsgruppen samt näringslivsgruppen. Ett stormöte har hållits för rådet, expertnätverket och referensgrupperna. Rådet har blivit partner i EU-satsningen New European Bauhaus (NEB). Boverket, ArkDes, Energimyndigheten, Formas och Vinnova har arrangerat workshoppar om NEB, som dokumenterats i en rapport som skickats till EU. Rådet har också samverkat med bland annat satsningarna Viable Cities och Horisont Europa.

Rådets ordförande har tillsammans med landshövdingar i fem län anordnat länsträffar för kommunerna i respektive län: Kalmar, Västernorrland, Stockholm, Örebro och Kronoberg. Syftet har varit att föra dialog om kommunernas arbete med hållbar stadsutveckling.

Rådets gemensamma webbplats www.hallbarstad.se, som nylanserades i december 2020, har under året fyllts på och vidareutvecklats för att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling. Rådet har tagit fram en rapport om pandemins påverkan på hållbar stads- och samhällsutveckling. Rapporten har presenterats för berörda sakområden på länsstyrelserna. En förstudie om nationell samordning av finansiering och kunskap inom hållbara städer och samhällen har tagits fram inom en av samverkansåtgärderna.

Regeringskansliet har gjort en utvärdering av Rådet för hållbara städers verksamhet. Utvärderingen bedömer att Rådet uppfyller sitt syfte.

Prestationer och effekter

Verksamheten har under 2021 varit ansträngd på grund av minskade personalresurser. När det gäller kommunernas detaljplaner har de blivit mer omfattande och därmed mer komplexa. Kommunerna arbetar allt mer med förtätning i centralorterna, vilket resulterar i nya detaljplaner där många olika sakområden berörs. Den komplexiteten ställer höga krav på samordning och avvägning mellan statliga och allmänna intressen i Länsstyrelsens handläggning. En följd av detta är förlängda handläggningstider för vissa ärenden.

Arbetet bidrar också till måluppfyllelsen för de globala hållbarhetsmålen inom Agenda 2030. Framför allt berörs mål 11 Hållbara städer och samhällen.

Eftersom komplexiteten i projekt och ärendehantering inom hållbar samhällsplanering ökar, är nationell samverkan av stor vikt för att mer effektivt nå målen inom samhällsplanering och

boende. Projekten PBL handläggarsstöd och digital samverkansplattform är en viktig del i länsstyrelsernas arbete för en digital samhällsbyggnadsprocess. Samhällsbyggnadsnätverket har under det gångna året höjt kompetensen bland ansvariga chefer och förberett länen på leveranser från projekten. Dialog och samverkan om digitalisering ökar förutsättningarna för att länsstyrelserna bättre kan möta kraven och förväntningarna på en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess.

Stödhanteringen till radonsanering och bostadsstöd visar ett gott resultat. Även i det avseendet bidrar Länsstyrelsens rådgivning, information och handläggning av bostadsstödsärendena till att behovet av bostäder tillgodoses i länet. Länsstyrelsen har i arbetet med bostadsförsörjning under året uppnått ett gott resultat med att nå ut till aktörer samt i media med aktiviteter från årets verksamhetsplan. Under året har Länsstyrelsen även medverkat på flera nätverksträffar inom de olika verksamhetsområden som finns under Hållbar samhällsplanering och boende.

Länsstyrelserna samverkar aktivt inom energi- och bostadsstöden och har under året även samverkat i genomförandet av arkitekturpolitiken. Representanter från nätverket deltar i Boverkets arbete med gestaltad livsmiljö, och nationellt erfarenhetsutbyte ökar kompetens och möjligheter för länen att utveckla arbetet med arkitektur, form och designpolitik.

Fysiska planer

Länsstyrelsen har veckovisa möten som kallas plansamråd, där handläggare från olika sakområden träffas för att diskutera aktuella planer och frågor. Till plansamråden bjuds också kommuner in, eller har möjlighet att delta på eget initiativ. Region Västmanland och Trafikverket får löpande inbjudningar till plansamråden. Under 2021 har allt fler kommuner deltagit vid plansamrådena. Antalet detaljplaner som bedöms innebära betydande miljöpåverkan har blivit fler. Det leder till att fler avgränsningssamråd om miljökonsekvensbeskrivning måste hållas med Länsstyrelsen, och de genomförs vanligtvis på plansamråden. Länsstyrelsen fortsätter också att uppmuntra kommunerna till dialog och möten mellan olika detaljplaneskeden för att underlätta arbetet och undvika risk för överprövning.

Länsstyrelsen har i uppdrag att tillhandahålla regionala planeringsunderlag som kan användas i den kommunala planeringen med översiktsplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser och riktlinjer för bland annat bostadsförsörjning. Under 2021 har den nationella samlingsplattformen för planeringsunderlag, Planeringskatalogen, kommit till användning. Planeringskatalogen har bland annat använts för att lämna underlag inför en kommuns beslut om planeringsstrategi i arbetet med uppföljning av gällande översiktsplan. Länsstyrelsen har i vissa ärenden även införlivat Planeringskatalogen i den interna processen för att verka för bra och väl underbyggda planer och använda de digitala verktyg som finns i större utsträckning.

Länsstyrelsen har genomfört två digitala plan- och byggträffar riktade till kommunernas handläggare. Den ena träffen hade temat digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och den andra hade temat klimat inom fysisk planering.

Tillsynsvägledning

Under 2021 har Länsstyrelsen arbetat fram en ny tillsynsvägledningsplan som gäller 2021–2023 med aktiviteter för respektive år. Planen beslutades i januari 2021. Aktiviteterna är genomförda enligt plan.

Överklagade bygglov och förhandsbesked

Ärendehanteringens ska genomföras på ett rättssäkert och effektivt sätt. Länsstyrelsen har under året arbetat med handläggning av överklagade bygglov och enligt upprättade rutiner. Målen för handläggningstiderna har uppfyllts. En effekt av uppdraget inom pandemitillsynen är att juristresurser tagits från arbetet med avgörande av överklagade ärenden om bygglov och detta har lett till längre handläggningstider.

Prövning av detaljplaner enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen har under året överprövat ett kommunalt beslut att anta en detaljplan enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen. Länsstyrelsen har genom tidig dialog och vägledning bidragit till rättssäkra planprocesser, där målet är att avvägningsfrågor ska avgöras tidigt i processen. Metodiken som använts för de tidiga dialogerna bygger i grunden på det arbetssätt som togs fram mellan länsstyrelserna och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR): ”Tidig dialog ökar bostadsbyggandet”. Metodiken bygger på att identifiera och få en samsyn om kritiska frågor i respektive ärende tidigt i processen.

Statliga stöd för ökat bostadsbyggande och energiproduktion

Länsstyrelsen har handlagt inkomna ärenden enligt plan. Antalet inkomna ärenden har ökat i jämförelse med 2020. Detta beror på den planerade avvecklingen av radonstödet 2021 då många tog den sista chansen att söka. Även förändringar gällande ändring i förordningen (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande gjorde att flera valde att söka innan årsskiftet 2021-2022.

Bostadsförsörjning

Länsstyrelsen har ett årligt uppdrag att analysera länets bostadsmarknad i en skriftlig rapport. Rapporten ska även innehålla en redovisning av hur kommunerna lever upp till sitt lagstadgade bostadsförsörjningsansvar och hur Länsstyrelsen lever upp till lagkravet om att ge kommunerna råd, information och underlag för planering av bostadsförsörjningen samt verkar för att en mellankommunal samordning ska komma till stånd. Årets analys visar att bostadsbyggandet fortsatt ligger på en hög nivå i länet. Trots detta bedömer åtta av länets tio kommuner att det råder underskott på bostäder. Situationen på bostadsmarknaden har enligt kommunernas bedömningar också försämrats för personer med funktionsnedsättning och för nyanlända till följd av underskottet på bostäder. Analysen konstaterar att det med dagens höga priser och hyresnivåer är en utmaning att tillgodose allas möjlighet att kunna bo i en rimlig bostad. Detta är något som kommunerna inte kan lösa ensamma, utan kräver samverkan mellan samtliga aktörer på bostadsmarknaden.

Motverka vräkningar av barnfamiljer

I maj anordnade Länsstyrelsen en digital konferens med temat *Vräkningsförebyggande arbete med ett barnrättsperspektiv*. Syftet var att inspirera och sprida kunskap med särskilt fokus på barns utsatta situation samt att ge goda exempel till framför allt socialtjänst och länets bostadsföretag för att stimulera verksamhetsutveckling och samverkan. Konferensen var en del i arbetet med 2020 och 2021 års regleringsbrevsuppdrag om att stötta kommunerna i deras arbete att motverka vräkningar av barnfamiljer. (Se avsnittet *Integrering av sektorsövergripande områden*.)

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer resultatet av genomförda insatser i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål. I delar finns det ett utvecklingsbehov eftersom uppställda mål inom området inte har uppnåtts i tillräckligt hög grad. Det beror på att vakanser som har uppstått inte har ersättningsrekryterats tillräckligt snabbt. Det har påverkat verksamhetsområdets resultat framför allt när det gäller samhällsplanering, där verksamheten inte har kunnat möta kommunernas behov med tillräckligt snabba svarstider för kommunens viktiga detaljplaner.

När det gäller bostadsstöd bedöms resultatet som tillfredställande. Ärendena har hanterats i rätt tid.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 § p. 6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5 § p. 8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter.

- Länsstyrelserna ska leda och samordna det regionala arbetet mot de energi- och klimatpolitiska målen. Uppdraget omfattar att tillsammans med andra aktörer genomföra den regionala energi- och klimatstrategin och att verka för att energi och klimat ska bli en integrerad del i alla ansvarsområden. Det innebär att förmedla kunskap, ge inspiration samt att driva och samordna regionala insatser som stärker genomförandet av uppdraget. Dessutom ingår att främja effektiva klimatinvesteringar.
- Länsstyrelserna ska samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning. Uppdraget omfattar samverkan, samordning och kunskapsfrämjande insatser om hur länet påverkas av ett förändrat klimat och vilka åtgärder som kan vidtas för att minska länets sårbarheter, främst till målgruppen kommuner och regionala sektorsmyndigheter. Dessutom ska detta utvärderas och följas upp.

Här sammanfattas några mål som rör länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet.

Preciseringen av miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan ligger i linje med Parisavtalets temperaturmål, som är att hålla den globala uppvärmningen under 2 grader, men helst under 1,5 grader. Det långsiktiga målet är att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium senast 2045 ska ha minskat med minst 85 procent, jämfört med 1990.

Etappmålen på vägen mot det långsiktiga målet omfattar utsläpp av växthusgaser i den så kallade icke-handlande sektorn. I icke-handlande sektorn ingår framför allt utsläpp från inrikes transporter, byggnader och jordbruk.

Målen för *energipolitiken* handlar om att skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning. Den svenska energiförsörjningen ska vara kostnadseffektiv med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat. Omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle ska underlättas.

Regeringens mål för samhällets *anpassning till ett förändrat klimat* är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle, som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter. Målen om klimatanpassning i Parisavtalet och Agenda 2030 med de globala målen för hållbar utveckling ska också uppnås.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisas information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar myndigheten också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Den sammanhållande visionen för klimatarbetet i länet är att skapa ett hållbart samhälle för nuvarande och kommande generationer. Västmanland ska vara en miljö- och klimatförebild 2030. Detta uppnås genom att alla, enskilt och tillsammans, tar ansvar för att genomföra de åtgärder som krävs. Övergripande mål för klimatarbetet i Västmanland för att uppnå visionen handlar om att bidra till att begränsa den globala temperaturökningen till 1,5 grader för att trygga livsbetingelserna.

Länsstyrelsens arbete utgår ifrån de globala hållbarhetsmålen inom Agenda 2030, nationella mål för området och länets klimatstrategi, som beslutades 2019 i bred samverkan inom Västmanlands miljö- och klimatråd med sikte på 2045. Klimatstrategin ska fungera som en utgångspunkt för alla berörda aktörer och bidra till att föra klimatarbetet framåt framför allt genom att

- vägleda och inspirera berörda aktörer i det direkta klimatarbetet, men även i arbetet med att integrera klimataspekter i andra processer
- skapa engagemang och ingjuta mod att genomföra nödvändiga åtgärder
- vara klagörande och informativ och därmed utgöra en källa till kunskap, som kan ge upphov till både insikt och bidra till att säkerställa kvalitet i klimatarbetet
- utgöra en plattform för beskrivning av länet utifrån det kunskapsläge som råder vid strategins beslutande
- utgöra grunden för Länsstyrelsens prioritering av egna åtgärder och åtgärder som stöds på olika sätt.

Fokusområden som pekas ut i den regionala klimatstrategin för Västmanlands län:

Begränsad klimatpåverkan och energiomställning:	Klimatanpassning:
• Byggnation och förvaltning	• Ekosystemtjänster
• Transport och mobilitet	• Bebyggelse och förvaltning
• Produktion och tillväxt	• Samhällets funktioner
• Konsumtion	• Krisberedskap
• Förnybar energi	• Klimatanpassad utveckling i Västmanland

Länsstyrelsen ser det som en stor fördel att hålla samman klimatarbetet till en helhet, som klimatstrategin uttrycker det (se matrisen ovan). Några av fördelarna är att det innebär ett effektivt utnyttjande av resurser och kunskap. En viktig aspekt är att kommunerna ofta håller samman klimatarbetet på motsvarande sätt och att exempelvis *beaktande av klimataspekter* (som plan- och bygglagen uttrycker det) underlättas i planärenden.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	4,5	5,5	7,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,3	3,2	5,7
Antal årsarbetskrafter män	2,2	2,2	2,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	71	60	59
Antal beslutade ärenden	61	55	39
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	5 609	9 081	11 216
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	338	1 725	2 061

Andelen årsarbetskrafter inom energi och klimat var totalt sett lägre 2021 än föregående verksamhetsår. Detta är en följd av att Länsstyrelsens personal inom energi och klimat bland annat har engagerats inom Länsstyrelsens stabsarbete på grund av coronapandemin. Personal har också engagerats inom våtmarksuppdraget som har en stark bäring på klimatanpassning.

Minskningen i verksamhetskostnader följer av den lägre tillgängliga personalstyrkan under året.

Ärendemängden inom arbetet med energi och klimat följer tydligt antalet inkomna ansökningar inom Klimatklivet de senaste åren. Ökningen avspeglar även ett ökat antal remisser som har hanterats under året. Länsstyrelsens bidragsutbetalningar inom energi- och klimat härrör helt till projekten *Klimatsmart samhällsplanering med sociala mervärden* och *Energiomställning i åkerier och bussbolag*.

Resultatindikatorer

SCB:s statistik för energi på länsnivå är förknippad med sekretess för vissa län, vilket gör att datauppgifterna är svåra att använda för att mäta utfall och effekter. Vi har valt att ta med en indikator i tabellen nedan.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾	²⁾	1,44 (40)	1,19 (33)	1,12 (31)

1) Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

2) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Antalet ansökningar inom Klimatklivet har successivt ökat de senaste åren trots pågående coronapandemi. Ett stort antal genomförda informationsmöten har bidragit till ökningen.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) är samverkansorgan för det regionala arbetet med minskad klimatpåverkan och energiomställning. Med målet att länsstyrelserna ska bidra till att de nationella energi- och klimatmålen uppfylls bidrar LEKS till att utveckla samverkan mellan länsstyrelserna, mellan länsstyrelsernas olika sakområden samt med berörda myndigheter, departement med flera. LEKS verkar även för att identifiera synergier mellan olika styrmedel och samhällsmål, som sedan kan användas som hävstänger i det regionala arbetet.

Exempel på väsentliga insatser under året:

- fyra samverkansledare inom områdena Klimatklivet, transporter, energisystem och regionala energi- och klimatstrategier
- projekt inom olika sak- och ämnesområden, till exempel samhällsplanering, regional utveckling, lantbruk, naturvård och länstransportplanering
- samordnade insatser för ett tiotal remisser
- samordning av synpunkter från länsstyrelserna till arbetet med de nationella strategierna för elektrifiering och bioekonomi
- arrangerande av två digitala nätverkskonferenser för länsstyrelserna.

Flera av insatserna sker i samverkan med RUS (Regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet) och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målen för det länsstyrelsernas gemensamma arbetet med energi- och klimatomställning.

Prestationer och effekter

År 2021 har inneburit särskilda utmaningar för Länsstyrelsens klimatarbete. Det har till stor del varit inriktat på att samordna länets energiomställning och klimatanpassning. Personliga möten är ofta en förutsättning för samordningen samt för att verka för att initiera en utveckling, entusiasmera och driva på. Dessa möten behöver ske i form av besök hos kommuner och andra organisationer samt aktiviteter i form av seminarier och studiebesök. Detta kan svårigen ersättas till fullo av digitala arrangemang som varit alternativet under coronapandemin.

Uppdrag om energiomställning

Uppdraget om energiomställning redovisas i särskild ordning till Länsstyrelsen i Dalarnas län. I det här avsnittet följer en kortfattad redovisning.

Färdplan för el- och biodrivmedel

Informationsträffar har ordnats i samverkan med andra län. Arbetet genomförs delvis i samverkan med organisationen Biodriv Öst, där Länsstyrelsen är medlem.

Luftvårdsförbundet i Västmanlands län

Arbetet har fortsatt med uppbyggnad av en luftemissionsdatabas i samverkan med Luftvårdsförbundet. Databasen innefattar både klimatpåverkande utsläpp och utsläpp som regleras av miljö kvalitetsnormer. Den ger en geografisk upplösning med möjlighet till simulering. En viktig målgrupp för detta är de som arbetar med den fysiska planeringen i länets kommuner, och därför riktats särskilda informationsinsatser om detta mot dem. Med stöd av databasen kan miljöpåverkande och klimatpåverkande utsläpp simuleras för olika planeringsalternativ och på så

sätt kan Länsstyrelsen säkerställa att miljökvalitetsnormer inte överskrids och att *klimataspekter beaktas* i den fysiska planeringen (som plan- och bygglagen uttrycker det).

Klimatklivet

Länsstyrelsen har handlagt ett stort antal ansökningar, se resultatindikatortabellen. Stor vikt har lagts vid att bidra till kvalitetssäkring av sökta projekt genom att uppmärksamma de sökande och Naturvårdsverket på eventuella oklarheter. Särskilt målgruppsanpassade informationsträffar har genomförts. Under informationsträffarna för lantbrukare har Länsstyrelsen förklarat bestämmelser om klimatklivet och diskuterat frågor om ansökningar från just lantbruket. Träffarna har fått särskilt gott genomslag och bidragit till söktryck.

Granskning av planer enligt plan- och bygglagen

Länsstyrelsen har anordnat kompetenssatsningar för kommunernas planhandläggare för att säkerställa att klimataspekter beaktas på ett ändamålsenligt sätt inom fysisk planering. Även checklistor för granskningen har utarbetats. Detta bidrar till en fysisk planering med minskad klimatpåverkan. Det ger även kommunen en vägledning om vad Länsstyrelsens granskning går ut på.

Arbete i Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning

Länsstyrelsen har avdelat en resurs för arbete i arbetsgruppen för nätverket för länsstyrelsernas energi- och klimatsamordnare (LEKS).

Egeninitierade aktiviteter

En stor del av arbetet bedrivs i form av egeninitierade projekt med extern finansiering:

- *Incitament för energieffektivisering.*
Detta var ett nationellt projekt för att uppmärksamma tillståndspliktiga företag på fördelarna med energieffektivisering. Projektet skulle också stödja miljöinspektörer för att kunna förmedla råd om och krav på energieffektivisering. Seminarier som ordnats har handlat om miljöjuridik, motiverande samtal och energiteknik. Effekten av projektet har blivit att miljöhandläggarna i stat och kommun i Västmanland lärt sig mer om energi, ökat sin kunskap om hur miljöbalken kan tillämpas för att bidra till energieffektivisering samt fått lära sig tekniker för motiverande samtal. Den långsiktiga effekten av energieffektiviseringen går inte att utläsa än.
- *Åkeriprojekt.*
Inom projektet har det bedrivits en omfattande aktivitet för att i tät samverkan med näringen och branschorganisationen driva på klimatomställningen i åkeribranschen. Bland annat kan nämnas 2 stora seminarier för godstransportköpare, 3 för åkerier, 60 möten med lastbilscentraler, över 100 möten med godstransportköpare och 10 möten med åkerier. Genom att projektet drivs tillsammans med åkeribranschen, som tidigare varit svårt att nå med den typen av insatser, så har material som tagits fram kunnat få både en form och ett innehåll som är väl målgruppsanpassat. Detta har bidragit till mycket gott genomslag. Insatser som genomförts hittills har nått fram och fått acceptans hos målgruppen. De slutliga projektresultaten följs upp i samband med avslut.
- *Framtidens solel.*
Projektet syftar till öka intresset för och därmed installation av solel hos små och medelstora företag. Projektet genomförs i samverkan med närliggande län. Seminarieaktiviteter och solsafaris är exempel på genomförda aktiviteter. Effekten har blivit ett ökat intresse för installation av solceller i målgruppen.

Klimatanpassning

Arbetet med klimatanpassning samordnas i hög grad med energiomställningsuppdraget. Klimatanpassning följer två huvudspår: arbete enligt förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete (som redovisas i särskild ordning till SMHI) och samordningsuppdraget som det uttrycks i länsstyrelseinstruktionen.

Arbetet enligt klimatanpassningsförordningen omfattar bland annat att planer enligt plan- och bygglagen inkluderar klimatanpassning under både granskning och rådgivning. Andra områden att särskilt nämna är samordningen av de båda processerna för *risk- och sårbarhetsanalys* respektive *klimat- och sårbarhetsanalys* samt arbetet med klimatanpassning av naturvärden i förvaltningen av statliga fastigheter. För Länsstyrelsens del gäller det naturreservat och för detta ändamål har samverkan inletts med andra länsstyrelser och Naturvårdsverket.

För samordningsuppdraget bedrivs en del av arbetet i form av projekt med extern finansiering:

- *Klimatanpassning och ekosystemtjänster.*
Inom ramen för projektet LIFE IP Rich Waters, som leds av Länsstyrelsen, pågår projektet *Klimatanpassning och ekosystemtjänster*. Under året har arbetet framför allt inriktats på förorenade områden samt hantering av vatten med hjälp av naturbaserade lösningar. Projektet avslutas 2023 och därför kan effekten svårtigen mätas på detta stadium. Men genom den dialog som löpande skett med bland annat handläggare av förorenade områden kan för närvarande en effekt av ökad medvetenhet förväntas.
- *Framtidsanpassning av vattendrag.*
Projektet handlar om klimatanpassad multifunktionalitet, mervärden och delaktighet som syftar till att identifiera multifunktionalitet i vattenvårdande projekt. Målgruppen är i första hand kommuner.
- *Klimatresiliensdeklarationer.*
Projektet leds av RISE¹⁸ och genomförs i samverkan med bland annat banker och branschorganisationer. Syftet är att ta fram metoder för att bedöma klimatrelaterade risker vid exempelvis kapitalplacering. Projektet är fortfarande i startfasen, men en redan skönjbar effekt är dialog med parter som Länsstyrelsen inom detta område bara haft begränsad kontakt med. Den dialogen är värdefull, eftersom den finansiella sektorn är viktig i arbetet med klimatanpassning – för finansieringen men också för styrningen mot samhällets mål för klimatanpassning.

Regionalt nätverk för klimathandläggare

Länsstyrelsen har identifierat kommunerna som en prioriterad aktör inom klimatanpassning. Därför drivs ett regionalt nätverk av kommunala kontaktpersoner för stöd, uppmuntran och kompetensutveckling. Samtliga kommuner har representanter i nätverket. En fråga av påtalat intresse har varit värme, bland annat i planering. Det årliga sommarseminariet hade därför detta år temat värme. Även under årets krisberedskapsvecka gavs klimatanpassning utrymme med detta tema, vilket var uppskattat.

¹⁸RISE Research Institutes of Sweden. www.ri.se

Studiecirkel

För att stödja kommunerna i deras fortsatta arbete med klimatanpassning har en studiecirkel i kommunal klimatanpassning, enligt modellen Lathund från SMHI, startats i samverkan med Länsstyrelsen i Uppsala län. Under studiecirkeln ges hemläxor som utformats för att leda kommunens arbete framåt.

Mälargrupp

Som en del i nätverket för länsstyrelsernas klimatanpassare finns en Mälargrupp, där ett tätt samarbete pågår. Ett exempel att nämna är *Mälaren om 100 år*, där landshövdingarna i Mälardalen har undertecknat ett brev som skickats till regeringen om behovet att utreda förutsättningarna för Mälaren och Hjälmaran i ljuset av ett förändrat klimat med stigande världshav. Brevet har föregåtts av utredningsarbete med stöd av SMHI.

Kol i landskapet

Frågan om hur landskapet kan användas för ökad inlagring av kol, men också hur landskapet kan användas för ökad vattenlagring har uppmärksammats av Länsstyrelsen under året. Våtmarksuppdraget ger goda möjligheter att koppla samman naturvårdsarbetet med klimatanpassningsuppdraget. Syftet är att utnyttja synergieffekter mellan exempelvis ökat kolinnehåll i mark (minskad klimatpåverkan), ökad vattenhållande förmåga (klimatanpassning) och ökad biologisk aktivitet i mark (biologisk mångfald). En förstudie om historisk förändring av kol i mark i Svartåns avrinningsområde har genomförts. För närvarande är den främsta effekten en ökad medvetenhet och att möjligheten för samordning av arbete med olika samhällsmål förbättras. Som ett led i detta har ett seminarium om återvätning av torvmark och skogsmark med ett multifunktionsperspektiv genomförts för länsstyrelserna i Mälardalen.

Tillståndprocesser för återvätning i Hälleskogsbrännan och Asköviken har påbörjats, liksom förstudier för återvätning i Forsån och Venabäcken. Dessa förstudier pågår. Den förväntade effekten är att projektens senare genomförande ska bidra till biologisk mångfald, men även till landskapets vattenhållande förmåga.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens bedömning är att uppdrag inom området energi och klimat trots pågående pandemi har fullföljts mycket väl och har utgått från länets förutsättningar samt uppsatta mål för verksamheten. Resultatet bedöms därför vara utmärkt.

Detta har skett genom att Länsstyrelsen har utfört de preciserade uppgifter som ålagts Länsstyrelsen i kombination med att uppdragen i hög utsträckning även fullföljts med egeninitierade aktiviteter. Dessa aktiviteter har bidragit till att involvera, vägleda och inspirera berörda aktörer i det direkta klimatarbetet, men även till att integrera klimataspekter i andra processer samt öka kunskapen och genomföra åtgärder som minskar klimatpåverkan och ökar klimatanpassningen.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 § p. 7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion
1A5 Nationella målen för kulturmiljöarbetet	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetssatsningar. Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Tvärsektoriell samverkan upptar därmed en betydande del av verksamheten både internt och externt i samrådsärenden, framför allt enligt miljöbalken och plan- och bygglagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Varje länsstyrelse har tagit fram en kulturmiljöstrategi där prioriteringar anges.

Kulturmiljöarbetet utgår från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål:

- God bebyggd miljö
- Levande sjöar och vattendrag
- Ett rikt odlingslandskap
- Levande skogar.

Kulturmiljöarbetet tar sin utgångspunkt i Riksantikvarieämbetets samlade vision 2030: ”Alla, oavsett bakgrund, upplever att de kan göra anspråk på det kulturarv som format Sverige” och de fyra nationella kulturmiljömålen. Dessa är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Regionala kulturarvsstrategi

För att stärka kulturarvsarbetet har Länsstyrelsen och Västmanlands läns museum arbetat tillsammans med de regionala kulturarvsaktörerna i länet, för att ta fram en gemensam

kulturarvsstrategi för Västmanlands län 2021–2026. Kulturarvsstrategin har antagits av Länsstyrelsen och Region Västmanland under 2021. Syftet med strategin är att i bred samverkan identifiera ett antal fokusområden för kulturarvsarbetet och att arbeta strategiskt för att nå resultat. Ett av syftena med processen att ta fram en kulturarvsstrategi har varit att stärka de nätverk och den samverkan mellan olika aktörer i länet som arbetar med kulturarvsfrågorna. För att ge inspiration och inspel till kulturarvsstrategins innehåll, har Länsstyrelsen tillsammans med Västmanlands läns museum bjudit in till workshoppar utifrån olika teman. Länsstyrelsen och museet bildade en arbetsgrupp, med representanter från länets kommuner, studieförbund, hembygdsförbundet och museer för att fortsätta konkretisera idéerna om strategins innehåll och upplägg. Några exempel på aktiviteter i strategin är att utveckla medborgardialoger, digitalisera kulturarvet, hålla utbildningar för att göra kulturmiljöerna fysiskt tillgängliga i större utsträckning samt utveckla samarbetet med skolorna för att öka kunskapen om det västmanländska kulturarvet.

Ett stärkt regionalt kulturarvsarbete bidrar till en hållbar utveckling av Västmanland, där Agenda 2030 och de nationella kulturmiljömålen är viktiga utgångspunkter.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	8,1	7,6	8,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,7	7,2	7,6
Antal årsarbetskrafter män	0,5	0,4	0,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	883	955	921
Antal beslutade ärenden	874	959	904
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	16	10	7
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	13 568	11 649	12 588
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	6 379	8 919	6 644

Årsarbetskraften för 2021 har ökat i förhållande till 2020. Anledningen är bland annat återgång till linjeverksamhet från arbete med pandemin.

Det totala ärendemängden inom verksamhetsområdet har minskat jämfört med 2020. Det är framför allt inkommande ärenden om byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen som har minskat.

Merparten av ärendena som är äldre än två år består av ansökningar om byggnadsminnesförklaring. De ärendena är ofta komplicerade och kräver lång handläggningstid, för att bland annat kunna utreda kulturhistoriska värden och ta fram förslag till skyddsbestämmelser. Länsstyrelsen arbetar sedan en tid tillbaka aktivt med att avsluta äldre ärenden om byggnadsminnesförklaringar. På grund av förändringar i personalstyrkan och pandemin under året har Länsstyrelsen inte haft möjlighet att avsluta ärendena enligt planen för 2021.

2021 års utbetalning av kulturmiljöanslaget har minskat i förhållande till föregående år. Det beror på att flera beslut har tagits på bemyndiganderamen. Genom att dela upp kostnader inom olika

bidragsprojekt har Länsstyrelsen kunnat arbeta för en flerårig, mer hållbar och långsiktig kulturmiljövård i länet.

Resultatindikatorer

Detta är ett komplext verksamhetsområde och det är svårt att mäta länsstyrelsernas bidrag till det övergripande nationella målet. Några indikatorer listas nedan.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina lämningar)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾	²⁾	9 434	9 378	9 273
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturmiljölagen	Se mål ovan.	Skydd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, miljöer och anläggningar.	Bebyggelseregistret (BeBR) ³⁾	55	51	51	51
Antal kulturresevat enligt miljöbalken	Se mål ovan.	Skydd och vård av kulturhistoriskt värdefulla kulturpräglade landskap.	GIS-skikt ⁴⁾	2	2	2	2
Antal riksintresseområden för kulturmiljövården	Se mål ovan.	Tillgodose och kunskapsförsörja riksintressen för kulturmiljövården.	Riksintressebeskrivningar ⁵⁾	26	26	26	26

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

2) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

3) Register, Riksantikvarieämbetet.

4) Stödsystem, Länsstyrelsen.

5) Förteckning, Riksantikvarieämbetet.

De flesta nyregistrerade fornlämningar görs i samband med olika arkeologiska utredningar och undersökningar som föranletts av diverse exploateringar. Många anmälningar om nya påträffade fornlämningar kommer också in från olika aktörer.

Prestationer och effekter

Regional samverkan

Liksom föregående år genomsyras verksamheten av en allt större medvetenhet om de nationella kulturmiljömålen och vikten av att kulturmiljöperspektivet finns med redan från början i de olika processer och sakområden som Länsstyrelsen verkar inom. Det märks tydligt eftersom kulturmiljöperspektiven efterfrågas allt mer i samhällsbyggnadsprocessen. Det gäller alla former av ärenden om markanvändning, bland annat samhällsplanering, infrastruktur och ett ökat antal miljöåtgärder (som restaurering av vattendrag, prövning av vattenverksamhet och sanering av förorenad mark).

Länsstyrelsen har ett välutvecklat tvärsektoriellt samarbete i länet med olika aktörer. Andra insatser av större betydelse är Länsstyrelsens arbete med att stödja kommunerna i att ta fram aktuella kunskapsunderlag för de kommunala kulturmiljöerna och för länets kulturmiljöer av riksintresse.

Verksamhetens uppdrag präglas av myndighetsutövning genom tillstånd och prövning av ett stort antal ärenden enligt kulturmiljölagen om fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen. Den interna samverkan är också en betydande del av verksamheten. Under året har ett aktivt deltagande i projektgruppen för arbetet med miljösaneringen av Sala silvergruva skett. Bevakningen av kulturmiljövärdena inom Sala silvergruva i samband med saneringarna är kopplade till fornlämningsbilderna och byggnadsminnet. Deltagandet har skett kontinuerligt såväl vid planering av projektet som vid genomförandet av åtgärderna. Kopplat till detta har även tillståndsprövningar skett.

Intern samverkan och tvärsanknadt arbete

Länsstyrelsens kulturmiljöarbete utgörs till stor del av handläggning av ärenden om fysisk planering. Det finns etablerade arbetsgrupper och samrådsrutiner för flera olika sakområden där kulturmiljökompetens deltar för att säkra att kulturmiljön tas tillvara i samhällsbyggnadsprocessen.

- *Vattenanknutna kulturmiljöer.*
Som ett led i samverkan och för stöd i dessa processer har Länsstyrelsen under tidigare år tagit fram kunskapsunderlag för länets vattenanknutna kulturmiljöer. Med aktuella kunskapsunderlag om de kulturhistoriska värdena kan kulturmiljövården på ett konstruktivt sätt delta i samråd om planerade åtgärder. Därmed ökar förutsättningarna att säkerställa att värdefulla kulturmiljöer beaktas i samband med restaureringar av vattendrag, vattenförvaltningens arbete med åtgärdsplaner och de aktuella prövningarna med hänvisning till den nationella planen för omprövning av vattenkraft. Under 2021 har en omfattande samverkan skett inför den kommande prövningsplanen och berörda kulturmiljövården redovisas på de startmöten som har initierats.
- *Hållbar samhällsplanering.*
Kulturmiljöperspektiven är en viktig del för en hållbar samhällsplanering och ingår som en självklar aspekt i detta arbete. Länsstyrelsen i Västmanlands län har veckovisa möten som kallas plansamråd. Samråden beskrivs ytterligare i avsnittet Hållbar samhällsplanering och boende. Plansamråden är ett viktigt forum för att kulturmiljöfrågorna ska inkluderas i samhällsbyggnadsprocessen. I processen ingår även frågor om gestaltad livsmiljö som en integrerad del. Länsstyrelsen har i kontakt med kommunerna lyft fram den vägledning om kommunala arkitekturstrategier som Boverket har tagit fram. Där möjlighet ges och det ryms inom verksamhetens uppdrag deltar Länsstyrelsen i olika samarbeten om form och arkitektur. En medarbetare inom verksamheten har under året ingått i juryn för Arkitekturpriset som varje år delas ut av Sveriges Arkitekter Västmanland.
- *Landsbygdsutveckling.*
Inom Länsstyrelsen samverkar representanter från kulturmiljö och landsbygdsutveckling om bidragsinsatserna, för att utveckla kulturarvet i länet. Möjligheterna till samfinansiering har skett genom bland annat bidragsmedel inom Landsbygdsprogrammet.

- *Grön infrastruktur och friluftsliv.*
Kulturmiljöperspektiv lyfts fram i arbetet med uppdragen med grön infrastruktur och friluftsliv. Även i arbetet med skyddad natur ingår kulturmiljöperspektiven som en viktig utgångspunkt i arbetet. Det leder till att kulturmiljöaspekterna beaktas och tas tillvara i planerade åtgärder.
- *De nationella kulturmiljömålen och miljö kvalitetsmålen.*
Målen kompletterar varandra väl och bildar tillsammans en plattform för ett ändamålsenligt kulturarvsarbete, vilket i sin tur bidrar till ett hållbart samhälle. Företrädare för kulturmiljöfunktionen deltar främst i Länsstyrelsens miljömålsarbete genom uppföljning och indikatoruppdatering. Samtidigt bidrar en stor del av den löpande verksamheten inom kulturområdet till måluppfyllelsen av miljö kvalitetsmålen när det gäller kulturmiljöaspekterna. Detta gäller framför allt Levande sjöar och vattendrag, God bebyggd miljö, Levande skogar och Ett rikt odlingslandskap.

Länsstyrelsen har många välfungerande samarbeten inom de olika verksamheternas ansvarsområden och det tvärsektoriella arbetet är väl utvecklat. Det behövs alltjämt metodutveckling för hur olika sakområdens intressen vägs mot varandra i skilda processer och prövningar till exempel i den fysiska planeringen, i samband med miljöåtgärder samt för prövning av vattenverksamhet. Utvecklingsarbetet pågår kontinuerligt i varje ärende.

Ärendehandläggningen

Länsstyrelsen har utifrån givna resurser prioriterat handläggning av ärenden enligt kulturmiljölagen, hanteringen av kulturminnesvårdsbidrag och regleringsbrevsuppdragen. Exploateringsstrycket i form av infrastrukturprojekt, skogsavverkningar, bostadsbyggande med mera har ökat i länet. Länsstyrelsens personella resurser är inte tillräckliga i förhållande till efterfrågan, vilket leder till längre handläggningstider. Detta har medfört en nedprioritering av dialoger och rådgivning till kommuner och andra myndigheter i tidiga skeden. Konsekvensen är att kommuner, andra aktörer och enskilda medborgare blir lidande.

Arbete med byggnadsminnen

Länsstyrelsens förmåga att utreda, byggnadsminnesförklara och stödja vård och underhåll av byggnadsmiljöer med synnerligt högt kulturhistoriskt värde begränsas av nivån på det tilldelade kulturmiljövårdsbidraget. Under 2021 har arbetet med byggnadsminnen framför allt präglats av prövning och tillstånd för byggnadsvårdsåtgärder, och i vissa fall med tillhörande beslut om bidrag från kulturmiljövårdsanslaget. Under året har också arbete pågått med att avsluta två byggnadsminnesförklaringar, varav ett av ärendena har varit ute på remiss. Eftersom processen är långdragen och komplicerad har ärendena försenats och beräknas kunna avslutas under 2022.

Förbättrade kunskapsunderlag

Länsstyrelsen arbetar aktivt med att på flera olika sätt främja kommunernas kulturmiljöarbete. Det saknas resurser för antikvarisk kompetens i flera av länets tio kommuner. I en kommun finns en kommunantikvarie och i ytterligare en kommun finns antikvarisk kompetens på bygglovssidan. Med bland annat hänvisning till den begränsade tillgången till egen antikvarisk kompetens har Länsstyrelsen bedömt det som värdefullt att det finns uppdaterade kunskapsunderlag för de kulturhistoriskt värdefulla miljöerna i länet. Länsstyrelsen har därför sedan tidigare påbörjat ett samarbete med Västmanlands läns museum och flera kommuner för att aktualisera och förnya de

kommunala planeringsunderlagen för bebyggelse och landskap. Projektet är uppbyggt som ett trepartssamarbete mellan Länsstyrelsen, aktuell kommun och Västmanlands läns museum. Insatserna under 2021 har bland annat omfattat arbeten i kommunerna i Västerås, Norberg, Sala och Skinnskatteberg.

Förbättrade kunskapsunderlag inom hela kulturmiljöområdet, både övergripande och kategoriinventeringar, är ett av flera betydelsefulla verktyg för att kulturarvet ska kunna bevaras, användas och utvecklas. Kunskapsunderlaget bidrar samtidigt till att människor får ökad kunskap och förståelse och därmed ökade möjligheter att vara delaktiga i kulturmiljöarbetet. Aktuella och ändamålsenliga kunskapsunderlag är också en förutsättning för att förvaltningen av landskapet ska präglas av en helhetssyn där kulturmiljön tas tillvara och ses som en resurs i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljövårdsanslaget

I arbetet med att bidra till de nationella målen beslutar och utbetalar Länsstyrelsen kulturmiljövårdsanslaget som varje år tilldelas länet från Riksantikvarieämbetet. Prövning och utbetalning av bidrag till byggnadsvårdsåtgärder dominerar samt förvaltningen av det statliga kulturresevatet Bråfors och fornvård. Andra betydelsefulla insatser för verksamheten är att bidra eller delta i projekt för riktade insatser i länet. Uppdraget består också av att samverka i kulturarvsfrågor med en stor mängd regionala aktörer samt olika former av kunskapsfrämjande insatser.

Kyrkoärenden

Länsstyrelsens uppgifter med prövning och tillsyn av de kyrkliga kulturminnena är omfattande. Förändringarna av bruk och användning av kyrkor och begravningsplatser har fortsatt och lagstiftningen har inte följt med. Vid avvecklingar av kyrkor eller anpassningar till nya funktioner ställs Länsstyrelsen ofta inför svåra avgöranden. Detta har medfört långa och komplicerade hanteringar av ärenden, vilket bland annat har medfört att beslutstakten har minskat.

Under 2021 har tillsyn av kyrkliga textilier och inventarier gjorts i några kyrkor. Under året har samverkan och dialog förts med de olika församlingarna och Västerås stift.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen samlande bedömning är att resultaten inom verksamhetsområdet kulturmiljö delvis når upp till uppsatta mål, men inte i tillräcklig omfattning och det finns utvecklingsbehov. Det beror på att Länsstyrelsen under en del av året saknat personal. Det innebär att utredningar av väckta frågor om byggnadsminnen har nedprioriterats på grund av brist på personal. Länsstyrelsens bedömning är att de långdragna byggnadsminnesärendena är olyckliga och med tiden kan komma att påverka förutsättningarna för långsiktigt bevarande och förvaltning av de aktuella byggnadsmiljöerna. I vissa fall kan det även få konsekvenser för samhällsplaneringen.

På grund av pandemin har det inte varit möjligt att möta behovet av utåtriktad verksamhet, som platsbesök, dialog och information. Det är otillfredsställande.

Ärendehantering har också påverkats genom längre handläggningstider.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 § p. 8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7 § Geografiskt områdesansvar enligt förordningen (2015:1052)	Länsstyrelseinstruktion
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Regleringsbrev
3E4 Kompetensinsats riskbaserat informationssäkerhetsarbete	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Uppgifterna och uppdragen följer dels lagar och förordningar, dels särskilda uppdrag från regeringen. De viktigaste uppgifterna och uppdragen är:

- Länsstyrelserna har ett geografiskt områdesansvar för krisberedskapen på regional nivå. Det innebär att länsstyrelserna ska sammanställa regionala risk- och sårbarhetsanalyser, samordna planering inför fredstida kriser och samordna hantering under fredstida kriser samt ansvara för samlade lägesbilder under fredstida kriser.
- Länsstyrelserna är högsta civila totalförsvarsmyndighet i länet. Det innebär att länsstyrelserna ska verka för samordning av planering och för att det civila försvaret agerar samordnat under höjd beredskap.
- Länsstyrelserna ansvarar för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Länsstyrelserna ansvarar för att vid behov överta ansvaret för kommunal räddningstjänst.
- Länsstyrelserna ansvarar för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation.
- Länsstyrelserna ansvarar för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Länsstyrelserna ansvarar för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.

Till följd av den pågående coronapandemin har länsstyrelserna dessutom fått ytterligare ett antal särskilda regeringsuppdrag att hantera inom ramen för detta verksamhetsområde. De uppdragen har redovisats fortlöpande. Länsstyrelsernas övergripande arbete med uppdragen redovisas under rubriken *Övrig redovisning* i årsredovisningen. I övrigt redovisas i detta verksamhetsområde information av väsentlig betydelse när det gäller dessa uppdrag.

De övergripande målen för samhällets säkerhet är att värna samhällets funktionalitet och att värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Målet för *skydd mot olyckor* är att i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor med hänsyn till de lokala förhållandena.

Målen för samhällets *krisberedskap* är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter, genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det *civila försvaret* är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser med tillgängliga resurser.

Mål för *Seveso-tillsyn* är att:

- värna civilbefolkningen från allvarlig skada och dödsfall
- förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor
- säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt
- uppmärksamma ledning och personer som ansvarar för säkerheten om vikten av att kontinuitetsplanera verksamheter
- säkerställa att anmälan och handlingsprogram (lägre kravnivå) respektive tillstånd och säkerhetsrapporter (högre kravnivå) upprättas samt att information till allmänheter finns tillgänglig via kommunens webbplats
- säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar Länsstyrelsen också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Krisberedskapssamverkan inom länet före, under och efter en samhällsstörning sker utifrån länets samverkansöverenskommelse U-Sam. Där ingår länets tio kommuner, räddningstjänsterna, Polismyndigheten, Region Västmanland, Försvarsmakten, SOS Alarm AB, Sveriges Radio P4 och Länsstyrelsen, som är sammankallande. Regelbundna arbetsgruppsmöten och nätverksträffar har skett under året inom U-Sam om exempelvis kriskommunikation, utbildnings- och övningsplanering samt säkerhetsskydd.

Målet med U-Sam är att i länet skapa naturliga kontaktvägar och arbetssätt före, under och efter en samhällsstörning. Syftet med U-Sam är att arbeta för att förebygga att en samhällsstörning uppstår, dämpa eskaleringen av en samhällsstörning och mildra dess konsekvenser. Allt för att

gemensamt kunna skapa en samlad lägesbild och hantera en samhällsstörning så bra som möjligt. Efter en inträffad samhällsstörning ska förbättringsmöjligheter identifieras och åtgärdas för att uppnå en bättre krisberedskapsförmåga.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	13,9	17,9	10,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,4	9,4	4,4
Antal årsarbetskrafter män	7,6	8,5	6,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	198	200	161
Antal beslutade ärenden	172	174	142
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	7	4	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	20 774	26 020	15 849
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	150

Länsstyrelsen har genom anslaget 2:4 Krisberedskap kunnat finansiera Totalförsvarsövning 2020 och länsstyrelsernas sammanhållna projekt 2021–2022. Projektet ska utveckla förmågan att förebygga och hantera allvarliga samhällsstörningar i länet samt omfattar krisberedskap och civilt försvar. Länsstyrelsen har kunnat anställa flera personer på projektanställningar, och verksamheten har utökats jämfört med perioden före 2019. Projektfinansieringen sträcker sig över olika tidsperioder och är styrd genom olika villkor, vilket försvårar planering, uppföljning och långsiktig kontinuitet i verksamheten. Genom tillfällig projektfinansiering har rekrytering möjliggjorts och fler kunskapshöjande åtgärder genomförts, exempelvis utbildningar, övningar och seminarier, vilket medför ett ökat antal ärenden jämfört med 2019. Avvikelsen för årsarbetskrafter och verksamhetskostnader för 2020 och 2021 jämfört med 2019 beror till största delen på hanteringen av pandemin. Ökningen vad gäller ej beslutade ärenden som är äldre än två år beror på att flera processer som bedrivs på Länsstyrelsen sträcker sig över flera år, exempelvis det sammanhållna projektet, TFÖ samt risk- och sårbarhetsprocessen.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har valt att inte ha några resultatindikatorer för verksamhetsområdet i årsredovisningen 2021.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med riskbaserat informationssäkerhetsarbete

Syftet med uppdraget är att genomföra en särskild kompetenshöjande insats för att stödja varje länsstyrelse i arbetet med att leda ett riskbaserat systematiskt arbete med informationssäkerhetsarbete. Viktiga utgångspunkter är en gemensam policy för informationssäkerhet och ansvarsförhållandena i länsstyrelsernas gemensamma samverkan. Målgruppen är länsstyrelsernas högsta ledning, och insatsen består av en teoretisk del och en praktisk övning som involverar respektive myndighets informationssäkerhetsorganisation. Arbetet startade efter regeringsbeslut under november och kommer att avslutas under 2022 i nära anslutning till att förslaget till en gemensam informationssäkerhetspolicy lyfts till landshövdingemötet i början av 2022.

Länsstyrelsernas organisation och system för säkerhets- och signalskydd

Länsstyrelserna har under de senaste åren arbetat intensivt både internt på de egna myndigheterna och genom gemensamma insatser, för att snabbt öka vår förmåga inom civilt försvar, signalskydd och säkerhetsskydd. Inom ramen för totalförsvarsplaneringen har kravet på länsstyrelsernas förmåga att skydda säkerhetskänslig verksamhet ökat högst väsentligt. Länsstyrelserna har med anledning av detta skapat en stabil organisation och ett system för säkerhets- och signalskydd samt en utvecklingsplan som sträcker sig 2021–2025. Väsentliga utvecklingsaktiviteter av informationssystem för att skapa förmåga att hantera och skydda säkerhetsskyddsklassificerad information har dock inte kunnat prioriteras under 2021.

Prestationer och effekter

Skydd mot olyckor

Tillsynen av den kommunala räddningstjänsten har under året övergått från Länsstyrelsen till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Länsstyrelserna ska numera på begäran från MSB lämna information om lokala och regionala förhållanden. Regelbundna möten och stöd till räddningstjänsterna sker exempelvis genom det räddningschefsnätverk som finns etablerat i länet. Förmågor kopplade till räddningstjänsten skapas genom planer, överenskommelser, utbildning och övning. Rådgivning och stöd i skydd mot olyckor har skett genom information, utbildning och samordning av åtgärdsbehov, exempelvis vid de veckovisa omvärldsbevakningsmötena som sker i länet. Länsstyrelsen agerar remissinstans på de lokala handlingsprogram som tas fram hos räddningstjänsterna.

Regelbundna möten med räddningschefsnätverket ger en snabb, sammanhållen och lösningsinriktad dialog om gemensamma utmaningar och en god lägesbild av länets samlade förmåga inom räddning. Detta ger Länsstyrelsen bättre möjligheter att lämna kvalitativt goda synpunkter på räddningstjänsternas handlingsprogram. Dialogen med räddningstjänsterna är även kopplad till plansamråd när det gäller hälsa och säkerhet. Dialogen har även lagt grunden för ett pågående projekt med att ta fram en vägledning för farliga godstransporter i Västmanland, där räddningstjänsterna ingår i en referensgrupp för innehållet.

Arbetet med de nya beredskaps- och planeringszonerna vid en kärnenergiolycka har påbörjats tillsammans med berörda länsstyrelser och kommuner. Egen kompetensutveckling av personal inom området har genomförts under året. Arbetet har skapat förutsättningar för en större samordning av beredskap och planverk, vilket i sin tur kommer att medföra en ökad samverkansförmåga och hantering vid en eventuell kärnteknisk olycka.

Länsstyrelsen ansvarar för skogsbrandsbevakning med flyg och har under året samverkat med Kungliga svenska aeroklubben och Västerås flygklubb, enligt den årliga planen för skogsbrandsbevakning som finns fastställd. Skogsbrandflygets förmåga att tidigt upptäcka brand i skog och mark innebär, med stor sannolikhet, att samhällets kostnader för skador orsakade av bränder minskar. Den tidiga upptäckten av bränder, och därmed en begränsad spridning innan räddningstjänsten kommit på plats för insats, leder till minskad påverkan för den enskilde och samhället i stort.

Inom den fysiska planeringen av översiktsplaner och detaljplaner har regelbunden samverkan skett genom medverkan vid Länsstyrelsens plansamråd (se avsnittet *Hållbar samhällsplanering och boende*). Deltagandet fokuserar på att bistå med granskning av riskhantering och samhällelig robusthet i planprocessen. Detta bidrar sannolikt till robustare och mer resilienta samhällen.

Sevesotillsyn

Länsstyrelsen har bedrivit Sevesotillsyn enligt tillsynsplanen för 2021. Tillsynen har inriktats på information till allmänheten och planering inför nödsituationer, som är de tillsynsområden som MSB har lyft fram. Information till allmänheten har granskats för samtliga kommuner som berörs, vilket har resulterat i att de berörda kommunerna uppdaterat informationen så att den stämmer överens med kravet i lagstiftningen. Tillsynen över planering inför nödsituationer har Länsstyrelsen genomfört i samverkan med räddningstjänsterna, för att tydliggöra förväntningarna på respektive aktör samt stärka verksamheternas beredskap inför allvarliga kemikalieolyckor. Länsstyrelsen har genomfört tillsynsbesök enligt tillsynsplanen med undantag för en verksamhet på lägre kravnivå, vilket inte inverkar på efterlevnaden av det lagstadgade kravet om treårsintervall för platsbesök. Utöver tillsynsinsatser har Länsstyrelsen upprättat och utvecklat skriftliga rutiner för Sevesotillsynen.

Länsstyrelsen redovisar varje år utfallet av tillsyn, intäkter och kostnader för Sevesoverksamheter till MSB. Detta styrs i enlighet med förordningen (2016:986) om avgifter för tillsyn av åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. MSB sammanställer och gör en årlig uppföljning av utförd Sevesotillsyn, och resultatet redovisas till regeringen i april varje år.

Krisberedskap och geografiskt områdesansvar

Länsstyrelsen har geografiskt områdesansvar för Västmanlands län. Länsstyrelsen bedriver ett kontinuerligt utvecklingsarbete av egen organisation av tjänsteman i beredskap (TiB) och krisberedskapsorganisation för att omhänderta det geografiska områdesansvaret.

Under året har ett utvecklingsarbete påbörjats av U-Sam utifrån erfarenheter från bland annat pandemihanteringen. I arbetet ingår att revidera överenskommelse U-Sam om samverkan på regional nivå före, under och efter en samhällsstörning. I arbetet ingår också att uppdatera samverkansstrukturen och skapa överblick och systematik för planerad verksamhet.

Under året har övnings- och utbildningsverksamhet bedrivits i länet för både U-Sams aktörer och Länsstyrelsens egen personal. Bland annat har följande genomförts:

- *Övning KLARA*. Inför SMHI:s övergång till konsekvensbaserade vädervarningar.
- *Övning Höststorm*. Fortsatt införande av SMHI:s nya vädervarningssystem.
- *Övning Matteus*. Storregional sambandsövning med ordonnanser (mc och flyg) under störda sambands- och kommunikationsförhållanden.
- *Larm/start-övningar* i april och december för att vid samhällsstörning kunna larma och starta upp länets krishanterande aktörer och därmed genomföra rätt åtgärder.
- *Övning av reservrutin för 112 vid telefoniavbrott* varje kvartal och *sambandsövningar* via Rakel varje månad.
- *Utbildningar i Rakel och WIS* med praktiska övningar och användarfokus.
- *Utbildningen Hemliga handlingar* med målet att säkerhetsklassificerade handlingar ska hanteras på ett korrekt sätt.
- *Regional samverkanskurs* med målet att deltagarna ska få grundläggande och övergripande kunskap inom området krisberedskap och totalförsvaret, och därmed kunna se sammanhang, samt äga insikter och förståelse om helheten. Kursens huvudmål är att öka länets förmåga till samverkan mellan myndigheter och organisationer vid samhällsstörningar, extraordinära händelser och inför höjd beredskap.

- *Funktionsutbildningar.* Specifika fördjupningsutbildningar om stabsmetodik inom logistik, lägesbild/analys, samband, samverkan, kommunikation och operativ ledning.

Resultatet från övningar, exempelvis med syftet att säkerställa fungerande gemensamma rutiner, visar att övning skapar trygghet, tillit och stabilitet. Detta möjliggör snabbare hantering, samordning och inriktning i skarpa händelser. Ett annat resultat av verksamheten är förbättrade samverkansrelationer och ökad förståelse för varandras roller och uppdrag. Överlag beskriver kurs- och övningsdeltagare en högre kunskapsnivå, där fakta, förståelse, förtroenhet och höga förväntningar har infriats. Föredragshållare och programinnehåll får ett mycket högt betyg. Flera utvecklings- och kunskapsområden har identifierats hos olika aktörer under årets utbildningar och övningar.

Länsstyrelsen bedriver uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar utifrån lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) och överenskommelserna om krisberedskap och civilt försvar¹⁹. Som ett led i att utveckla länets krisberedskap och civilt försvar deltog Försvarmakten i uppföljningarna. Syftet var att skapa en ökad förståelse för varandras roller, ansvar och mandat inom krisberedskap och inom totalförsvaret. Under 2021 genomfördes sju kommunuppföljningar och tre genomfördes under hösten 2020. För ökad förståelse om hur kommunerna arbetar med tillämpning av sina planer och analyser, fick varje kommun presentera hur de arbetat med krisberedskap och civilt försvar. Kommunerna valde en verksamhet där de ansåg att de kommit långt i sitt utvecklingsarbete. Det som presenterades var bland annat arbete inom livsmedelsförsörjning, tekniskförvaltningsförsörjning, pandemihantering, krishanteringsråd på lokal nivå (geografiskt områdesansvar), säkerhetsskydd, signalskydd och personalförsörjning inom vård- och omsorg. Genom sina presentationer visade kommunerna hur de aktivt arbetar med att omsätta sina planer och analyser i åtgärder och verksamhet, vilket stärker krisberedskapen. Länsstyrelsens bedömning är att kommunerna uppfyller kraven enligt LEH och kommunöverenskommelserna om krisberedskap och civilt försvar.

Under året har arbetet med att ta fram samordnade kommunikationsunderlag fortsatt inom länets kriskommunikationsnätverk. Underlag för elavbrott, skogsbrand, förorenat dricksvatten och utrymning har förankrats och distribuerats i länet. Effekten av de samordnade underlagen blir en snabbare uppstart av kriskommunikationsarbetet vid olika typer av samhällsstörningar.

Civilt försvar, beredskapsplanering och höjd beredskap

Länsstyrelsen bedriver ett arbete i uppbyggnaden av totalförsvaret. Arbetet innebär både uppbyggnad av den egna förmågan, för att stärka Länsstyrelsen som högsta civila totalförsvarsmyndighet, samt planering och stöd till Försvarmakten och kommunerna, Region Västmanland samt andra aktörer i länet.

I kunskapshöjande syfte genomfördes i april 2021 en totalförsvarsdag med fokus på vikten av ett starkt militärt försvar, en effektiv samordning och ledning av det civila försvaret samt vikten av en gemensam planering för att upprätthålla samhällets funktionalitet i krig. I december 2021

¹⁹ Överenskommelser mellan Sveriges kommuner och regioner samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

genomfördes det regionala krishanteringsrådet med kunskapshöjande moment, där fokus låg på det säkerhetspolitiska läget, totalförsvarets återuppbyggnad och hur vi kan ta tillvara erfarenheterna från pandemin både för kommande samhällsstörningar i fred och för höjd beredskap.

Länsstyrelsen deltar aktivt i den civil-militära samverkan som främst sker inom ramen för Mellersta Militärregionen där bland annat en ny *högre regional grundsyn* arbetats fram under året. Genomförande av skyddsvärdesberedning mellan Försvarsmakten och Länsstyrelsen har även skett, för att lägga grund för den fortsatta gemensamma totalförvarsplaneringen.

Inom ramen för U-Sam har arbetet med framtagandet av en regional grundsyn påbörjats under året.

Under 2021 har erfarenhetsseminarium utifrån Totalförvarsövningen 2020 genomförts både internt på Länsstyrelsen och hos kommuner i länet. Syftet har varit att identifiera åtgärder för att höja totalförvarsförmågan enskilt och tillsammans. Länsstyrelsen och ett antal utpekade kommuner i länet har även deltagit i den gemensamma delövningen *Regional samverkan* inom Totalförvarsövning 2020.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Den samlade bedömningen för verksamhetsområdet är att Länsstyrelsen genomfört årets verksamhet med ett gott resultat. Dialogen med länets aktörer är god och förtroendet för Länsstyrelsen är gott, vilket har bidragit till det goda resultatet.

Skydd mot olyckor

Länsstyrelsens arbete tillsammans med räddningstjänsterna i länet bedöms som gott. Förmågan att hantera bränder i skog och mark har förbättrats under året.

Länsstyrelsens gemensamma och verksamhetsområdesöverskridande arbete inom plansamråd har lyft krisberedskaps- och totalförvarsfrågor. Arbetet har lett till att frågorna har tagits i beaktande vid Länsstyrelsens yttrande i planärenden. Arbetet bedöms som gott.

Krisberedskap och geografiskt områdesansvar

Länsstyrelsen bedömer arbetet med krisberedskap i länet som gott samt att det fortsätter att utvecklas i en positiv riktning. Utvärderingar av genomförda utbildningar och övningar visar på gott resultat.

Resultatet från uppföljningen av kommunerna visar på gott resultat samt att kunskaper och förmågor inom området har ökat under året.

Civilt försvar, beredskapsplanering och höjd beredskap

Krisberedskapen är en bra grund för Länsstyrelsens åtaganden i det civila försvaret, men stora utvecklingsbehov kvarstår för att möta de dimensionerande utgångspunkter som totalförvarsbeslutet för 2021–2025 och Handlingskraft (FM/MSB) ger. Länsstyrelsen bedömer att den gemensamma planeringen av totalförsvaret ger goda resultat, men utvecklingsbehoven är framgent stora. Arbetet med näringslivets och civilsamhällets inkludering i totalförvarsarbetet behöver utvecklas, och det behövs tydliga incitament för näringslivets delaktighet. Det krävs även en bättre samordning, tydlighet och kravställning mellan myndigheter och offentliga aktörer på

lokal, regional och nationell nivå. Det finns fortsatt ett stort utvecklingsbehov för säkerhetsskyddet i hela riket. Ett fungerande säkerhetsskydd är en avgörande grundförutsättning för det fortsatta totalförvarsarbetet.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 § p. 9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6 § Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
15 § Vattendelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Handlingsplan för grön infrastruktur	Regleringsbrev
1A6 Förörenade områden	Regleringsbrev
1A7 Cirkulär ekonomi	Regleringsbrev
1A8 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A9 Nationella planen för moderna miljö villkor	Regleringsbrev
1B3 Invasiva främmande arter	Regleringsbrev
1B4 Naturvård, artbevarande m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet:

- Länsstyrelserna ska samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Länsstyrelserna ska samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- Länsstyrelserna ska skydda områden och arter genom kunskapsuppbyggnad, informationsspridning, samverkan, bekämpning av invasiva främmande arter, beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Länsstyrelserna ska bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden samt stimulera och underlätta för friluftslivets nyttjande genom information, anläggningar och leder.
- Länsstyrelserna ska besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Länsstyrelserna ska också ansvara för tillsyn av områdesskydd, 12:6-samråd, dispenser och tillstånd, skydd av djur, inklusive rovdjur, och växtarter, terrängkörning och vilthägn.
- Länsstyrelserna ska ansvara för prövning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattnings, genomföra utredningar om allmänt fiskeintresse samt utarbeta regionala vattenförsörjningsplaner och medverka till beslut om vattenskyddsområden.
- Länsstyrelserna ska samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna samt utarbeta och besluta om förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljö kvalitetsnormer för vatten i respektive vattendistrikt.
- Länsstyrelserna ska ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- Länsstyrelserna ska planera och genomföra tillsyn, granska miljörapporter och besluta om miljö sanktionsavgifter och åtalansmälan om miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och

avfall. Länsstyrelserna ska också samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.

- Länsstyrelserna ska kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden. Länsstyrelserna ska även ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag för undersökning och sanering.
- Länsstyrelserna ska genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.
- Länsstyrelserna ska ansvara för tillsynsvägledning inom naturvård, vattenverksamhet och miljöskydd.

Generationsmålet är det övergripande målet för *miljöpolitiken* och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver *miljömålen* och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen vara omprövade enligt miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljötillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under 2022–2042.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar Länsstyrelsen också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	67,8	62,1	58,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	39,9	36,1	32,6
Antal årsarbetskrafter män	27,9	26,0	25,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 902	1 994	1 705
Antal beslutade ärenden	1 788	1 915	1 665
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	62	43	35
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	107 498	94 210	89 528
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	39 339	46 193	18 420

Årsarbetskrafter

Genom de ökade anslagen som tilldelats Länsstyrelsen så har både personalstyrkan och overhead-kostnader ökat jämfört med 2020.

Ärenden

Ärendeflödet är fortsatt på en hög nivå, men det är ingen större skillnad på ärendeflödet mellan 2020 och 2021. Det minskade antalet beslut beror på att personal har omfördelats till att arbeta med pandemitillsyn som har haft prioritet över annan verksamhet.

Bidragsutbetalningar

Summan representerar bidrag från en stor mängd verksamhetsområden, där nivån på bidragsutbetalningarna är fortsatt hög jämfört med 2019. Inom vissa verksamhetsområden har bidragen minskat, medan bidragen har ökat inom andra områden. Bidragsutbetalningar har bland annat minskat inom bidrag för lokala vattenvårdsprojekt (LOVA), och det har inte skett någon extra utbetalning inom LIFE IP Rich Waters eller bidrag till åtgärder mot övergödning. Bidrag som ökat är exempelvis bidrag för lokala naturvårdsprojekt (LONA), och nya bidrag har betalats ut inom områdena naturnära jobb, invasiva främmande arter och limnisk restaurering.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har omfattande uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet. Indikatorerna i tabellen nedan är framtagna för att i årsredovisningen följa upp relevanta nationella mål inom naturvård och miljöskydd. Indikatorerna i tabellen har tydliga kopplingar till länsstyrelsernas uppdrag och bidrar till att ge information av väsentlig betydelse till regeringen.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från miljöskyddslagen, dvs. tillståndet är äldre än 20 år	Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt miljöskyddslagen vara omprövade enligt miljöbalken.	Miljöprövning	NikITA ¹⁾	⁵⁾	22 ²⁾	24 ²⁾	-
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) totalt i länet	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv.	Verka för att miljömålen nås (6 § länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ³⁾	⁵⁾	33 702 ha ⁴⁾	33 250 ha ⁴⁾	33 088 ha ⁴⁾
Tillkommande areal skyddad natur för året:	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv.	Verka för att miljömålen nås (6 § länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ³⁾	⁵⁾	452 ha ⁴⁾	162 ha ⁴⁾	443 ha ⁴⁾
- varav hav	Hav i balans och levande kust och skärgård, Ett rikt växt- och djurliv.	Verka för att miljömålen nås (6 § länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ³⁾	⁵⁾	-	-	-
- varav skog	Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv.	Verka för att miljömålen nås (6 § länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ³⁾	⁵⁾	106 ha ⁴⁾	130 ha ⁴⁾	432 ha ⁴⁾
- varav sjö och vattendrag	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv.	Verka för att miljömålen nås (6 § länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ³⁾	⁵⁾	154 ha ⁴⁾	7 ha ⁴⁾	0,5 ha ⁴⁾
- varav våtmark/myr	Myllrande våtmarker, Ett rikt växt- och djurliv.	Verka för att miljömålen nås (6 § länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ³⁾	⁵⁾	143 ha ⁴⁾	23 ha ⁴⁾	4 ha ⁴⁾

1) Ärendesystem, Länsstyrelsen.

2) Miljöfarliga verksamheter i Västmanlands län som är prövningspliktiga och har tillstånd enligt miljöskyddslagen i enlighet med uttag ur NikITA 18/1 2022 respektive 15/1 2021.

3) Utdrag från Naturvårdsverkets ärendesystem.

4) De angivna arealerna omfattar endast den natur som skyddats genom beslut av Länsstyrelsen eller regeringen (NP). Kommunalt bildade NR eller NVA och BSO bildade av Skogsstyrelsen är inte inräknade. Målvärden har inte angetts, eftersom Länsstyrelsen fortfarande inväntar nya etapp- och arealmål.

5) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Antalet tillstånd enligt miljöskyddslagen har minskat sedan föregående år. Orsaken till minskningen är att företag antingen på eget initiativ ansökt om förnyat tillstånd enligt miljöbalken, eller begärt att få tillståndet återkallat.

Hur stora arealer som kan skyddas under ett år beror till allra största delen på vilka medel Länsstyrelsen tilldelas för områdesskydd via Naturvårdsverket. Under 2021 skyddades relativt

stora arealer sjöar och vattendrag samt våtmark och myr, vilket förklaras med att två av de beslutade naturreservaten var Fläcksjön och Rörbosjön, som framför allt består av dessa naturtyper. Det resulterade i att länet fick betydligt mer skyddad areal av de biologiskt viktiga naturtyperna våtmark och myr.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Enligt 6 § i länsstyrelseinstruktionen ska länsstyrelserna verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling. Inom ramen för den uppgiften bedrivs det ett länsstyrelsegemensamt arbete inom regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet (RUS) och med Miljömålsrådet. RUS är samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. Utifrån visionen, att miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030, bidrar RUS till en tydligare uppföljning av miljömålen och till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp. RUS förstärker och tydliggör också länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå i miljömålsarbetet.

Exempel på väsentliga insatser under året är

- samordning och utveckling av miljömålsuppföljningen och insatser inom miljöinformationsförsörjning
- projekt inom olika sakområden, särskilt strategisk samhällsplanering, målkonflikter och synergier inom skogliga frågor, cirkulär ekonomi, länstransportplanering och hållbar konsumtion
- vägledning, åtgärdsprogram, miljömålsintegrering och genomförande av förändringsledningskurser för olika verksamheter samt fortsatt införande av uppföljningsverktyget Åtgärdswebb för miljömålen
- samordning av arbetet i Miljömålsrådet och med Agenda 2030
- kommundätverk med vägledning och workshop om näringslivets miljömålsarbete
- medarrangör av digitala miljömålsdagar och två regionala miljömålskonferenser.

Flera av insatserna sker i samverkan med länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) och olika chefsnätverk. Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår uppsatta mål för 2019–2021.

Prestationer och effekter

Regeringsremisser

Länsstyrelsen har under 2021 berett en stor mängd regeringsremisser, bland annat skogsutredningen, strandskyddsutredningen och artskyddsutredningen. Det har varit tre mycket ambitiösa utredningar och eftersom utfallet av utredningarna får stora effekter på förutsättningarna att skydda och bevara både natur och arter samt förutsättningar för friluftsliv, har Länsstyrelsen genomfört ett omfattande arbete med att bereda och svara på dessa remisser.

Bekämpning av introducerad invasiv art i Länsstyrelsens regi

Under hösten kunde Länsstyrelsen konstatera att den invasiva främmande arten solabborre satts ut i en damm i Köpings kommun. Eftersom dammen ligger i nära anslutning till ett vattendrag som mynnar ut i Mälaren har Länsstyrelsen lagt ner ett genomgripande arbete på att förebygga vidare spridning och att utrota arten. Solabborren är inte etablerad i Sverige och är en fisk som är kraftigt invasiv. Om den etableras i Mälaren kan den kraftigt skada det yrkesmässiga fisket i Mälaren.

Länsstyrelsen har även tagit initiativ till en nationell samverkan med övriga berörda länsstyrelser och Havs- och vattenmyndigheten för att få en likartad hantering av övriga exponeringar av solabborre som skett runt om i landet.

LIFE Taiga

Under året har ett stort LIFE-projekt avslutats och godkänts av EU. LIFE Taiga har fokuserat på naturvårdsbränning som pågått mellan januari 2015 och november 2020. Totalt 14 länsstyrelser och Naturvårdsverket har deltagit i projektet. Länsstyrelsen i Västmanlands län har varit projektägare. Projektet har överskridit målet med areal naturvårdsbränningar med cirka 500 hektar, 2 500 hektar i stället för knappt 2 000 hektar. Samtidigt har projektet blivit mycket billigare än vad som budgeterats i projektet.

Naturvårdsbränning är viktigt för den biologiska mångfalden, eftersom många arter är beroende av bränd skog och mark. LIFE Taiga-projektet har varit en pionjär inom storskalig naturvårdsbränning i naturreservat och annan skyddad natur och resultatet har spridit sig inom EU. Detta visas bland annat att i att projektets slutseminarium hade över 100 deltagare från 12 länder. I spåren av detta planerar nu ett antal länder runt om i norra Europa att genomföra sina första naturvårdsbränningar.

Ansökan för LIFE2Taiga

Eftersom det avslutade LIFE Taiga-projektet var så framgångsrikt har 17 länsstyrelser, Naturvårdsverket och Metsähallitus i Finland beslutat att söka ett fortsättningsprojekt, LIFE2Taiga. Länsstyrelsen i Västmanlands län har svarat för att sätta samman ansökan, och en fullständig projektansökan skickades in till EU i februari 2021. På grund av ett stort söktryck föll projektet på målnöret i konkurrensen från andra länder. När EU-kommissionen lanserade det nya LIFE-programmet för 2021-2025 i juli skickade Länsstyrelsen in en ny justerad ansökan i november 2021. LIFE2Taiga kommer också att fokusera på naturvårdsbränning för att restaurera naturtypen västlig taiga samt brandefterliknande åtgärder i områden där det finns olika hinder för att bränna. Det kommer ligga ett stort fokus på utbyte av erfarenheter och kunskap med andra aktörer och grannländer samt uppbyggnad av kapacitet. Projektet kommer bland annat jobba med räddningstjänster och MSB om hur kunskapen om brandbeteende i skog kan användas vid vildbränder. Om projektet beviljas blir det en historisk händelse, eftersom det kommer att vara det största svenska LIFE-NAT-projektet som genomförts.

Återlämnande av överlåten tillsyn efter Länsstyrelsens uppföljning

Länsstyrelsens uppföljning av kommunal miljöbalkstillsyn har resulterat i att en av de mindre kommunerna i länet har återlämnat den miljöbalkstillsyn som tidigare har överlåtit från Länsstyrelsen. Kommunen har inte över tid kunnat visa att det finns tillräckliga resurser för att bedriva miljöbalkstillsynen. Länsstyrelsen har förutom resursbrist, även gjort bedömningen att det inte är effektivt ur kompetenssynpunkt att kommunen har tillsyn över enbart två verksamheter med tillstånd enligt miljöbalken. En av verksamheterna är en industriutsläppsverksamhet. Förutom tillsyn över miljöfarliga verksamheter ingick tillsyn över husbehovstäckter i överlåtelser. I dialog med Länsstyrelsen valde kommunen att frivilligt återlämna all tidigare överlåten miljöbalkstillsyn.

Regional miljösamverkan

Länsstyrelsen är sedan början av 2020 en del av den regionala miljösamverkan *Mitt miljösamverkan*. Där deltar förutom Länsstyrelsen i Västmanlands län även länsstyrelserna i Uppsala och Dalarnas län samt kommunerna i dessa län. Från och med januari 2021 deltar alla

kommuner i Västmanlands län, förutom Surahammar. Samverkan syftar till att stärka kompetensen hos länens tillsynsmyndigheter inom miljöbalkens och livsmedelslagstiftningens områden samt ge bättre resursutnyttjande, leda till samsyn och utveckling av tillsynsmetoder. Länsstyrelsen har en aktiv roll inom styrgruppen, där även två kommuner från Västmanland deltar. Länsstyrelsen har även deltagit aktivt i projektet Strandskydd som hållit en utbildningsserie för kommunerna under hösten 2021. Projektet har ökat kommunernas kunskaper om strandskydd, vilket kommer återspeglas i deras hantering av strandskydd. Samverkan har under året bidragit till erfarenhetsutbyte genom aktivt utnyttjande av sharepoint²⁰ och att driva gemensamma projekt.

Tillsyn och tillsynsvägledning inom avloppsrening

Deltagande i nationell samverkansgrupp om avloppsreningsverk och digital turné

Länsstyrelsen är en av de länsstyrelser som ingår i en samverkansgrupp om avloppsreningsverk för Naturvårdsverket och länsstyrelserna.

Samverkansgruppen har under hösten 2021 genomfört en ”digital turné” som riktat sig till tillståndspliktiga avloppsreningsverk samt tillsynsmyndigheterna i landet. Syftet med turnén har varit att höja kunskapen hos verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter om provtagning och flödesmätning samt kraven i Naturvårdsverkets föreskrifter och avloppsdirektivet. Målet med turnén har varit att underlätta de årliga rapporteringarna av Sveriges efterlevnad av avloppsdirektivet till EU-kommissionen. Totalt har fem digitala träffar genomförts och cirka 450 personer har deltagit. Länsstyrelsen var en av föredragshållarna vid samtliga träffar. Detta har inneburit en bättre kvalitet på rapporteringen till EU.

Gemensamma villkor för små avlopp och rutin för hantering av kontrollplaner

Länsstyrelsen har tillsammans med kommunerna i Västmanland drivit ett arbete med att ta fram gemensamma villkor och en gemensam rutin för att hantera kontrollplaner för små avlopp. Arbetet har genomförts inom ramen för Länsstyrelsens tillsynsvägledning.

Arbetet har medfört en kunskapshöjning hos de kommunala tillsynsmyndigheterna om hur villkor ska formuleras på ett rättssäkert sätt, och visar på vikten av att kräva tillräckligt underlag i ansökan. En bristfällig ansökan kan inte kompenseras genom villkor i tillståndet. Länsstyrelsen och kommunerna har även arbetat fram en gemensam kontrollplan och en rutin för att hantera kontrollplaner. Resultatet av arbetet är en ökad samsyn inom Västmanland hur tillstånd för små avlopp ska formuleras och hur kontrollplaner ska hanteras.

GRIP on LIFE

År 2021 har projektet GRIP on LIFE färdigställts och invigt två demonstrationsområden i Västmanlands län. Den ena platsen är ett informationscentrum om flodpärlmusslor vid Hedströmmen i Skinnskatteberg, som invigdes av landshövdingen den 24 augusti 2021. Den andra platsen är den så kallade Vattenslingan vid Håltjärnsbäcken i ekopark Malingsbo, som invigdes den 27 september 2021. Här kan man bland annat se och lära sig om flodpärlmusslor och hänsyn inom skogsbruket. På båda platserna finns grillplatser och bänkbord. Inom GRIP har även åtgärdsarbetet genom igenläggning av diken tagit fart och Länsstyrelsen bedriver omfattande uppföljning av vattenkemi och flöden på flera platser för att följa upp effekterna av åtgärderna.

²⁰ Sharepoint är en digital samverkansplattform för åtkomst till gemensam information och samarbete.

Det Länsstyrelsen hittills kunnat se är att den tillfälliga grumling som kan uppstå i samband med genomförandet av åtgärderna bara är marginell. Positiva långtidseffekter är dock för tidigt att uttala sig om. Slutligen har hela projektets budget setts över och justerats. Budgetändringarna, som är godkända av EU, innebär att det tillförs ytterligare pengar för restaureringsåtgärder i Hedströmmens naturreservat under 2022–2024.

6 § Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling

Den regionala miljömålsuppföljningen är en mycket viktig del av arbetet på regional nivå. Genom den årliga uppföljningen får Länsstyrelsen en bild av inom vilka områden åtgärdsarbetet behöver intensifieras. Länsstyrelsens samordning av åtgärder för miljömålen grundar sig på insatsområden som är beslutade i olika planer och program. Kärnan utgörs av miljö- och klimatrådets projekt samt åtgärder utpekade i andra styrande dokument, där externa aktörer är en viktig del. Miljö- och klimatrådet är en framgångsfaktor för åtgärdsarbetet i Västmanland. Åtgärder utförs i samverkan mellan aktörer från olika sektorer.

Ett bra exempel är projekt om klimatsmart fysisk planering. Frågor som projektet har lagt stort fokus på är hur det kan bli lättare att välja klimatsmarta färdssätt, hur energianvändningen kan minska i byggnader och vilket stöd kommunerna behöver från Länsstyrelsen i arbetet. Syftet har bland annat varit att öka takten för att möjliggöra målen i Agenda 2030 och ta fram verktyg för klimatsmart fysisk planering.

Länsstyrelsen lägger också fokus på insatser för att främja biologisk mångfald, miljöövervakning av giftiga ämnen samt restaureringar och områdesskydd av vattenmiljöer. Vissa perspektiv behöver beaktas i högre grad, som cirkulär ekonomi, biologisk mångfald, giftfri miljö, minskad klimatpåverkan och hållbar samhällsplanering. För att snabba på samhällsomställningen och sprida goda exempel har det regionala miljö- och klimatrådet ordnat digitala inspirationsföreläsningar under året. Föreläsningarna riktades mot rådets ledamöter och genomfördes i samband med miljö- och klimatrådets möten. De handlade bland annat om energiförsörjning, återvinning av batterimaterial samt offensivt kvalitetsarbete, samt skapade en bra dialog och kunskapsutbyte mellan deltagande organisationer.

Under 2021 har arbetet utvecklats inom Västmanlands luftvårdsförbund, vilket har en stark bäring på miljö kvalitetsmålet Frisk luft. Arbetet pågår med att förbundet ska bli ett samverkansområde för luftmiljövård. Målet är att i samarbete med medlemmarna utveckla och driftsätta ett luftvårdssystem som innehåller en utsläppsdatabas, (emissionsdatabas, EDB) för både insamling av mätdata (luftkvalitet och meteorologi), modellering av luftmiljön med fokus på medlemsnytta, och även att identifiera åtgärder för att förbättra luftmiljön. Luftvårdssystemet är driftsatt och en första EDB finns tillgänglig. Arbetet under 2021 har fokuserat på samverkan och gemensamt lärande tillsammans med medlemmarna. Fokus har varit på stöd i deras arbete med luftmiljövård och kommunernas rapportering till centrala verk. En fortsatt utveckling av luftvårdssystemet kommer att ge stöd för en kartläggning av så kallade ”hotspots”, till exempel hårt trafikerade vägmiljöer med sämre luftmiljö och kommunal planering för att förbättra luftmiljön.

Stöd till kommunerna i miljömålsarbetet

Stödet till kommunerna med miljömålsarbetet sker i första hand genom etablerade nätverk inom olika sakområden, exempelvis genom kommunekologträffar, tillsynsträffar, klimatanpassningsträffar, luftvårdsförbundet, inom fysisk planering, genom partnerskapet för landsbygdsutveckling och i samband med miljö- och klimatrådets möten. Utöver detta sker även

ämnesspecifika träffar med enskilda kommuner. Stödet syftar till att öka kunskapen hos kommunerna och främja samverkan mellan kommunerna och Länsstyrelsen, något som är uppskattat, särskilt i små kommuner med mindre resurser. Miljökvalitetsmålen är en integrerad del av Länsstyrelsens verksamhet och en särskild arbetsgrupp med representanter från Länsstyrelsens olika verksamheter diskuterar regelbundet övergripande frågor av betydelse för att uppfylla miljömålen. Det finns även en tydlig koppling till arbetet med miljöledning och Agenda 2030. Under 2021 har ett särskilt fokus legat på generationsmålet och satsningar på cirkulär ekonomi, grön infrastruktur och friluftsuppdraget.

Miljö- och klimatrådet

För att få till en bättre och mer effektiv regional samordning av frågor kopplade till bland annat miljömålen och Agenda 2030 leder Länsstyrelsen ett miljö- och klimatråd. Rådet är sammansatt av företrädare för länets myndigheter, näringsliv, branschorganisationer och lärosäten. Det utgör en samordnande och pådrivande kraft i samhället och driver frågor som direkt kopplar till miljömålen. Rådet leds av landshövdingen och visionen är att Västmanlands län ska vara en miljö- och klimatförebild 2030. Rådet engagerade under 2021 cirka 160 personer från länets olika aktörer. Rådet har en viktig roll i att informera och engagera aktörer i länet om frågor som berör miljömålen. Fokus under året har varit erfarenhetsutbyte och att fortsätta driva pågående gemensamma projekt.

Rådet delade för fjärde året i rad ut Västmanlands miljö- och klimatpris. Miljö- och klimatpriset 2021 tilldelades VafabMiljö²¹ för den nya toppmoderna biogasanläggningen. VafabMiljö har under lång tid producerat biogas från rent matavfall till miljöfordon i Västmanland och biogödsel till lantbrukare. Med den nya effektivare anläggningen kan nu även förpackat livsmedel från butiker omhändertas. Teknik för att producera flytande biogas till industri och tunga fordon har tagits fram. Vinnaren och de övriga fyra finalisterna uppmärksammades i media genom bland annat korta filmer som tagits fram för respektive kandidat.

15§ Vattendelegation

Vattendelegationen för Norra Östersjöns vattendistrikt har haft ett intensivt år under 2021, med ett omfattande samråd under första halvåret och därefter revidering av förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer för vatten. Sex sammanträden har hållits med Norra Östersjöns vattendelegation och dessutom ett nationellt möte med samtliga fem vattendelegationer. Fokus på mötena har varit att löpande informera och stämma av vilka revideringar som ska göras efter samrådet. Den 2 december 2021 fattade vattendelegationen beslut om att fastställa föreskrifter med miljökvalitetsnormer för Norra Östersjöns vattendistrikt. Delegationen fattade även beslut om att fastställa en förvaltningsplan och åtgärdsprogram för distriktet, med förbehållet att besluten gäller under förutsättning att regeringen inte beslutar att pröva förslaget till Åtgärdsprogram 2021–2027. Den 16 december 2021 beslutade regeringen att ta upp förslagen om åtgärdsprogram till prövning. Vattendelegationens beslut om åtgärdsprogram och förvaltningsplan trädde därför inte i kraft.

²¹ VafabMiljö är ett Kommunalförbund bildat av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun som arbetar med hållbar och miljöriktig avfallshantering och återvinning.

1A4 Handlingsplan för grön infrastruktur

Länsstyrelsens arbete med grön infrastruktur följer den framtagna regionala handlingsplanen, som bedöms vara ett viktigt planeringsdokument för att tillsammans kunna verka med olika aktörer för att förstärka den gröna infrastrukturen i länet.

Under 2021 har Länsstyrelsen fördjupat samverkan med några av länets kommuner, för att bistå och vägleda dem i arbetet med att integrera grön infrastruktur i stadsplanering och skötsel i tätortsnära miljöer. Gemensamma fältdagar har i detta syfte genomförts med Arboga, Hallstahammars och Västerås kommuner. På fältdagarna deltog kommunekologer, samhällsplanerare och parkförvaltning. Aktiviteterna var mycket uppskattade och kommer att vara underlag för respektive kommuns vidare arbete. I det interna arbetet har Länsstyrelsen påbörjat ett underlag för att bättre kunna beakta grön infrastruktur och ekosystemtjänster inom prövning och tillsyn i linjeverksamheten.

Länsstyrelsen har under året gjort särskilda satsningar på kopplingen mellan grön infrastruktur och friluftsliv, för att lyfta fram den gröna infrastrukturens betydelse för människan och friluftslivet. Länsstyrelsen har gjort filmer med barn som målgrupp tillsammans med stadsbiblioteket i Västerås samt filmer att publicera på sociala medier med allmänheten som målgrupp. Satsningarna bidrar till ökad kunskap och förståelse för hur grön infrastruktur hänger samman med andra frågor.

Under året har två särskilda satsningar för framtagande av pilotexempel genomförts. Projektet *Anpassat skogsbruk i vardagslandskapet* är ett samarbete mellan Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen i Uppsala, Skogsmästarskolan med flera. Projektet har arbetat fram goda exempel på hur man kan anpassa skogsbruket till omgivande landskap och på så sätt stärka den gröna infrastrukturen. I projektet *Anpassad dikesskötsel* har Länsstyrelsen samverkat med en privat aktör och Sagåns vattenråd, för att visa hur man kan kombinera naturvård och dikesskötsel så att biologisk mångfald ökar och den gröna infrastrukturen i landskapet förstärks utan att skötseln försvåras. Båda dessa projekt har lett till ökad samverkan mellan strategiska aktörer i frågor som rör grön infrastruktur och det bedöms kunna få positiv effekt för den gröna infrastrukturen i större skala om arbetet sprids framöver.

Länsstyrelsen har beställt en lövträdsanalys av landskapet runt sjön Hjälmarén, för att under kommande år mer effektivt kunna fokusera på lämpliga åtgärder för att stärka landskapet tillsammans med markägare, kommuner, Skogsstyrelsen och andra aktörer i området.

Flera av ovanstående satsningar är långsiktiga, och arbetet behöver fortsätta över flera år för att få effekt fullt ut. Arbetet med grön infrastruktur är ännu i ett tidigt skede och behöver fortsatt konkreta satsningar för att det på sikt ska bli en självklar och integrerad del av verksamheter på länsstyrelser, kommuner och samhället i stort. Länsstyrelsen har en nyckelroll för att vägleda detta arbete. För att kunna fortsätta utveckla och införa arbetssättet brett i samhället, ser Länsstyrelsen att det finns ett fortsatt behov av särskild finansiering.

Länsstyrelsens arbete med grön infrastruktur under året bedöms inte ha påverkat äganderätt och markvärden. Länsstyrelsen upplever att förståelsen för arbetet med grön infrastruktur från privata aktörer och markägarorganisationer är god i länet. Genom att Länsstyrelsen initierat projekt med privata aktörer har förankringsarbetet med dessa aktörer snarast förstärkts. Länsstyrelsen bedömer att goda exempel i samverkan med markägare är ett bra arbetssätt för att tillgodose frågor om äganderätt och markrätt.

1A6 Förorenade områden

Tillsyn och tillsynsvägledning

Målet för Länsstyrelsens arbete med tillsyn och tillsynsvägledning är att bidra till att öka antalet privatfinansierade åtgärder i länet.

Länsstyrelsen har en prioriteringsstrategi där arbete med att initiera undersökningar och åtgärder i första hand sker på objekt med riskklass 1 och 2. För att skilja objekt med samma riskklass prioriteras främst objekt som kan innebära risker för människors hälsa (inklusive dricksvatten), följt av objekt som riskerar att påverka grundvatten, ytvatten, naturmiljön och slutligen övriga objekt. Klimatförändringar samt påverkansområdets totala belastning av föroreningar vägs också in i prioriteringen.

Kommunerna har tillsyn över 85 procent av de prioriterade objekten i länet och har därmed en viktig roll för att målen ska nås. Länsstyrelsen vägleder löpande kommunerna om vikten av egeninitierad tillsyn. Länsstyrelsernas gemensamma strategipaket är ett av underlagen för vägledningen.

Länsstyrelsen arbetar med tillsynsvägledning tillsammans med Länsstyrelserna runt Mälaren samt Dalarna och Gotland, de så kallade Mälarlänen. Mälarlänen har en gemensam strategi för tillsynsvägledningen, där en treårig cykel följs för att stärka kommunerna inom alla delar i tillsynsarbetet. Temat för 2021 var enligt cykeln initiering av tillsynsarbetet. Det genomfördes en grundläggande utbildning i tillsyn inom förorenade områden och en utbildningsinsats om ansvarsutredningar. Dessa utbildningar har stärkt kommunernas kompetens och förmåga i tillsynsarbetet.

Bidragsarbetet

Länsstyrelsen i Västmanland har som strategi att alltid ha bidragsobjekt inom metodiken MIFO-2²², förstudie, huvudstudie och åtgärdsfas pågående för att säkerställa att prioriterade objekt som saknar ansvar ska kunna utredas när det gäller risk och vid behov åtgärdas.

För bidragsfinansierat arbete är det avgörande att kommuner kan ställa upp som huvudmän i projekten. Under 2021 har en träff för huvudmän anordnats där dessa utbytte erfarenheter och fick information från Länsstyrelsen. Länsstyrelsen söker även kontakt med potentiella huvudmän i kommuner som inte har något pågående bidragsprojekt. Genom dessa insatser strävar Länsstyrelsen efter att öka kommunernas vilja till huvudmannaskap.

Länsstyrelsen arbetar proaktivt med att identifiera förändrade kostnader i pågående projekt. Detta för att kunna ansöka hos Naturvårdsverket om omföringar av medel med god framförhållning. Genom att delta i styrgrupper och att reagera på indikationer i kvartalsrapporter som redovisas till Länsstyrelsen kan Länsstyrelsen arbeta strategiskt för att säkerställa genomförandet av pågående projekt.

²² MIFO-2 – Metodik för inventering av förorenade områden fas 2, där fas 2 innebär en översiktlig undersökning och en ny riskklassning. Källa: Inventering av förorenade områden (naturvardsverket.se).

Insatser av betydelse

Av Länsstyrelsens tillsynsplan framgår de objekt där tillsynsinsatser planerades eller förväntades bli aktuella under 2021. Länsstyrelsen har bedrivit tillsyn enligt planen.

Länsstyrelsen i Västmanland har valt att lyfta fram en tillsynsinsats på ett av de mest prioriterade objekten i länet. Det är en pågående verksamhet med metallbearbetning där det tidigare har förekommit användning av klorerade lösningsmedel som tvättvätska. Användningen har orsakat föroreningsskador på tre delområden under verksamhetens byggnader och riskerar att påverka kommunens vattentäkt. Objektet är i slutförandet av huvudstudiefas och åtgärdsförberedande undersökningar planeras. Samtliga utredningar är privatfinansierade.

I början av 2021 uppstod en fördyring i ett pågående bidragsprojekt i åtgärdsfas inför bostadsbyggande. Fördyrningsansökan kom in samtidigt som EU-kommissionens granskning stoppade utbetalningar till projekt som utgjorde statsstöd. Länsstyrelsen säkerställde att den ökade kostnaden beviljades av Naturvårdsverket så att åtgärden kunde genomföras. Det medförde en större tillit till bidragssystemet och myndigheternas vilja till att stödet ska vara ändamålsenligt.

PFAS²³

Länsstyrelsen har under 2021 initierat ett arbete för att identifiera objekt i databasen över förorenade områden (EBH-stödet) där PFAS-föroreningar kan finnas. Identifieringen av objekt ska göras utifrån dagens kunskap om branscher där det kan ha förekommit PFAS. Resultatet medför att vi får en bild av omfattningen av objekt där PFAS kan påträffas, så att arbete med att utreda det kan initieras av kommunerna och Länsstyrelsen framöver.

Övrig redovisning enligt regleringsbrevets punkt 6 genomförs via Länsstyrelsen i Västerbottens samlade redovisning i februari 2022.

1A7 Cirkulär ekonomi

Cirkulär ekonomi kopplat till arbetet med generationsmålet har uppmärksammats under året genom att flera insatser genomförts på både kommunal och regional nivå inom områden som påverkar generationsmålet positivt. Inom Västmanlands miljö- och klimatråd har bland annat projektet *SPARAtion* initierats. Projektet genomförs gemensamt av aktörer inom miljö- och klimatrådet. *SPARAtion* är ett kunskapsprogram som innefattar både trendspaning och en klimatbantartävling för att hjälpa organisationer att tillsammans med sina anställda agera mer klimatsmart. Projektet kan även ses som ett skyltfönster, där klimatsmarta tjänster och produkter i länet lyfts fram som goda exempel. Med seminarier och aktiviteter guidas och inspireras deltagarna att bidra till att organisationen minskar sin klimatpåverkan, vilket oftast också är lönsamt. Det ges även möjlighet till klimatbantning med en in- och utvägning. I *SPARAtion* presenteras kunskap, trender, klimatsmarta tjänster och produkter utifrån fem teman:

1. Biffen – livsmedel/förtäring
 2. Bilen – transporter/mobilitet
 3. Bostaden – fastigheter/kontor
 4. Butiken – inköp/konsumtion
-

²³ PFAS är en förkortning för per- och polyfluorerade alkylsubstanser. De kallas även per- och polyfluorerade ämnen, och högfluorerade ämnen. Källa: <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/vad-ar-pfas/>.

5. Börsen – investeringar/pensioner.

Länsstyrelsen har successivt byggt upp förmågan att hantera området cirkulär ekonomi under 2021 och har deltagit i både seminarier och även en workshop. I workshopen *Cirkula – en metod som inspirerar och ger kunskap om cirkulär ekonomi och cirkulära affärsmodeller* fick deltagarna träna på att vara företagsamma och innovativa med utgångspunkt från den cirkulära ekonomins affärs- och samhällsmöjligheter.

1A8 Bevarandeplaner Natura 2000-områden

Länsstyrelsen har gjort översyn av bevarandeplanerna för Natura 2000-områdena Gorgen, Nötmyran, Fläcksjön och Vrenninge. På grund av att vägledningen om hur arbetet ska genomföras förtydligades så sent som i december 2021, har inte förslagen till uppdaterade bevarandeplaner fastställts.

1A9 Nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften

Under 2021 har Länsstyrelsen fortsatt den samverkan som inleddes under föregående år, inom prövningsgrupperna Svartån och Hedströmmen/Köpingsån. Länsstyrelsen har även deltagit i samverkan i Sagåns prövningsgrupp, som samordnas av Länsstyrelsen i Uppsala län. Befintligt underlag har sammanställts och beskrivits i nulägesbeskrivningar för respektive vattensystem. Nulägesbeskrivningarna har eller håller på att förankras med både verksamhetsutövare och andra berörda. Fältbesök har genomförts gemensamt mellan Länsstyrelsen och verksamhetsutövarna vid en stor del av vattenkraftsanläggningarna som ingår i de aktuella prövningsgrupperna. Arbetet är på väg in i den fas där analys genomförs av vilka miljöanpassningar som behövs vid respektive vattenkraftverk. Sammantaget har arbetet skapat ett gott klimat för samverkan och fortsatt dialog om vilka miljöanpassningar som behövs samt en ökad förståelse för de olika perspektiv som berörs. I förlängningen hoppas Länsstyrelsen att detta ska leda till en effektivare prövning.

I december 2021 fastställdes reviderade miljökvalitetsnormer för yt- och grundvattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt. Inför beslutet hade vattenmyndigheterna gjort en särskild översyn av de ytvattenförekomster som är påverkade av vattenkraft och berörs av NAP²⁴-prövningar under 2022–2024. Under 2022 fortsätter vattenmyndigheterna med översyn av miljökvalitetsnormer för vattenförekomster som berörs av prövningar 2025.

Miljökvalitetsnormerna för samtliga yt- och grundvattenförekomster redovisas i föreskrift 19 FS 2021:10. För de vattenförekomster inom Västmanlands län som berörs av NAP 2022–2024 har inga undantag eller kraftigt modifierade vatten (KMV) beslutats.

1B3 Invasiva främmande arter

Under 2021 har Länsstyrelsen genomfört ett omfattande och brett arbete med förebyggande av introduktion och spridning av invasiva arter, både på land och i vatten. För att kunna effektivisera det interna arbetet har en samverkansgrupp med deltagare från naturvård, vatten, kommunikation och lantbruk bildats.

Länsstyrelsen deltar varje månad på samverkansmöten tillsammans med de länsstyrelser som omger Mälaren, vilket förutom Länsstyrelsen i Västmanlands län inkluderar länsstyrelserna i

²⁴ NAP – Nationell plan för omprövning av vattenkraft.

Örebro, Södermanland, Uppsala och Stockholm. Samarbetet bidrar till stöd i principfrågor, inspiration av varandras erfarenheter och har som mål att arbetet med invasiva arter ska ske på bred front och på ett likartat sätt i hela Mälardalen. Som en del av Länsstyrelsens samordningsansvar har även antingen digitala möten eller fysiska träffar genomförts med 3 av länets 10 kommuner och ett möte med länets miljöinspektörer. Under året har 4 kommuner genomfört bekämpningsinsatser, 3 kommuner har genomfört inventeringar på kommunal mark, och 2 (Sala och Västerås) har planer på att upprätta kommunala handlingsplaner. Konstruktiv dialog förs också med kommunalförbund, statliga myndigheter och bolag som på olika sätt kommer i kontakt med invasiva arter.

Länsstyrelsen har satsat mycket på att nå ut till alla delar av samhället som är berörda av invasiva arter. Detta har till exempel skett genom informationsbrev till växtaffärer, djuraffärer, yrkesfiskare och markägare till fastigheter med invasiva arter samt andra näringsverksamheter som är riktade mot vattenaktiviteter. Länsstyrelsen har även tagit fram informationsmaterial i fältstöd samt roll-ups som kan visas upp i olika forum där Länsstyrelsen verkar. Allmänhetens medvetenhet om problemet har ökat. Antalet frågor från allmänheten via både telefon och e-post har ökat kraftigt och antalet rapporter av invasiva arter på Artportalen har ökat i länet från i genomsnitt 93 åren 2015–2020 till 544 år 2021. Allmänhetens engagemang kan även noteras i sociala medier. På Facebook nådde en uppmaning om att plocka en bukett blomsterlupiner till midsommar över 120 000 personer och delades 662 gånger, och ett inlägg om sidenört i Västerås nådde över 113 000 personer och fick 548 delningar. 11 inslag i radio, tv och tidningar har gjorts under året och Länsstyrelsen har bistått Naturvårdsverket att göra en film om hantering av jätteloka.

För att få en tydligare fyndbild av arternas utbredning i länet, har Länsstyrelsen gett bidrag till tre av länets kommuner för inventering samt genomfört egna inventeringar av invasiva växter. Utifrån genomförda inventeringar kan Länsstyrelsen konstatera att många av länets jätteloka- och jättebalsaminbestånd redan är kända och rapporterade på Artportalen. Detta kommer underlätta planeringen av framtida åtgärder och upprättande av strategier.

Vid sidan av den breda informationssatsningen och inventeringarna har Länsstyrelsen genomfört flera bekämpningsinsatser av invasiva arter i länet. Genom statliga ramavtal bekämpades jätteloka på sju lokaler och jättebalsamin på tre lokaler. Prioriterade områden var naturreservat och kommunalt ägda fastigheter. Bekämpning har skett med hjälp av deltagare inom uppdraget ”naturnära jobb”, bland annat en stor insats på Malmön i Köpings kommun som fått medial uppmärksamhet. Ett fynd av sidenört i Västerås ledde till stor uppmärksamhet i media och ytterligare lokaler kunde upptäckas genom allmänhetens tips. Alla förekomster av sidenört har bekämpats. Genom samverkan mellan länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten har spridning av solabborrar uppdagats runt om i landet.

Arbetet med att bekämpa sjögull fortgår i samarbete med Mälarens vattenvårdsförbund. Stort fokus under hösten har legat på att få till ett samarbete där även Örebro, Uppsala och Stockholm är delaktiga i bekämpningen i Mälaren, som en förebyggande åtgärd. Fokus har även legat på att utveckla nya metoder för att göra bekämpningen av sjögull mer effektiv. Länsstyrelsen har startat ett samarbete med alla länsstyrelser som är berörda av sjögull, där även de andra länen bidrar med finansiering i processen med att ta fram en ny typ av täckduk.

Länsstyrelsen har inte överlåtit ansvaret för att genomföra åtgärder till någon av länets kommuner. Det beror på att det i dagsläget inte finns någon kommun som har begärt detta. I samband med att dialogen med länets kommuner fortskrider kan detta komma att ändras under kommande år.

1B4 Naturvård, artbevarande m.m.

Naturvård och biologisk mångfald

Genom olika former av finansiering och vägledning uppmuntras kommuner, markägare, företag och ideella organisationer att bidra till att de uppdrag som Länsstyrelsen har om naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, åtgärdsprogrammen för hotade arter, artbevarande, tätortsnära natur, lokala naturvårdsprojekt samt vilt- och rovdjursförvaltning får effekt runt om i länet. Länsstyrelsen arbetar brett genom möten, individuella träffar och samtal för att engagera och samordna länets olika aktörer. Genom en bred samverkan med omgivande län och myndigheter skapas en mer likartad hantering av frågor som har en större geografisk utbredning.

För att öka samverkan i naturvårdsarbetet och effektivisera arbetet med formella och frivilliga avsättningar för att skydda skog har nätverks- och arbetsmöten med bland annat Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, andra länsstyrelser och flera större markägare genomförts. Förutom att samverkan rent konkret bidrar till en bättre måluppfyllelse genom ökade naturvårdsambitioner, exempelvis större arealer frivilligt avsatt skog, utmynnar den också i en ökad förståelse och en mer likriktad och ensad myndighetsutövning. Ett konkret exempel på ett samverkansprojekt är arbetet som pågår i Malingsbo-Kloten, där tre berörda länsstyrelser (Örebro, Dalarna och Västmanland) samverkar med i första hand Sveaskog och Naturvårdsverket om bevarande och utveckling av natur- och friluftslivsvärdena i det nästan 50 000 hektar stora naturvårdsområdet. Arbetet resulterar i ökad kunskap och anpassning till biologiska och besöksmässiga värden, och effekten blir en ökad hänsyn till både terrestra och limniska naturvärden och till följd av det en minskad förlust av biologisk mångfald.

Inom ramen för arbetet med det regionala skogsprogrammet har en regional skogsstrategi tagits fram i bred samverkan med olika aktörer i länet. Strategin har skickats på remiss och den är nu i fasen att slutföras och fastställas. Strategin visar hur länets aktörer tillsammans ska arbeta vidare med det regionala skogsprogrammet för att bidra till att uppfylla de fastlagda målen i det nationella skogsprogrammet.

Västmanland har en handfull naturreservat som särskiljer sig från övriga skyddade områden genom att de är ytmässigt stora, har höga besöksantal och ofta berörs av komplexa skötselfrågor. Det stora engagemang som finns från organisationer, markägare och andra personer som på ett eller annat sätt berörs eller engageras av förvaltningen fångas i flera fall upp i lokala skötselråd. Skötselråden bidrar till en effektiv och väl förankrad förvaltning, vilket gynnar både brukare, besökare och biologisk mångfald. På grund av pandemin begränsades möjligheten att träffas och ha dialog med skötselråden, enskilda och organisationer, men enstaka skötselråd kunde genomföras i slutet av året.

Artbevarande och åtgärdsprogram för hotade arter

Länsstyrelsen har under 2021 fortsatt att samverka med Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen i Uppsala län för en mer ensad och effektiv hantering av artskyddsfrågor i skogsbruket. Samverkan medför att artskyddsfrågorna hanteras lika mellan länen och att skogsägare lättare kan förutse vilka krav som kan ställas på dem.

Genom samverkan med Köpings och Västerås kommuner om åtgärder för hotade biarter har dessa kommuner startat egna projekt för att gynna biarterna på sin mark. Genom samverkan med kommuner, naturskolor, föreningar och markägare har Länsstyrelsen genomfört, eller medverkat till verkställande, av flera åtgärder som gynnar pollinerande insekter. Exempel på åtgärder är anläggande och återskapande av ängsmarker och bibäddar. Anläggandet av bibäddar samt till dem

närliggande ängsmarker ger direkta effekter på populationerna av vildbin i närområdet. Ängsmarker med en varierad artsammansättning gynnar även andra pollinatörer, som fjärilar och blomflugor. Åtgärderna fungerar också som kunskapsspridare och inspirationskälla, vilket förhoppningsvis leder till att fler aktörer vidtar liknade åtgärder och att effekten mångfaldigas.

Arbetet med att bevara de hotade fjärilsarterna veronikanätfjäril och vädnetfjäril har fortsatt under 2021. Genom samverkan med Sveaskog har företaget utfört åtgärder för att gynna fjärilarna och på så sätt bidra till arternas bevarande.

Arbetet fortsätter med att öka kunskapen om träd. Under året har informationskanaler etablerats med kommuner och till kyrkogårdsförvaltningar för att underlätta informationsspridning om träd och dess skötsel. Detta leder till att de lokala aktörerna är bättre insatta i de senaste rönen som rör trädförvaltning och att träden i förlängningen bevaras längre.

Friluftsliv och tätortsnära natur

Tillsammans med region Västmanland driver Länsstyrelsen ett pilotprojekt i naturreservatet Hälleskogsbrännan som syftar till att öka områdets attraktivitet och utveckla det som destination och besöksmål och samtidigt öka besökarnas bidrag till den lokala ekonomin. Inom projektet utvecklas en arbetsmodell för samverkan mellan Länsstyrelsen, den regionala turistorganisationen och andra intressenter, som småföretagare inom (natur)turism och handel. Insatsen kommer även leda till att ett kommunikationskoncept som stödjer berörda intressenter i deras kommunikation med besökare. Detta arbete förväntas även gynna det lokala företagandet inom grön turism.

De skyddade områdena är en resurs för det rörliga friluftslivet och Länsstyrelsen har under de senaste åren särskilt arbetat med frågor som rör tillgänglighet, naturvägledning och information. Satsningarna har fallit väl ut och flera reservat är mycket välbesökta. Länsstyrelsen har löpande kontakter med kommuner och andra intressenter och samverkar på olika sätt och i olika sammanhang med diverse aktörer. Samverkan rör konkreta åtgärder, underhålls- och utvecklingsfrågor samt erfarenhetsutbyte, och resulterar bland annat i kompetensutveckling, bättre lokal förankring och ett mer effektivt arbetssätt.

Under 2021 har Länsstyrelsens arbete inom området friluftsliv varit fokuserat på att genomföra *Friluftslivets år 2021*. Länsstyrelsen har under året haft flera aktiviteter kopplade till Friluftslivets år. På grund av coronarestriktionerna har de flesta aktiviteter och event genomförts i Länsstyrelsens digitala kanaler som YouTube, Facebook och i friluftsguiden Naturkartan. Exempel aktiviteter som genomförts digitalt är:

- guidning om asparnas lek, med över 4 000 visningar på Facebook
- invigning av naturreservatet Bastås, med över 200 visningar på YouTube
- flera filmer om havsörn, där en av filmerna hade över 1 500 visningar på YouTube.

En effekt av de digitala evenen är att fler har kunnat ta del av information om naturvård och friluftsliv än om Länsstyrelsen hade bjudit in till fysiska träffar.

Länsstyrelsen och landshövdingen Minoo Akhtarzand träffade en grupp utrikesfödda kvinnor som deltagit i samverkansprojektet Kvinna in i Sverige. Kvinnorna, landshövdingen och representanter från Skinnskattebergs kommun genomförde tillsammans aktiviteter i tätortsnära natur. Syftet var att uppmärksamma och föra dialog med två grupper, utrikesfödda personer och beslutsfattare, som varit särskilt utpekade målgrupper inom projektet Friluftslivets år 2021.

I december genomförde Länsstyrelsen ett avslutande seminarium. Syftet var att summera Friluftslivets år och att samtidigt ta avstamp i det fortsatta arbetet med friluftsliv i Västmanland. En effekt av detta är att dialogen mellan Länsstyrelsen och länets aktörer stärks.

Länsstyrelsen har under 2021 fortsatt att stödja Region Västmanland i regionens projekt *Tematisk utveckling av cykel och vandring* som lanserades under 2021 med webbplatsen Trail of Västmanland. Länsstyrelsen har stöttat, deltagit i och följer kontinuerligt det fortsatta arbetet. Effekten är att det är lättare att hitta kartor på sträckorna och förutsättningarna att kunna vandra kortare eller längre sträckor i länet ökar väsentligt för allmänheten, något som är positivt för folkhälsan.

För att lyfta fram friluftslivsfrågorna och arbeta mer strategiskt med dem internt, har Länsstyrelsen färdigställt en intern handlingsplan för friluftsliv. Framtagandet sker i ett underifrånperspektiv och dialogmöten har hållits med berörda funktioner inom Länsstyrelsen. Respektive verksamhetsområde har lyft fram åtgärder som bör genomföras för att förstärka friluftslivsarbetet. Detta har resulterat i en ökad medvetenhet om friluftslivsfrågorna och innebär att dessa kommer lyftas fram oftare både inom Länsstyrelsen och i Länsstyrelsens dialog med olika aktörer i länet.

Den lokala naturvårdssatsningen (LONA)

Länsstyrelsen arbetar brett för att uppmuntra kommunerna att söka bidrag för den lokala naturvårdssatsningen LONA genom löpande dialog med enskilda handläggare och två samverkansträffar med kommunernas LONA-handläggare. Länsstyrelsen upplever att intresset har ökat hos kommuner och ideella organisationer. Under 2021 har Länsstyrelsen beslutat om bidrag till 21 projekt för totalt 8 850 540 kronor, vilket är en ökning med 97 procent sedan 2020. LONA-projekten i länet bidrar till en ökad samverkan mellan kommunerna och deras ideella aktörer. De projekt som beviljats bidrag under 2021 bidrar till att 16 hektar våtmark restaureras, 1 km vattendrag återmeandras och 1,5 hektar ängsmark som gynnar pollinatörer skapas. Bidragen bidrar också till att cirka 21 kilometer vandringsleder anläggs. Förutom direkta åtgärder tas även flera underlag fram för framtida naturvårdsåtgärder.

Vilt- och rovdjursförvaltning

Myndighetssamverkan om rovdjursfrågorna har varit omfattande under 2021. Samverkansrådsmöten med landshövdingarna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet har genomförts vid fyra tillfällen. Mellan länsstyrelserna sker ett omfattande erfarenhetsutbyte när det gäller inventeringar, effekter av skrämsel, besiktningar av rivna tamdjur och andra frågor med koppling till rovdjursförvaltning. Mellan länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet sker också omfattande samråd om en mängd olika frågor. Sammantaget leder detta till effektivare handläggning, större rättssäkerhet och en tydlighet i förvaltningen. Samverkan sker även löpande med Naturvårdsverket. Många av kontakterna med Regeringskansliet och Naturvårdsverket kanaliseras genom ordförandelänet i mellersta rovdjursförvaltningsområdet som under året har varit länsstyrelsen i Örebro län. Länsstyrelsen samverkar med Länsstyrelsen i Uppsala län om beredskap vid rovdjursangrepp på tamdjur och hundar. Effekten av beredskapen är att djurhållare enkelt når besiktningspersonal även under helger och kvällar, vilket leder till snabba besiktningar samt att brukare får snabba och tydliga åtgärdsförslag för att förhindra fortsatta angrepp, exempelvis rekommendationer att flytta djur eller förbättra stängsel.

Länsstyrelsen bedriver en omfattande kamerainventering för att säkerställa föryngringar av lodjur. Genom god dialog och förankring med markägare har Länsstyrelsen i dag över 100 viltkameror

uppsatta på framför allt privat ägda marker. Viltkameror är ett kostnadseffektivt sätt att kvalitetssäkra loföryngringar i ett län där snötillgången ofta är osäker. Inventeringen av vargföryngringar sker fortfarande främst genom spårning i snö och här bygger resultatet i många fall på tips från allmänheten och ett nära samarbete med markägare, jägare och jägarorganisationer. Årets resultat av identifierade varg- och lodjursföryngringar bedöms vara så gott som heltäckande. För spridning och information om resultatet publiceras varje år en rapport. Inventeringsresultatet är även ett viktigt beslutsunderlag inför Länsstyrelsens beslut om licensjakter.

Att informera om rovdjur är en viktig uppgift för att öka förståelsen och acceptansen för rovdjurspolitiken. Genom en årlig inventeringsrapport, nyhetsbrev och Instagram delar länsstyrelsen löpande nyheter och information om länets rovdjur. Som exempel informeras följare löpande vilka föryngringar av varg och lodjur som identifieras. Responsen på länsstyrelsens informationsarbete genom Instagram har varit mycket positiv – antalet följare ökar stadigt och ligger nu på över 1 500 följare. Länsstyrelsen har deltagit på ett antal träffar med externa intressenter, för att informera om aktuella rovdjursfrågor i länet. En viktig aspekt är att nå unga, och därför deltar Länsstyrelsen även på utbildningar för jägarexamen.

Trots att Västmanlands län har en av landets högsta tätheter av varg per ytenhet, är problemdjur ovanliga. Det förekommer att vargar eller lodjur och även björn kommer nära och in i bebyggelse eller nära människor. Länsstyrelsen agerar alltid snabbt vid dessa situationer och åker till platsen för att prata om och informera om rovdjuren, samt genomför förebyggande åtgärder. Till vår hjälp har myndigheten också en besiktningshund för stora rovdjur som markerar spår och dna. Hunden visar om ett rovdjur faktiskt varit på platsen och har en lugnande effekt på människor. Sammanfattningsvis leder detta arbetssätt till mindre oro och en högre acceptans för rovdjur.

Länsstyrelsen upplever en fortsatt stor polarisering i rovdjursfrågan. Det som tydliggörs bland annat genom att licensjaksbeslut överklagas av både de intressen som förespråkar jakt och de som är emot. Polariseringsen märks även tydligt i media, både lokalt och nationellt.

Resultatbedömning

Den samlade bedömningen för verksamhetsområdet är att Länsstyrelsen genomfört årets verksamhet med ett gott resultat.

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med samordning och ledning av naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet är genomfört med ett gott resultat. Dialogen med länets alla aktörer är god och förtroendet för Länsstyrelsen är högt, vilket har bidragit till det goda resultatet. Coronapandemin har däremot medfört att många av årets inplanerade träffar, tillsynsbesök och samordningsmöten ställts in eller ställts om till digitala möten.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 § p. 10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3 § p. 11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4 § p. 1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Regleringsbrev
1A3 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Regleringsbrev
1A10 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Regleringsbrev
1A11 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Regleringsbrev
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

- Länsstyrelserna ska ge jordbrukarstöd till jordbruksföretagare som direktstöd (gårdsstöd, förgröningsstöd, nötkreaturstöd, stöd till unga).
- Länsstyrelserna ska ge jordbrukarstöd till jordbruksföretagare inom landsbygdsprogrammet (kompensationsstöd, ersättning för ekologisk produktion eller till omställning, miljöersättning till betesmarker och slåtterängar, skötsel av våtmark).
- Länsstyrelserna ska kontrollera alla ovanstående stödformer i fält samt även vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Länsstyrelserna ska handlägga olika landsbygdsstöd: miljöinvesteringar inom jordbruk; investeringar inom jordbruk eller trädgård; jordbruks- och affärsutveckling; service, infrastruktur och attraktiv landsbygd.
- Länsstyrelserna ska inom ramen för landsbygdsprogrammet arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin för att skapa nya jobb inom livsmedelskedjan samt erbjuda kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Länsstyrelserna ansvarar för ängs- och betesmarksinventering.
- Länsstyrelserna ansvarar för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus i till exempel jordbruk, trädgård eller i växthus.
- Länsstyrelserna ansvarar för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Länsstyrelserna ansvarar för jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Länsstyrelserna ansvarar för ansvarar regionalt för genomförandet av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Länsstyrelserna förordnar fisketillsynspersoner och ansvarar för olika fiskevårdsåtgärder.
- Länsstyrelserna delar ut fiskevårdsbidrag för till exempel biotopvård i rinnande vatten med mänsklig påverkan, utsättning av fisk, fiskevårdsplaner och fiskvägar.
- Länsstyrelserna hanterar ersättning för sälskador på fisk och fiskeredskap samt investeringsstöd till fiskerinäringen för bland annat yrkesfiske.

- Länsstyrelserna handlägger stöd inom europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för *livsmedelskedjan* samt mål för tre strategiska områden – Regler och villkor, Konsument och marknad samt Kunskap och innovation.

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för *fiskepolitiken* är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka målfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar myndigheten också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Hantering av EU-stöd och Landsbygdsprogrammet

Länsstyrelsens mål vid hantering av EU-stöd är att minska kostnaden per stödkrona för förvaltning och kontroll av EU-fonder, effektivisera, förenkla och underlätta för företag och myndigheter, bidra till så tidiga utbetalningar som möjligt samt minska andelen fel i stödhanteringen.

Länsstyrelsen ska genomföra Landsbygdsprogrammet samt uppfylla målen inom styrnings- och uppföljningssystemet SUSS-LB1 för projekt- och företagsstöd respektive systemet SUSS-JBR2 för jordbrukarstöd.

Samverkan och samordning sker med andra län. Länsstyrelserna samverkar för ett effektivt genomförande av jordbruks- och landsbygdsstöden. På chefsnivå sker samverkan inom lantbruksdirektörernas samverkansgrupp, LD21, och inom ett mindre nätverk i närområdet, LD6. Dessa nätverk har regelbundna samverkansmöten med Jordbruksverket och representanter deltar även på möten med Näringsdepartementet. Länsstyrelsen arbetar aktivt tillsammans med andra länsstyrelser och Jordbruksverket, för att hitta förenklningar i verksamheten. Regelbundna handläggarmöten sker i Mälardalsregionen för att utveckla och effektivisera arbetet i stödhanteringsarbetet. Samarbete om landsbygdsutvecklingsstöden och jordbrukarstöden sker i regionen östra Mellansverige (JBR6 och LB6) med målet att öka likabehandlingen i regionen och landet samt att vara en länk mellan LD6, LB6 och JBR6 i framtidsytande frågor. Tanken är också att lyfta upp frågor som behöver drivas med eller mot Jordbruksverket inom jordbrukarstöden och landsbygdsutvecklingsstöden. LD6, LB6 och JBR6 omfattar länsstyrelserna i Västmanlands, Stockholms, Uppsala, Örebro, Södermanlands och Gotlands län.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	15,3	16,3	17,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	10,6	11,4	11,7
Antal årsarbetskrafter män	4,8	4,9	5,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	5 351	5 540	5 642
Antal beslutade ärenden	5 531	5 671	7 641
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	906	1 054	944
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	19 303	21 605	23 251
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	635	789	305

Jordbrukarstöd

En ökad komplexitet i stödsystemet samt behovet av hårda prioriteringar i Jordbruksverkets utveckling av it-systemen har under innevarande programperiod inneburit en ökad resursåtgång i Länsstyrelsens handläggnings- och kontrollarbete. It-systemet för handläggning har under 2021 utvecklats ytterligare, vilket gjort att fler ärenden har kunnat handläggas klart. Det kvarstår vissa moment som behöver hanteras manuellt utanför it-systemet, vilket varit resurskrävande och ökat risken för fel.

Länsstyrelsen i Västmanlands län tog 2021 emot 1 491 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Eftersom vi är i slutet av programperioden, så är några stödformer stängda för nysökning. Antal inkomna och beslutade ärenden är därför färre än tidigare år. Inför 2021 kvarstod delar av handläggningen från 2015–2020 års jordbrukarstödsansökningar, vilket har inneburit ökade kostnader. Under 2021 har Länsstyrelsen fattat cirka 5 160 utbetalningsbeslut för stödåren 2015–2021. Antal ej beslutade ärenden äldre än två år är fortsatt hög. Det beror på att många ärenden fortfarande inte kan avslutas i it-systemet. Många av dessa är överlåtna stöd som ska avskrivas.

Under hösten 2020 ställdes Jordbruksverkets godkännande som utbetalande organ under prövning på grund av brister när det gäller resultat av kontroller på plats. Kontrollresultat har efter kontroll på plats inte överförts till utbetalningarna via it-systemet, utan det har krävts manuellt hanterade avdragsmallar. Avdragsmallarna har konstaterats vara bristfälliga, vilket bland annat berott på brister i indata och handläggningsrutiner. En annan konstaterad brist som lett till prövningen är att återkrav från och med stödåret 2015 ännu inte hade kunnat hanteras.

Länsstyrelsen har under 2021 lagt resurser på att förbättra kvaliteten på avdragsmallarna. Detta arbete har skett i samarbete med Jordbruksverket. Under senare delen av 2020 öppnade Jordbruksverket upp funktionalitet i it-systemet för att göra återkrav på tidigare felaktiga utbetalningar. Länsstyrelsen har lagt stora resurser på att klara målet om att 100 procent av uppkomna återkrav för stödåren 2015–2019 ska vara beslutade senast den 5 september 2021, vilket var en förutsättning för att klara prövningen av Jordbruksverkets godkännande som utbetalande organ. Länsstyrelsen har under 2021 beslutat om återkrav för 306 ärenden och beslutat om nedsättning av återkrav för 29 ärenden. Måluppfyllelsen för andelen klara återkrav för

Länsstyrelsen är 99 procent. Genom ett gott samarbete mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna har vi klarat av prövningen.

Fiske

Fiskeverksamheten har i stort sett genomförts enligt plan. Pandemin har påverkat arbetet med att färdigställa förvaltningsplanen för Mälaren. Det arbetet kräver fysiska möten med berörda aktörer. Under året har en ny medarbetare tillkommit på fiske. Dessutom har en sommarjobbare arbetat ett par månader vid Länsstyrelsen med projekt om lekområden för fisk.

Resultatindikatorer

De indikatorer som är framtagna för att mäta de nationella målen inom verksamhetsområdet har tydliga kopplingar till länsstyrelsernas verksamhet. Relevanta indikatorer listas här:

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Andel ekologisk brukad jordbruksmark	En konkurrenskraftig livsmedelskedja.	Jordbrukarstöd. Miljöersättningar. Kompetensutveckling och rådgivning.	Jordbruksverket ¹⁾	⁴⁾	*	20	20
Areal betesmarker och slåtterängar	Miljömål Ett rikt odlingslandskap.	Jordbrukarstöd. Miljöersättningar. Kompetensutveckling och rådgivning.	Jordbruksverket ²⁾	⁴⁾	7 015	7 033	7 039
Antal vattenbruk/fiskodlingar	Bidra med ökad produktionen av odlad fisk inom ramen för Livsmedelsstrategin.	Tillstånd för och stöd till vattenbruk/fiskodling.	Centrala vattenbruksregistret ³⁾	⁴⁾	1	1	1

* Den här rutan ska lämnas tom, eftersom det inte finns färdig statistik för 2021 när det gäller ekologiskt brukad mark.

1) Jordbruksverkets statistikdatabas.

2) Jordbruksverkets statistikdatabas.

3) Jordbruksverkets register.

4) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Arealen ekologiskt brukad mark i Västmanland har legat på samma nivå de senaste åren, medan arealen betesmarker och slåtterängar har minskat. Den minskade arealen betesmarker och slåtterängar är en trend som hållit i sig under många år.

Länsstyrelsen har sedan 2016 haft en enda fiskodling i länet. Den har drivits på hobbynivå för fiskevård och i övrigt har det i stort saknats intresse för att starta vattenbruk i länet.

Prestationer och effekter

EU:s gemensamma jordbrukspolitik 2021–2027

Sedan 2018 finns ett länsrådsuppdrag om en länsstyrelsegemensam och sektorsövergripande arbetsgrupp för att samordna regleringsbrevsuppdraget om att bistå i Sveriges förberedelsearbete för den nya gemensamma jordbrukspolitiken 2021–2027. Arbetsgruppen arbetar i samverkan med Jordbruksverket och Näringsdepartementet. Arbetet har fortlöpt planenligt om än med korta planeringshorisonter. En del av arbetet har varit att tillsätta resurser till Jordbruksverkets uppdrag, men också att förankra förslag och sammanställa synpunkter knutet till övergångsåren och till

förberedelsearbetet inför CAP²⁵ 2023. Arbetsgruppen har informerat om det löpande arbetet, erbjudit informationsmaterial samt producerat åtta interna nyhetsbrev som medarbetare på länsstyrelserna kan prenumerera på.

Från och med augusti har länsstyrelserna ingått i Jordbruksverkets nya reformorganisation med medarbetare i arbetsgrupper, tvärfunktionella stödgrupper samt i en strategisk beredningsgrupp på chefsnivå. Under våren och sommaren har länsstyrelserna arbetat med att ta fram en egen ny organisation för sitt gemensamma arbete med att införa den gemensamma jordbrukspolitiken. Genom arbetet har länsstyrelserna gemensamt tillsatt en reformledare från och med slutet av oktober för att hålla ihop länsstyrelsernas arbete, samt tillsatt sju medarbetare till de tvärfunktionella stödgrupperna. I och med uppstarten av den nya organisation har den tidigare länsstyrelsegemensamma och sektorsövergripande arbetsgruppen avslutat sitt arbete och lagts ned.

Under hösten har länsstyrelserna resurssatt 25 uppdrag på Jordbruksverket som ska vara aktiva under 2022 för arbetet med införandet av den gemensamma jordbrukspolitiken. Under 2021 har länsstyrelserna varit aktiva i 36 uppdrag på Jordbruksverket.

Jordbrukarstöd

Jordbrukarstöden är viktiga verktyg för att upprätthålla livskraftiga jordbruk, bidra till matproduktion och behålla öppna landskap. En annan positiv effekt av stöden är möjligheten att bevara och utveckla de naturvärden som finns i värdefulla ängs- och betesmarker.

Eftersom handläggningssystemen fortfarande inte är utvecklade fullt ut har ett tidskrävande manuellt arbete skett under året, för att kunna betala ut stöd till jordbrukarna så tidigt som möjligt. Den höga utgående ärendebalansen för jordbrukarstöden beror på att Jordbruksverkets it-system ännu inte är helt färdigbyggda. På grund av coronapandemin sänktes grundkontrollfrekvensen för jordbrukarstöden från 5 till 3 procent, vilket har underlättat arbetet.

Handläggningstider och måuppfyllnad

Alla mål för jordbrukarstöden har uppfyllts i styrnings- och uppföljningssystemet i samverkan för jordbrukarstöden (SUSS-JBR). Enligt SUSS-JBR ska 85 procent av ärendena för miljöersättningar i det nya och gamla landsbygdsprogrammet, stöden för ekologisk produktion och kompensationsstödet vara klara för delutbetalning senast vecka 39. I Västmanland var 98,2 procent av ärendena klara för delutbetalning.

Minst 95 procent av direktstöden och 90 procent av ärendena för miljöersättningar i det nya och gamla landsbygdsprogrammet, stöden för ekologisk produktion och kompensationsstödet ska vara klara för slututbetalning inom december månad. Under december månad var 99 procent av direktstöden och 92 procent av miljöersättningarna, stödet för ekologisk produktion och kompensationsstödet klara för slututbetalning. Sammanlagt har 295 921 000 kronor betalades ut i jordbrukarstöd 2021.

Länsstyrelsen har även uppfyllt Jordbruksverkets mål i SUSS-JBR om att alla arealbaserade fältkontroller ska vara klara i fält senast den 31 oktober. Myndigheten klarade också målet att de

²⁵ CAP står för Common Agricultural Policy.

djurbaserade kontrollerna och tvärvillkorskontrollerna skulle vara klara i fält senast den 31 december. Samtliga kontrollfrekvenser som beslutades av Jordbruksverket är uppfyllda.

Landsbygdsutvecklingsstöd

Landsbygdsprogrammet 2014–2020 har förlängts med två år, och Länsstyrelsen har fått ytterligare medel att besluta om. Dessa medel har fördelats på beslutsomgångar och används för ansökningar inkomna under 2020 och 2021.

Handläggningstider och måloppfyllnad

Målen i styrnings- och uppföljningssystem i samverkan för landsbygdsstöden, SUSS-LB, har uppnåtts för utbetalningar, men inte för inkomna ansökningar. Det beror på att ansökningarna hanteras i beslutsomgångar. Ansökningar som inte har prioriteras i första beslutsomgången förs vidare för ny bedömning till ytterligare två omgångar. Av den anledningen har länsstyrelsen fortfarande en viss ärendebalans.

Investeringsstöd

10,6 miljoner kronor har betalats ut i investeringsstöd under året. Investeringsstödet har huvudsakligen gått till att förbättra konkurrenskraften och öka produktionen hos länets lantbruksföretag och livsmedelsproducerande företag. Även företag inom besöksnäringen och andra tjänsteföretag har tagit del av stödet. Investeringar på landsbygden som prioriteras i länet bidrar till ett mer miljö- och klimatanpassat företagande, med ökad sysselsättning och bättre service på landsbygden.

Bredband

Det fanns inga nya projekt för bredband 2021, eftersom alla pengar var förbrukade redan 2020. 16,3 miljoner kronor har betalats ut till 5 projekt, varav 3 har avslutats under året.

Våtmarker

I Västmanlands län har ett större våtmarksprojekt på 22 hektar samt 3 mindre projekt om sammanlagt 2 hektar slutförts. Av pengarna för våtmarksanläggning inom landsbygdsprogrammet återstår nu mindre än 8 procent av den beviljade budgeten för programperioden. Ett förväntat resultat av dessa projekt är ett minskat näringsläckage från våtmarkerna och en ökad biologisk mångfald.

Restaurering av betesmarker

EU-stöd till restaurering av värdefulla naturbetesmarker har beviljats till 12 lantbrukare under året. I Västmanland finns det nu 55 hektar betesmark i åtaganden för restaurering av betesmarker inom landsbygdsprogrammet 2014–2022. Om den värdefulla betesmarken som restaureras hålls hävdad (det vill säga sköts genom slåtter eller betesdjur) gynnas den biologiska mångfalden och bidrar till miljömålen Ett rikt odlingslandskap och Ett öppet odlingslandskap.

Rovdjursavvisande stängsel

I Västmanland finns både varg och lo. Intresset för stödet till rovdjursavvisande stängsel har varit stort. Stöd utgår bara till företag med fårbesättningar, eftersom Länsstyrelsen bedömer att rovdjuren utgör en liten fara för nötkreatur och hästar. Sammanlagt under 2021 har 8 ansökningar beviljats till 7 330 meter stängsel. För att kunna behålla bete med får på betesmarker och ängar i länet, är det viktigt att kunna skydda dem från rovdjursangrepp. Stödet är också ett viktigt bidrag för att lösa konflikten mellan målet att bevara de stora rovdjuren och bevara den biologiska mångfalden i betesmarker.

Restaurering av natur och kulturmiljö

Att skapa nya sociala eller kulturella användningsområden för den lokala landsbygdens natur- och kulturmiljövärden är en viktig komponent i utvecklingen av länets landsbygd och ger möjligheten för landsbygden att spira och utvecklas i Västmanlands län. Ett projekt har beviljats stöd till restaurering av Ebba Brahes lusthus som är Sveriges äldsta bevarade lusthus. Stödet bidrar till en kulturhistoriskt värdefull helhetsmiljö och det är mycket positivt att en restaurering av lusthuset kan återigen fungera som ett besöksmål.

Projekt inom kompetensutveckling, information, demonstration och rådgivning

Länsstyrelsen driver 16 projekt inom landsbygdsprogrammet för kompetensutveckling, information, demonstration och rådgivning. Syftet är att genom riktad upphandling och egen verksamhet främja miljömål och landsbygdsutveckling. Projekten drivs inom områdena Ett rikt odlingslandskap, Ekologisk produktion, Greppa näringen och Nya Jobb (Smakrik och blomstrande besöksnäring). Projekten har lett till ökad kunskap om betydelsen av biologisk mångfald, skötsel av betesmarker och slåtterängar, minskad utlakning av näringsämnen, mer ekologisk produktion och inspirerat till ökat landsbygdsföretagande inom besöksnäringen. Landsbygdsföretagsutveckling sker inom projektet Smakrik och blomstrande besöksnäring med insatser inom lönsamhet och marknadsföring. Exempel på aktiviteter är lokal livsmedelsservering och gårdsbutiker, tillgänglighet, trädgård som höjer platsen och marknadsföring genom storytelling och sociala medier. Aktiviteterna gäller landsbygdsföretag i de fem länen runt Mälaren och Hjälmaren.

Coronapandemin gjorde att de flesta kurser och fältvandringar enbart genomfördes digitalt och bara några få i fält (kurser i skogsbete och skötsel av mångfaldsbryn, samt fältvandringar om naturbetesmarker). Detta gjorde att flera aktiviteter inte kunde genomföras. De digitala arrangemangen om husdjursuppfödning medförde däremot att fler deltagare än normalt anmälde sig till de två aktiviteter som annonserades. Det har också varit ett stort intresse för digitala föreläsningar om hur man kan gynna pollinerande insekter och sköta naturbetesmarker. Deltagarna kom även från andra län än Västmanland. Kurserna har bidragit till att öka lantbrukarnas kunskaper om möjligheter att minska övergödningen och öka den biologiska mångfalden.

Länsstyrelsens upphandlade konsulter har utfört sju rådgivningar inom skötsel av betesmarker, naturvärden på gården och byggnadsvård i odlingslandskapet. Rådgivningarna är kunskapshöjande och bidrar till miljömålet Ett öppet odlingslandskap.

Inom projektet Smakrik och blomstrande besöksnäring har Länsstyrelsen genomfört 20 digitala kurser och föreläsningar med 350 deltagare under året. Den digitala formen har varit uppskattad eftersom fler kunnat delta och för att utveckla sina företag. Inom projektet har även 13 rådgivningar utförts inom ämnena trädgårdsdesign, inred gårdsbutik och storytelling. Aktiviteterna bidrar till en hållbar småskalig landsbygdsturism med lokala råvaror.

Livsmedelsstrategin

Målet för länets livsmedelsstrategi är att livsmedelsproduktionen ska öka fram till 2030. Det är utgångspunkten för den regionala livsmedelsstrategin som omfattar hela kedjan, från producent till konsument. Produktionsökningen främjar länets sysselsättning, utvecklar landsbygden och minskar sårbarheten vid kriser.

Livsmedelsstrategin i Västmanlands län fokuserar på fyra områden:

- *Upplevelsemat.*
Stärka länet som matregion, där maten blir en reseanledning både för länets invånare och besökare. I detta ingår att knyta ihop mat med befintliga resmål.
- *Krismat.*
Livsmedelskedjan behöver vara robust. Därför är det strategiskt viktigt att kunna tillgodose behovet av mat och säkerställa tillgången till mat för länets invånare vid en eventuell kris.
- *Viltmat.*
Tillgången till mat från våra skogar och vatten behöver öka. Viltmaten är klimatsmart och av hög kvalitet.
- *Länets mat.*
En generationsväxling behöver säkras genom att få nya generationer att satsa på lantbruket. Branschens attraktivitet och lönsamhet behöver stärkas.

Inom livsmedelsstrategin sker arbetet i huvudsak genom samverkan, samordning och kunskapsfrämjande. Arbetet med den regionala livsmedelsstrategin sker i samverkan med LRF Mälardalen, Region Västmanland, länets kommuner, andra regionala aktörer och näringslivsaktörer inom livsmedelsområdet och de intilliggande länen och regionerna i östra Mellansverige (ÖMS). Arbetet med landsbygdsutveckling och fiske bidrar till att uppnå globala hållbarhetsmål för Agenda 2030.

Under 2021 har två förstudier, Food ÖMS och Investeringskapital, bedrivits inom ramen för ÖMS-samarbetet. Ett kraftsamlade arbete tillsammans med branschen har genomförts som fångar och beskriver behoven, för att nå målen i länets livsmedelsstrategi. Fokus är på vad som behövs för att öka produktionen i hela livsmedelskedjan. Ett tätt samarbete med Region Västmanland har utvecklats under 2021 i och med framtagandet av en ny handlingsplan för länets livsmedelsstrategi utifrån mål och delmål i länets regionala utvecklingsstrategi (RUS). En förstudie inför etablering av Agro Västmanland har även genomförts i samarbete med Region Västmanland.

- *Food ÖMS.*
Förstudien finansierades av Tillväxtverket och var ett samarbete mellan Vreta Kluster, Region Västmanland och Länsstyrelsen i Västmanland. Avsikten med förstudien var att förstå vilka övergripande strukturella utmaningar som finns för en ökad hållbar livsmedelsförsörjning inom vårt område (östra Mellansverige). Ett ytterligare syfte var att undersöka hur vi inom vårt område kan mobilisera och förbereda för ett genomförande projekt med målet att förändra någon eller några av de identifierade strukturella utmaningarna inom området.
- *Investeringskapital.*
Förstudien finansierades av Tillväxtverket och var ett samarbete mellan Agro Sörmland, Agro Örebro, Vreta Kluster och Länsstyrelsen i Västmanland. Avsikten med förstudien var att förstå vilka tillväxtsatsningar inom livsmedelsproduktionen som behöver finansiering, vilka former av finansiering som finns och att beskriva ett eventuellt gap.
- *Agro Västmanland.*
Förstudien har finansierats av Region Västmanland. Syftet med förstudien var att förstå hur en plattform inom ramen för Agro-samarbetet skulle kunna etableras i Västmanland, för att förstärka samverkan och finansieringen av insatser inom livsmedelsstrategin. Förstudien ledde till beslut om att etablera Agro Västmanland som nu pågår, baserat på förstudiens slutsatser.

Under året har även ett närmare samarbete startats mellan samarbetslänen Västmanland, Uppsala, Södermanland, Örebro, Stockholm och Gotland. Syftet är att vara smartare tillsammans. Vi kan bättre ta vara på och dela våra styrkor och stärka varandra i våra utmaningar. Ett fokus i samarbetet har varit möjligheten att skapa en mer gemensam kommunikation om vikten av att köpa och äta mat som är producerad i våra län. Ett gemensamt projekt om varumärkesarbete har sökts från det nationella landsbygdsprogrammet.

Behörighet för att använda växtskyddsmedel

Under 2021 anordnade Länsstyrelsen tre vidareutbildningar för användare av växtskyddsmedel, i klass 1L och 2L, som hade behörighet sedan tidigare. Två kurser riktade sig till lantbrukare och en till användare i växthus. På grund av pandemin genomfördes alla kurser digitalt. Trots att många deltagare hade mycket liten erfarenhet av digitala möten lyckades vi få med alla som ville. Med erfarenhet från årets vidareutbildning, för de som har behörighet att använda växtskyddsmedel i växthus, beslutades senare att koncentrera genomförandet av dessa kurser säsongen 2021/22 till Länsstyrelsen i Skåne. På så vis kan alla få del av information som är speciellt viktig för växthusanvändare utan att göra ibland mycket långa resor. Kunskapen som uppnås genom kravet på behörighet för att få använda växtskyddsmedlen bidrar till miljömålet En giftfri miljö.

Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas

Länsstyrelsen i Västmanlands län omfattas av punkt 1. Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken.

Länsstyrelsen bevakar löpande att dödsbarns ägande av fastigheter, taxerade som lantbruksenhet, avvecklas inom fyra år från dödsfallet. Ärenden identifieras med hjälp av bouppteckningshandlingar från Skatteverket och fastighetsregister. Länsstyrelsen har under året mottagit och handlagt 28 bouppteckningar från Skatteverket där den avlidne var ägare till fastigheter taxerade som lantbruksenhet.

Länsstyrelsen har under året inte haft något ärende där åtgärder för att avveckla dödsboet under lagstadgad tid varit nödvändigt.

Vattenbruk och fisketillsyn

Västmanlands län har sedan 2016 haft en fiskodling. Fiskodlingen bedrivs i liten skala främst för utsättning av fisk. Något större intresse av att starta nya vattenbruk i länet har inte Länsstyrelsen märkt av.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att ett utmärkt resultat har uppnåtts inom den areella näringen i länet. Genomförda uppdrag har bidragit till att uppnå målen i den sammanhållna landsbygdspolitiken och den gemensamma jordbruks- och fiskepolitiken.

Vid varje utbetalningstillfälle av jordbrukarstöd har Länsstyrelsen överträffat de uppsatta målen i Jordbruksverkets styr- och uppföljningssystem SUSS-JBR. Arbetet med jordbrukarstöden präglas fortfarande av avsaknaden av ett färdigt handläggningssystem hos Jordbruksverket. Allteftersom systemet byggs färdigt kan fler ärenden beslutas, vilket är en positiv utveckling. Genom erfarna handläggare och kontrollanter har nästan alla jordbrukare fått utbetalning för 2021 års ansökan om stöd före årsskiftet.

Även de uppsatta målen i SUSS-LB inom landsbygdsutveckling är uppfyllda för utbetalningar. Länsstyrelsen har lyckats genomföra landsbygdsprogrammet med de medel som tilldelats länet. Länsstyrelsen har också uppfyllt kravet på övrig offentlig finansiering för de stöd som kräver det.

Inom fiskenäringen har samverkan med angränsande län skapat goda framtida förutsättningar för Mälaren och Hjälmaren där yrkesfiske sker. Insatserna inom förvaltning, fiskevård och tillsyn är av stor vikt för att behålla ett långsiktigt hållbart fiske i länet.

Resultatet av arbetet inom den areella näringen bidrar till ett konkurrenskraftigt och hållbart lantbruk och fiske samt en attraktiv landsbygd i länet. Verksamheten inom den areella näringen bidrar till att uppfylla flera mål för hållbar utveckling i Agenda 2030.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och återslagganden enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 § p. 12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3 § p. 13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3 § p. 14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
3B22 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen:

- Länsstyrelserna ska, övergripande inom de ovan nämnda områdena, stärka samverkan mellan myndigheter, kommuner, regioner, civilsamhällets organisationer och andra aktörer.
- Länsstyrelserna ska samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har också ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Länsstyrelserna ska samarbeta och samverka med kommuner, regioner och andra aktörer i arbetet med att utveckla föräldraskapsstöd.
- Länsstyrelserna ska samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet, skapa kunskapsunderlag (som könsuppdelad statistik) samt stödja kommuner, myndigheter, föreningar och andra organisationer i deras jämställdhetsarbete.
- Länsstyrelserna ska ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Länsstyrelserna ska samverka om och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.
- Länsstyrelserna ska samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser, vilket omfattar insatser för ensamkommande barn, mottagande och etablering av nyanlända, samhällsorientering för nyanlända, tidiga insatser för asylsökande, bidrag för att utveckla kapacitet och beredskap i mottagandet av nyanlända samt bidrag för flyktingguider och familjekontakter.
- Länsstyrelserna ska bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Länsstyrelserna ska ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet:

- Det övergripande målet för *folkhälsopolitiken* är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

- Målet för *alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT)* är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk. Den nationella ANDT-strategin är vägledande i det arbetet.
- Målet för *jämställdhetspolitiken* är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för *mänskliga rättigheter* är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
- Det nationella målet för *funktionshinderspolitiken* är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för *politik mot diskriminering* är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för *integrationspolitiken* är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot *spelberoende* är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för *kriminalpolitiken* är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar myndigheten också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Inom social hållbarhet finns flera regionala strategier, handlingsplaner och överenskommelser, exempelvis länsstrategin för jämställdhetsintegrering, handboken för föräldraskapsstöd, strategin mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, samverkansplanen för ensamkommande barn och unga som försvinner samt strategin för ANDTS 2017-2021.

Vart och ett är viktiga dokument som ger stöd i den strategiska styrningen och utvecklingen, stärker samverkan och skapar samhandling. Viktiga utgångspunkter är Västmanlands regionala behov och önskad riktning framåt. Integrationsrådet har under året initierat och antagit Västmanlands integrationsstrategi 2021–2026. Strategins övergripande syfte är att ena länets aktörer för ett gemensamt och samlat arbete inom integrationsområdet.

Symbolen för Västmanlands integrationsråd är VI, som är en term som återkommer i visioner och mål. Till exempel lyder strategins övergripande vision: ”Tillsammans möjliggör VI ett jämlikt samhälle för alla i Västmanland”. Det övergripande målet är: ”Genom samordning och samverkan främjar VI integration i ett jämlikt Västmanland. VI arbetar för lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla i Västmanland”. Integrationsstrategin har sex målområden som kan bidra för att nå det övergripande målet:

- Bosättning
- Fysisk och psykisk hälsa
- Meningsfull fritid
- Samhällsorientering
- Sysselsättning
- Utbildning.

I det fortsatta arbetet kommer Länsstyrelsen att samordna länets aktörer i framtagandet av en handlingsplan till integrationsstrategin med aktiviteter kopplade till strategins mål och delmål.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	12,0	12,8	12,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	9,8	10,9	8,9
Antal årsarbetskrafter män	2,2	2,0	3,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	124	164	131
Antal beslutade ärenden	124	141	97
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	0	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	18 286	19 502	18 136
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	6 630	8 699	4 298

Årsarbetskrafterna är dels finansierade av externa anslag, dels av förvaltningsanslag. Externa medel är verksamhet utifrån regeringsuppdrag, men även egeninitierade projekt. Ärendemängden har minskat under 2021, men beslutstakten har ökat och är 100 procent. Två ärenden är äldre än två år och ej beslutade, båda gäller statsbidrag för asylsökande. Den sena handläggningen beror på personalomsättning och vakanser. Verksamhetskostnaderna och lämnade bidrag är lägre jämfört med föregående år, som en följd av att Länsstyrelsens treåriga ESF-projekt Kvinna in i Sverige avslutades under året.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har valt att inte ha några resultatindikatorer för verksamhetsområdet i årsredovisningen 2021.

Prestationer och effekter

Folkhälsa

Västmanlands årliga barnrättsdag hade i år fokus på barns rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Programmet uppmärksammade barn och ungas situation samt möjligheten att göra sin röst hörd och exempel på hur vuxna kan agera mer utifrån barnets röst. Målgruppen var yrkesverksamma och ideellt engagerade som möter barn och unga i Västmanlands län. Cirka 100 personer deltog, och utvärderingen visade att alla tyckte utbildningen var bra eller mycket bra och att barnrättsdagen hade bidragit till att öka deras kunskaper om barnets rättigheter.

Länsstyrelsen har erbjudit länets kommuner och Region Västmanland till en utbildning till barnrättsstrateger. I utbildningen deltar 16 personer från 8 av länets 10 kommuner och 4 deltagare från Region Västmanland. Målet är att få övergripande kunskaper om barnkonventionen och vad det innebär att införa och tillämpa barnets rättigheter i den egna organisationen och verksamheten. Målgruppen för utbildningen var personer som arbetar direkt eller indirekt med barnfrågor på strategisk nivå i länets kommuner och inom regionen. En effekt av utbildningen är att fler yrkesverksamma kan arbeta för barnens rättigheter inom sina verksamheter.

Tillsammansveckan – för psykisk (o)hälsa – är en uppmärksamhetsvecka i Västmanland för att öka kunskap, hopp och samtal om psykisk (o)hälsa. Detta är ett tillfälle att öka medvetenheten om psykisk (o)hälsa och att kraftsamla gemensamt inom detta område. Länsstyrelsen Västmanland bidrog till årets tillsammansvecka i samverkan med civilsamhället, länets kommuner och Region Västmanland. Veckan innehöll många olika föreläsningar, samtal och seminarier om psykisk (o)hälsa. Genom den här samverkan skapas en känsla av trygghet att våga fråga och våga prata om hur vi mår på insidan. Information och kunskap har nått ut brett och öppnat upp klimatet för psykisk (o)hälsa.

Länsstyrelsen bjöd under hösten 2021 in till seminariet, Folkhälsoforskare på Västerås slott, där folkhälsoforskare från länet fick möta stat, kommun och övriga aktörer. Syftet var att öka kunskapen om folkhälsa, lyfta fram aktuell forskning, skapa dialog samt nya relationer och samarbeten i länet. Forskning som presenterades var inom området funktionshinderspolitik, föräldraskapsstöd, ANDTS och mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelsen anser att det är angeläget att ta vara på länets forskning, att den kommer till nytta och bidrar i den regionala utvecklingen. 91 procent av deltagarna uppger att seminariet var intressant och användbart i deras arbete.

Länsstyrelsen bjöd under våren in yrkesverksamma i kommuner (socialtjänst och personliga ombud), bostadsföretag, Kronofogden och ideella organisationer till en konferens om vräkningsförebyggande arbete ur ett barnrättsperspektiv. Syftet var att sprida kunskap om vräkningsförebyggande arbete där barn är drabbade för att motverka vräkningar av barnfamiljer. Av deltagarna var det 70 procent som efter konferensen uppgav att de kommer ha användning av innehållet i konferensen i sitt arbete. Bland annat för att de fått bra argument för att arbeta vräkningsförebyggande, men också för att de fått kunskap om hur de kan utveckla arbetet.

I samverkan med Region Västmanland har Länsstyrelsen arbetat fram en vägledande handbok för arbetet med föräldraskapsstöd i Västmanland. Syftet är att handboken ska vara ett stöd i prioriteringar och beslut och fungera som en gemensam kunskapsgrund för vilka delar som är viktiga att tänka på för att få ett mer effektivt, sammanhållet och tillgängligt föräldraskapsstöd. Handboken bygger på en litteraturstudie, enkätundersökning och fokusgruppsintervjuer med yrkesverksamma inom föräldraskapsstöd och föräldrar. Ett mer jämlikt föräldraskapsstöd bidrar till att fler barn får goda uppväxtvillkor, god hälsa och ökar jämlikheten i länet.

Inom ramen för Länsstyrelsens arbete med naturvård har under året ett tillgänglighetsprojekt påbörjats i Asköviken-Tidö naturreservat. En två kilometer lång grusad stig har skapats där nivåskillnader har jämnats ut och nya sträckningar anlagts för att undvika hinder. Planeringen har gjorts i nära samarbete med Naturskolan och huvudsyftet är att alla barn, oavsett funktionsvariationer, ska kunna delta i skolans mycket uppskattade fältundervisning. Dessutom pågår ett projekt med temat utomhuspedagogik för barn längs stigen som förhoppningsvis kommer att höja områdets upplevelsevärde ytterligare.

Länsstyrelsen beviljar LONA-projekt (lokal naturvårdssatsning) till kommuner. Västerås har fått beviljade medel för ett projekt för att tillgänglighetsanpassa kommunens friluftsbad. Baden ska bland annat anpassas med ramper och särskilda rullstolar ska köpas in för utlåning.

Alkohol och tobak

Länsstyrelsen har gjort flera insatser inom ANDT-samordningen, bland annat flera kunskapshöjande insatser. Insatserna har fokuserat på tvärperspektiven och i synnerhet på att stärka barnperspektivet och barns rätt. Till exempel för aktörer som jobbar med att ge stöd till

barn i familjer med missbruk, psykisk ohälsa och våld. Under året har även studien *Vem ser oss? En studie om kvinnor i missbruk och deras upplevelser av våld i nära relation* färdigställts, och resultaten har kommunicerats. Studien har genomförts i samverkan med Mälardalens universitet. Verksamheter i länet inom socialtjänst, kriminalvård och beroendevård har medverkat. Studiens resultat visar att kvinnor som har problem med missbruk och beroende är mer våldsutsatta än andra kvinnor, och den påvisar vikten av att utreda och behandla missbruk och våldsutsatthet parallellt. Studien kommer vara ett viktigt underlag i att utveckla bemötande samt insatser för stöd och skydd till målgruppen.

Länsstyrelsen ska kontrollera kommunernas tillsyn av alkohol- och tobakstillsyn samt rökfria miljöer, enligt 9 kap. 1 § alkohollagen (2010:1622) och 7 kap. 2 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Länsstyrelsens återkommande tillsyn av kommunerna tillsammans med kampanjer och kunskapshöjande insatser är ett viktigt verktyg, för att nå bättre resultat och förbättra folkhälsan när det gäller minskad tobaksrökning. Tillsyn har genomförts i två kommuner för att granska hur väl de bedriver en effektiv tillsyn enligt alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter. Bedömningen är att kommunen bedrev ett gott arbete utan brister. Kommunernas handläggare har under året fått råd och stöd, bland annat genom en rad verksamhetsnära utbildningsinsatser, men också inom områden som tangerar kommunernas tillsynsverksamhet, som brottsförebyggande och föräldraskapsstöd. Särskilt stöd har även erbjudits med anledning av förändrade serveringstider i samband med coronapandemin.

Kommunikationsinsatser med fokus på tobak, rökfria miljöer och antilangning har genomförts, exempelvis med kampanjer på digitala skärmar i publika miljöer. Även kunskapshöjande webinarier med särskilt fokus på tobak och dess skadeverkningar. Under året har Länsstyrelsen inte haft möjlighet att granska rökfria miljöer i länets kommuner.

För att lyfta forskningen inom folkhälsa bjuder landshövdingen årligen in till ett seminarium med rubriken "Folkhälsoforskare på slottet". Länsstyrelsen har belyst den viktiga forskningen och hur den kommer till nytta för dem som är yrkesverksamma inom folkhälsoområdet. Särskilt fokus i år var folkhälsoforskning riktad mot barn och ungdomar samt forskning initierad i samverkan mellan olika myndigheter, exempelvis Länsstyrelsen och Mälardalens universitet.

Länsstyrelsen bedömning är att de genomförda åtgärderna och insatserna har haft en positiv effekt genom ökad förmåga och kunskap om att påverka och minska det skadliga bruket av tobak och narkotika och därmed även minskade skadeverkningar.

Brottsförebyggande arbete

Länsstyrelsens verksamhet inom brottsförebyggande arbete har under året främst resulterat i utvecklad samverkan och stärkt ett kunskapsbaserat arbetssätt.

Nätverket LänsBrå främjar kommunöverskridande samarbeten och erfarenhetsutbyten. Under 2021 genomfördes fyra nätverksträffar. Planeringen för året görs gemensamt och resulterar i en aktivitetsplan med länsgemensamma insatser respektive kommunöverskridande insatser.

LänsBrå har bland annat arbetat med att ta fram kommunala lägesbilder inför varje träff för att utbyta erfarenheter, identifiera brottstrender eller diskutera behov av gemensamma åtgärder. Nätverksträffarna har resulterat i erfarenhetsutbyte om de gemensamma frågorna, som

motorburen problematik²⁶, regional brottstatistik, utvärdering av brottsförebyggande arbete i Fagersta samt aktuell information från regional och nationell nivå. I slutet på året besökte LänsBrå projektet Trygga platser i Hallstahammar. Målet med besöket var att ta del av brottsförebyggande åtgärder som har genomförts inom ramen för Trygga platser. Erfarenheterna visar att det finns behov av att utveckla arbetet med situationell brottsprevention, som handlar om att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra den aktuella platsen eller situationen där brott kan begås

I samband med den sista nätverksträffen genomfördes en genomgång och utvärdering av aktivitetsplanen. Under mötet har nätverket även diskuterat områden och frågor som nätverket bör prioritera under nästa år. Utvärderingen visar på att träffarna är utvecklande, kontaktskapande och är ett viktigt stöd i det dagliga arbetet.

Länsstyrelsen har sedan slutet av 2018 stöttat Fagersta kommun i att utveckla ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete. Arbetet påbörjades som en pilot i samverkan med Länsstyrelsen i Dalarnas län och Ludvika kommun och ingår numera i kommunens ordinarie verksamhet. På uppdrag av länsstyrelserna i Västmanlands och Dalarnas län samt Fagersta och Ludvika kommuner har Mälardalens universitet genomfört en processutvärdering av utvecklingsarbetet i Fagersta och Ludvika. Utvärderingen visar på att brottsförebyggande arbete fungerar bra, men kan bli ännu bättre. Utvärderingsrapporten lyfter fram framgångsfaktorer samt risker och utmaningar för det brottsförebyggande arbetet. Resultaten från processutvärderingen visar att likheterna mellan kommunerna överväger, men att det också finns skillnader. De centrala slutsatserna för det pågående brottsförebyggande arbetet är att

- arbetet med lägesrapportering har stärkt kommunernas kunskap om sina respektive lokala utmaningar
- kommunernas brottsförebyggande arbete skulle stärkas ytterligare av en tydligare och mer sammanhållen process
- återkopplingen till lägesrapporteringsgrupp och rapportörer behöver utvecklas
- kommunerna ytterligare kan stärka sitt förebyggande arbete genom att tydligare kommunicera de åtgärder som genomförs.

Utvärderingen fokuserar på Fagersta och Ludvika, men bedömningen är att lärdomarna ska vara användbara för andra kommuner i Dalarna och Västmanland och även i andra delar av landet.

Bedrägeribrott mot äldre

Länsstyrelsen, tillsammans med Polisen, Brottsofferjouren, pensionärsorganisationerna och Länsbildningsförbundet i länet genomförde under våren 2021 en digital träff för att informera och samtala om bedrägeribrott mot äldre. Syftet med träffen var att öka medvetenheten om hur de äldre kan skydda sig från att råka ut för bedragare. Under träffen informerade Polisen och Brottsofferjouren om var de äldre kan vända sig i händelse av bedrägeri och

²⁶ Motorburen problematik har uppmärksammats på flera håll i landet, både i gles- och landsbygd och i mer tätbefolkade områden. Problematiken är kopplad till personer som i eller runt motorfordon skapar otrygghet eller begår brott.

Länsbildningsförbundet berättade om studiecirkelarna Digi plus²⁷ som erbjuds i länet. Vårens informationsträff följdes upp under hösten genom medverkan på 60 plus-mässan i slutet på november 2021. Mässan besöktes av cirka 3 000 personer. Att medverka vid mässan bedömdes vara ett bra komplement för att möta målgruppen och ge ytterligare information och tips.

Länsstyrelsen bedömer att insatsen är viktig. Dels bidrar den till att samordna och stödja aktörerna i genomförandet av brottsförebyggande åtgärder, dels utvecklar och stödjer den samverkan mellan offentliga aktörer och civilsamhället.

Trygga platser

Länsstyrelsen i Västmanland medverkar i utvecklingsprojektet Trygga platser tillsammans med Länsstyrelsen i Dalarna, Tryggare Sverige, Svenska Stads kärnor och fyra pilotkommuner. Projektet finansieras med medel från Vinnova och Länsstyrelsen i Dalarna är projektägare.

Syftet med projektet är att utveckla en modell för platssamverkan för att minska brottsligheten och öka tryggheten inom ett geografiskt avgränsat område. Fyra kommuner deltar i projektet. Från Västmanland deltar Hallstahammar och Sala och från Dalarna deltar Avesta och Falun. Arbetet i projektet följer projektplanen och kommunerna arbetar aktivt med att genomföra åtgärderna utifrån den aktuella handlingsplanen. Kommunerna arbetar med att förstärka belysning, sätta upp informationstavlor, renhållning och beskärning av träd och buskar. Projektet startade i april 2020 och pågår till juni 2022.

Projektet har fått nationell spridning genom ett webinarium som anordnades av Länsstyrelserna i Dalarna och Västmanlands län i maj 2021. Webbinariet riktade sig till brottsförebyggande samordnare, näringslivsutvecklare, samhällsplanerare, polis, fastighetsägare, centrumutvecklare samt andra aktörer som arbetar för ökad trygghet, attraktivitet och platsutveckling. Cirka 75 aktörer från olika delar av landet deltog. Inom ramen för projektet har korta informationsfilmer spelats in för att informera om projektet och möjliggöra spridning till aktörer utanför projektet. All information om projektet på projektets webbplats www.tryggaplatser.se.

Jämställdhet

Landshövdingen bildade 2017 ett jämställdhetsråd som består av personer med ledande befattningar inom länet, exempelvis kommunalråd, regionråd, höga chefer i näringslivet, myndighetschefer samt ordförande i idéburna organisationer. Rådets betydelse för att skapa samhandling och en gemensam viljeinriktning är stor. Under 2021 har rådet fattat nya prioriteringar av samhandlingsområden och 13 olika projekt och processer pågår. Måluppfyllelsen följs upp i en "trafikljusmodell" och rådets organisationer kan agera som ett påtryckningsmedel för genomförandet.

Under 2020 togs ytterligare steg mot ett mer hållbart jämställdhetsarbete genom att införa viljeinriktningen i länsstrategin för jämställdhetsintegrering i de egna organisationernas arbete. Strategin innehåller en rad effektmål som är väldigt svåra att utvärdera på kort tid. Men tack vare flera viktiga beslut i länets jämställdhetsråd, har en rad samhandlingsområden ringats in och aktiviteter relaterade till att nå målen har fortsatt under 2021. Några av samhandlingsområdena är

²⁷ Digi plus studiecirkel syftar till att öka den digitala kompetensen hos äldre.

- att minska de stressrelaterade sjuktal som drabbar kvinnor på kvinnodominerade arbetsplatser
- att förbättra villkoren för kvinnors företagande i länet
- att öka andelen föräldradagar som tas ut av män
- att fördela resurser mer jämställt inom idrott och kultur
- att undersöka förutsättningar att starta upp ett regionalt resurscentrum för att motverka hedersrelaterat våld.

Jämställdhetsrådet har infört ett gendercoachprogram som riktar sig till verkställande direktörer inom näringslivet. Chefer på tekniktunga och mansdominerade företag får en egen genuscoach. De får stöttning i att upptäcka de dolda strukturer som ibland finns i mansdominerande branscher. Det kan exempelvis handla om sexuella trakasserier eller att kvinnor har svårare att göra karriär. Jämställdhetsrådet har också startat en strategutbildning för att utbilda framtidens jämställdhetsstrateger och är en växelverkan mellan kvalitetssäkring och jämställdhetskunskap. Under 2021 har 26 nya strateger utbildats. Utbildningen har tagits fram enligt önskemål från jämställdhetsrådet.

Under 2021 har jämställdhetsrådet haft fyra sammanträden, varav tre har varit i digitalt format och samtliga med föreläsare. Teman för rådets möten har varit:

- jämställda livsinkomster
- upptäcka våld i arbetslivet
- jämställd demokrati och representation med tanke på demokratiåret
- jämställda livsval.

Vid årets sista rådsmöte delade landshövdingen ut jämställdhetspriset som gick till ABB HR. Nytt för 2021 var att nomineringar skedde i tre kategorier; näringsliv, offentlig sektor och civilsamhälle. Detta syftade till att öka intresset för priset i näringslivet, vilket gav effekt direkt genom att näringslivet tog hem priset för första gången.

Det är svårt att utvärdera och hitta bra kvalitativa mått på måluppfyllelse och effekter i övrigt av de nämnda prestationerna. I synnerhet är det svårt att mäta vad just Länsstyrelsens samordning haft för betydelse för jämställdhetsutvecklingen.

Antalet organisationer som deltar i samverkan för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen är relativt konstant. Länet har en anslutningsmodell till länsstrategin för jämställdhetsintegrering som bygger på att länets organisationer gör åtaganden. Några nya aktörer har tillkommit medan andra har meddelat att de inte har möjlighet att prioritera länsamverkan. Dessa organisationer menar dock att de fortsätter att bedriva ett internt jämställdhetsarbete.

Det går att mäta effekterna av att landshövdingen leder arbetet och uppmuntrar till gemensam viljeinriktning. Ett sådant exempel är de rådsbeslut som tagits om att utbilda jämställdhetsstrateger. När rådets höga chefer och politiker ”beslutat” att öka kompetensen inom jämställdhetsintegrering, ökar också sannolikheten att samma organisationer skickar deltagare till utbildningarna. I den senaste utbildningsomgången deltog exempelvis åtta personer som arbetar övergripande med skolutvecklingsfrågor i kommunerna. Genom ökad kunskap har de börjat analysera könsskillnader i skolresultat, reflekterat över hur de kan bryta de könstraditionella utbildningsvalen och hur de kan motverka sexuella kränkningar i skolmiljöer. Länsstyrelsen kan med andra ord se att de länsövergripande insatserna resulterat i att kommunerna påbörjat nya utvecklingsarbeten mot ökad jämställdhet.

Vid den internationella kvinnodagen den 8 mars arrangerade Länsstyrelsen en digital utbildningsdag som inleddes med en föreläsning i jämställdhetshistoria med Fredrika Bremer-förbundet. Innehållet var kopplat till kvinnors rösträttskamp och de politiska reformer som lett till dagens position. Därefter ledde landshövdingen en dialog där deltagarna fick möjlighet att lämna förslag på prioriteringar i länets kommande jämställdhetsstrategi. Utbildningen var ett gott exempel på invånardialog, där medborgarna fick möjlighet till inflytande. Flera kloka synpunkter framfördes som tas med i arbetet med att utforma kommande strategier.

Gennuscoach-programmet startades med en kick-off i oktober 2021 där sex höga chefer fick utbildning i jämställdhetsintegrering. Programmet innebär att höga cheferna får varsin personlig genuscoach som ska vara deras kritiska vän och utmana de osynliga normer som ofta finns i mansdominerade branscher. Försvarsmakten deltog i utbildningen genom att dela med sig av sina tidigare erfarenheter. Direktionen från ABB Hitachi, Alstom, Westinghouse, Bostad Mimer AB och SECO Tools ingår i programmet tillsammans med polischefen för Västmanland. Vilka effekter insatsen kommer att få återstår att se, men tidigare erfarenheter från bland annat Försvarsmakten visar att när de högsta cheferna i mansdominerade organisationer blivit säkra i genusfrågor så har de sedan stått de upp för kvinnors rättigheter i allt från karriärvägar till att motverka sexuella trakasserier.

Nationella minoriteter

Länsstyrelsen i Västmanland håller samman länets arbete med minoritetspolitiken genom att sammankalla ett länsnätverk med de sex kommuner som är finska förvaltningsområden samt Region Västmanland. Under 2021 har tre möten genomförts, samtliga i digitalt format. Nätverket håller samman frågorna om minoritetspolitiken och höjer den generella kunskapen i frågorna samt skapar möjligheter för samverkan och gemensamma aktiviteter.

Länsstyrelsen har stöttat kommunerna och Region Västmanland genom omvärldsbevakning, gett konkret stöd i att ta fram lokala handlingsplaner och har uppmuntrat till samhandling.

Demokratiåret 2021 präglades av pandemin och nätverket har därför diskuterat det demokratiunderskott som de nationella minoriteterna lider av. Samtliga kommuner i länet har vittnat om inställda aktiviteter och svårigheter att ha invånardialoger med målgrupperna. Många i den finskspråkiga gruppen kom till Sverige under 50-, 60- och 70-talet och tillhör i dag riskgruppen 70+. Gruppens tekniska färdigheter är generellt sett låg, vilket begränsar möjligheterna att delta i allmänna angelägenheter.

En återkommande utvecklingsfråga är att bredda perspektiven så att minoritetsnätverkets fokus inte enbart hamnar på finska frågor utan samtliga nationella minoriteter. Svårigheten är att det oftast saknas föreningar eller representanter för samer, judar, romer och tornedalingar. Under demokratiåret har Länsstyrelsen och kommunerna därför gjort en uppsökande kampanj där samtliga nationella minoriteter uppmanats att ta kontakt. I kampanjen fanns en QR-kod som också hänvisade de nationella minoriteterna till webbplatsen för Länsstyrelsen i Stockholm med upplysningar om rättigheter. Kampanjen annonserades bland annat genom Länstrafiken.

Länsstyrelsen har aktivt spridit de kampanjer och information som Länsstyrelsen i Stockholm tog fram om unga romers situation och om att romernas nationella dag fyllde 50 år. Det resulterade i att Länsstyrelsen särskilt sakkunnige i mänskliga rättigheter blev inbjuden att prata om frågorna i lokalradio samt om förbättrad samverkan med de romska föreningarna.

Länsstyrelsen har ingått i en länsövergripande arbetsgrupp som tog fram ett program för minnesdagen för förintelsens offer. I sedvanlig ordning genomfördes en rad aktiviteter för att minnas de brott som begicks mot bland annat romer och judar.

Länsstyrelsen har flaggat på högtidsdagarna för minoriteterna och fortsatt att inventera myndighetens språkkunskaper. Som myndighet i finskt förvaltningsområde kan Länsstyrelsen erbjuda ärendestöd i finska om behovet skulle finnas.

Det är svårt att mäta effekterna av de kampanjer och arbete som gjorts, men det reser 38 000 personer varje dag i Länstrafiken. Varje person som tillhör en nationell minoritet och tagit del av informationen har fått ett erkännande och förhoppningsvis ökad kunskap om sina rättigheter.

Mänskliga rättigheter

Länsstyrelsen leder länets hbtqi-nätverk där Migrationsverket, flera kommuner, Region Västmanland, RFSL, Västerås Pride, Fagersta Pride, Sala Pride, Transammans, Svenska kyrkan, Antidiskrimineringsbyrån Humanitas och en rad andra studieförbund deltar. Processerna handlar om att samverka, samarrangera pridefestivaler och aktiviteter samt skapa trygga miljöer för hbtqi-personer.

Länsstyrelsen är medskapare i ett nätverk för mänskliga rättigheter som ska skapa samarrangemang runt minnesdagen för förintelsens offer och Raoul Wallenbergdagen. I detta nätverk ingår Västerås stad, Region Västmanland, Svenska kyrkan, studieförbund, RFSL, judiska församlingar, romska församlingar, kulturföreningar, biografen Elektra med flera. Även här handlar huvudprocesserna om att samverka, göra samarrangemang, föra dialoger med utsatta grupper och skapa trygga miljöer för de utsatta. Under demokratiåret har många marginaliserade grupper fått komma till tals. Bland annat har Länsstyrelsen arrangerat tre filmer på biografen Elektra med efterföljande samtal. Filmserien handlade om andra världskriget och samtalen lyfte demokratiska dilemman i den polarisering, främlingsfientlighet och diskriminering som finns i dagens samhälle. 15–40 personer deltog i varje biovisning, vilket var lägre än förväntat, men en tydlig effekt av pandemin.

I Västmanland genomförs varje år konferensen Inkludera Mera som 2021 samlade cirka 1 000 deltagare. Konferensens målgrupp är yrkesverksamma inom både offentlig och privat sektor. Länsstyrelsen ingår i en planeringsgrupp tillsammans med Mälardalens universitet, Region Västmanland, Västerås stad, ABB, IKEA, Bostad Mimer AB, Antidiskrimineringsbyrån Humanitas och en rad andra organisationer. Årets konferens blev digital och hade temat att motverka skolavhopp. Antalet organisationer som deltar i planeringen av arrangemanget och konferensens räckvidd gör att kompetensen höjs och samverkan stärks.

Under 2021 har Länsstyrelsen avsatt betydligt mer resurser än tidigare år på mänskliga rättigheter kopplat till firandet av demokratin 100 år. Planeringen påbörjades redan 2020 och tidigt under året bjöds länets aktörer in till samverkan. Samtliga tio kommuner i länet, flera myndigheter, Region Västmanland, företag, politiska partier, fackförbund, studieförbund och ett tiotal andra idéburna organisationer slöt upp. Sammanlagt har 48 olika organisationer deltagit i firandet. Många samverkansparter var helt nya för Länsstyrelsen och viljan att samverka och göra demokratiåtaganden har stärkt våra institutioner.

Länsstyrelsen, Region Västmanland, Västerås kommun, Sala kommun och Fagersta kommun har alla undertecknat demokratideklarationen och gjort offentliga åtaganden. I åtagandena finns

tydliga ställningstaganden för förbättrad samverkan med civilsamhället, löften om invånardialoger och exempel på förbättrade rutiner för mänskliga rättigheter.

Två stora event har genomförts under året när Länsstyrelsen koordinerade demokratifirandet vid riksdagens och Regeringskansliets besök i länet. I augusti 2021 tog landshövdingen emot riksdagens förste vice talman med ett gediget tvådagarsprogram och i november anlände Regeringskansliets demokratistuga på ett veckolångt besök. Vid dessa två besök genomfördes sammanlagt 37 olika aktiviteter där många socialt utsatta grupper direkt fått komma till tals, och ibland genom röstbärare. Några exempel är hedersutsatta ungdomar, nyanlända hbtqi-personer, religiösa ungdomar som själva höjt sina röster för att motverka diskriminering och beskriva sin utsatthet. Detta har skett i makthavares närvaro och följts av diskussioner om hur förhållandena kan förbättras. I andra fall har kvinnojourerna, Stadsmissionen, folkhögskolorna, RFSL och studieförbunden agerat röstbärare åt grupper med demokratiunderskott. Effekten är att makthavare höjt sin kompetens om invånares utsatthet samtidigt som enskilda fått ökad kunskap om sina rättigheter.

Ett annat bra exempel på förbättrad kunskap, service och tillgänglighet var att sfi-klasser särskilt bjöds in till att göra studiebesök i Demokratistugan. Mer än hundra utrikesfödda personer med låga kunskaper besökte stugan och fick kunskap om hur Sveriges demokrati fungerar samt information om sina rättigheter.

Flera seminarier har fokuserat på hot och hat, tonen i sociala medier och att både politiker och journalister tystas. Konkreta metoder på förbättrade rutiner har lyfts fram. Brottsofferjouren, LSU²⁸ och FOJO²⁹ är några av de organisationer som Länsstyrelsen samverkat med. De har alla forskat och rapporterat om hot och hat och gav konkreta förslag på hur vi kan förbättra våra institutioner genom att fler anmäler och brott kan klaras upp.

Effekten av att myndigheter bygger långsiktiga och tillitsfulla relationer med utsatta grupper har illustrerats väl i Länsstyrelsens projekt Kvinna in i Sverige. Det beskrivs även i avsnittet *Integration*. De utrikesfödda kvinnor som regelbundet träffat polisen och socialtjänsten i tre års tid fick ett så grundmurat förtroende för myndigheterna att de berättade om våld i nära relation och hedersrelaterad brottslighet. Det bevisar att ett systematiskt rättighetsbaserat arbetssätt som får pågå kontinuerligt i tre års tid får effekt. Metoderna kommer att införas i ordinarie verksamheter efter projektets slut.

Integration

Västmanlands läns integrationsråd leds av landshövdingen och består av kommunstyrelsernas ordförande, regionråd, chefer för flera myndigheter, näringslivsrepresentanter och företrädare för civilsamhället. Integrationsrådet sammanträder fyra gånger per år och är sedan 2016 ett viktigt regionalt forum för samverkan på strategisk nivå. Under rådet finns en beredningsgrupp som sammanträder inför varje rådsmöte. Genom sin bredd av kompetens, erfarenhet och representation från olika delar av länet har beredningsgruppen bidragit med väsentligt innehåll till rådets möten.

²⁸ Landsrådet Sveriges ungdomsorganisationer.

²⁹ FOJO är ett mediainstitut på Linnéuniversitetet som arbetar både i Sverige och i världen, för att stärka journalistik och media så att de kan bidra till en mer demokratisk och hållbar värld.

Integrationsrådets arbete drivs framåt genom så kallade fokusgrupper. Fokusgruppernas arbete bidrar till en ökad samverkan och verksamhetsutveckling inom länet i gemensamma frågor. Under 2021 har två fokusgrupper initierats inom psykisk hälsa och utbildning. Två fokusgrupper har även avslutats under året. Den ena fokusgruppen har arbetat med ensamkommande barn som omfattas av gymnasielagen och bidragit med informations- och stödinsatser till näringslivet, skolan och personer som i sin tjänst eller genom ideellt arbete möter målgruppen. Den andra fokusgruppen har arbetat med samhällsorientering och stärkt den regionala samverkan och ökat kommunernas samarbete om samhällsorienteringen.

Länsstyrelsen har under 2021 verkat för att det ska finnas beredskap och kapacitet i länets kommuner att ta emot och möta förändringar i inflödet av nyanlända. Som en del i myndighetens samordnande uppdrag sammankallar Länsstyrelsen ett strateginätverk med representanter från kommunerna, Region Västmanland och Västmanlands länsbildningsförbund, där även Arbetsförmedlingen och Migrationsverket deltagit. Genom nätverket förmedlar Länsstyrelsen information om myndighetens arbete samt från sina nationella och regionala nätverk. Nätverket ger även deltagande aktörer möjlighet att lyfta frågor som de ser som angelägna. Myndigheten har även lyft fram frågor från nätverket i sina nationella forum, bland annat kommunernas upplevelser av brister i samverkan med Arbetsförmedlingen i länet.

Länsstyrelsen är sammankallande för ett regionalt nätverk där civilsamhället, kommuner och Migrationsverket deltar. Syftet med nätverket är att skapa en mötesplats för de aktörer som arbetar med asylsökande och nyanlända i länet. Nätverket ger även civilsamhället möjlighet att byta och ta del av information som är aktuell för länet på integrationsområdet. Nätverket ger också möjlighet för aktörer att få kontakt med varandra och samverka om pågående eller framtida planerade insatser för målgruppen asylsökande och nyanlända.

Under hösten har myndigheten återupptagit arbetet med enskilda kommunbesök. Målet med besöken är att träffa representanter för olika verksamheter i varje kommun för att få en bild av respektive kommuns beredskap och mottagningskapacitet när det gäller nyanlända och ensamkommande barn. Kommunbesöken syftar även till att identifiera utvecklingsbehov samt erbjuda stöd och hjälp när det är möjligt.

Utifrån sitt uppdrag med ensamkommande barn och unga har Länsstyrelsen identifierat olika behov av utvecklingsområden för att nå en långsiktig hållbarhet och kvalitet i mottagandet av ensamkommande flickor och pojkar. Dialog har förts inom nätverket för ensamkommande barn där Länsstyrelsen har ett samordningsansvar. Nätverket består av representanter från länets kommuner, Region Västmanland, Migrationsverket, Polismyndigheten samt civilsamhället. Nätverket är ett forum för erfarenhetsutbyte, men också en plattform för att lyfta fram aktuella frågor och utvecklingsområden för målgruppen ensamkommande barn och unga.

I arbetet med att motverka att ensamkommande barn och unga utsätts för människohandel och exploatering har Länsstyrelsen samverkat med regionkoordinatören mot prostitution och människohandel samt ingått i en regional myndighetssamverkan. I samverkan med regionkoordinatören har Länsstyrelsen anordnat en utbildningsinsats inom området i tre av länets kommuner där målgruppen bestod av socialsekreterare och personal inom skola. Utbildningen lyfte fram ensamkommande flickors och pojkars olika utsatthet för människohandel, prostitution och exploatering samt vad som kan göras för att upptäcka detta. Arbetet med den regionala handlingsplanen för ensamkommande barn och unga som försvinner har fortsatt under året, där en reviderad version kommer att vara klar i början av 2022.

I och med ett minskat mottagande i kommunerna saknas särskilt utsedda socialsekreterare med ansvar för målgruppen. Ärendena fördelas i stället på samma sätt som övriga ärenden i hela personalgruppen. Länsstyrelsen har därför utökat sitt arbete med att sprida information och kunskap om ensamkommande barn och unga till personalen inom socialtjänsten.

Det digitala arbetssättet har skapat goda förutsättningar för gemensamma utbildnings- och informationsinsatser tillsammans med flera andra länsstyrelser och andra aktörer. Under året har en vidarebosättningskonferens, ett återsöksseminarium och en återvändandedag genomförts i samverkan med flera länsstyrelser. Konferenserna bedöms ge länets aktörer en ökad kunskap om frågor som är aktuella i integrationsarbetet och kan bidra till att förbättra och utveckla mottagandet och integrationen i länet. Myndigheten har även genomfört en digital fonddag tillsammans med Samordningsförbunden, Sala kommun, Region Västmanland, Tillväxtverket, Migrationsverket och ESF-rådet, för att sprida information om fondmedel som aktörer i länet kan söka medel från i syfte att utveckla verksamheter riktade till asylsökande, nyanlända och personer som står långt från arbetsmarknaden. Fonddagen är en återkommande aktivitet som bidrar och uppmuntrar till dialog och samarbetet mellan länets kommuner, myndigheter och civilsamhällets organisationer.

Under 2021 har Länsstyrelsen beviljat utvecklingsmedel för totalt tolv insatser i länet, där ansökta medel under året översteg de medel som länet fått tilldelat för samtliga statsbidrag. Insatserna som beviljats för att utveckla kapacitet och beredskap i mottagande av nyanlända är två insatser för att införa metoder som tagits fram inom projektet Kvinna in i Sverige. Det är insatser som kommer att bidra till att det framgångsrika arbetet i det större ESF-projektet kommer att bli en del av kommunernas ordinarie verksamheter och vara till nytta för fler kvinnor som står långt från arbetsmarknaden. Länsstyrelsen har även beviljat medel för en insats som syftar till att stötta målgruppen nyanlända att tillgodogöra sig sina studier med hjälp av speciallärare och samtalsterapeuter. Insatsen är ett sätt att tillgodose ett behov som flera kommuner pekat på, och förhoppningen är att de erfarenheter som dras av insatsen ska kunna spridas till fler kommuner och verksamheter.

Två insatser har beviljats för flyktingguider och familjekontakter. De syftar till att skapa nätverk mellan nyanlända familjer och familjer som är etablerade i landet samt genom en utökad samhällsinformation riktad till hela familjen. På så sätt kan man underlätta för nyanlända familjer att etablera sig i samhället och skapa nätverk. Båda insatserna bedöms kunna minska nyanländas utanförskap genom att främja skapandet av familjekontakter och nätverk.

Totalt har sju insatser beviljats inom ramen för tidiga insatser för asylsökande (TIA), där fokus har varit samhällsinformation, hälsa och hälsoinformation, föräldrastöd samt att genom idrott bryta asylsökandes passivitet. Två av insatserna har haft asylsökande inom hbtqia+³⁰ som särskilt utpekad målgrupp. Arbetet bedöms öka målgruppens möjlighet till ökat välbefinnande under asyltiden, minska passivitet samt att främja en etablering i samhället för de asylsökande som får uppehållstillstånd. Inom ramen för uppdraget med TIA har Länsstyrelsen under 2021 arbetat för att förbättra dialogen med aktörer som beviljats medel. Detta genom tätare kontakter via telefon

³⁰ HBTQIA+ står för homosexuell, bisexuell, trans, queer, intersexuell respektive asexuell. Plus:et står för alla andra identiteter och läggningar inom området.

och e-post samt fysiska platsbesök vid pågående insatser. Arbetet är relationsskapande och har gett förutsättningar för en förbättrad samverkan mellan myndigheten och de ansvariga aktörerna.

Som en del av arbetet med utvecklingsmedel anordnade Länsstyrelsen även ett utlysningsseminarium för aktörer i länet under våren 2021 med en särskild tonvikt på jämställdhetsperspektivet. Seminariet bedöms ha gett en ökad kunskap om de medel som Länsstyrelsen förfogar över, ansökningsprocessen och de prioriteringar som gällt under året.

Länsstyrelsens regionala samverkan om samhällsorientering har stärkts under 2021, där Länsstyrelsens strateginätverk numera är ett forum för mellankommunal samverkan inom samhällsorienteringen. Integrationsrådet har även beslutat att Länsstyrelsen ska vara sammanhållande när det gäller länsgemensamma utbildningar för samhällskommunikatörer där Länsstyrelsen har inventerat behovet av kompetensutveckling. Utifrån detta har en kompetensutvecklingsplan tagits fram. Integrationsrådet har även beslutat om en rekommendation till länets kommuner om samhällsorienteringen. Kommunerna rekommenderas att besluta om att samhällsorientering ska vara en prioriterad insats som har företräde framför andra insatser.

Ett nätverk för länets samhällskommunikatörer har upprättats under året, där Länsstyrelsen är samordnande part. Nätverket bidrar till erfarenhetsutbyte, information och kompetensutveckling, vilket väntas bidra till en kvalitetshöjning och likvärdighet på den samhällsorientering som bedrivs inom länet.

I början av 2021 avslutade Länsstyrelsen projektet Föräldraskapsstöd till nyanlända. Arbetet med att införa föräldrakursen *Föräldraskap i Sverige* i anslutning till samhällsorienteringen har fortsatt efter projektets avslut. Genom intern samverkan mellan Länsstyrelsens integrationsuppdrag och föräldraskapsstödsuppdrag har ett regionalt nätverk av gruppleddare upprättats. Länsstyrelsen samordnar nätverket och stödjer kommunerna i arbetet med att införa, utveckla och dela erfarenheter i arbetet.

Länsstyrelsen har verkat för att sprida kunskap om webbplattformen InformationSverige.se, aktivitetskalendern och uppdaterat material via de nätverk som Länsstyrelsen samordnar inom integrationsområdet. Länsstyrelsen har också berättat om plattformen vid besök hos aktörer som beviljats medel för tidiga insatser för asylsökande och vid kommunbesök.

Genom sina uppbyggda och fungerande samverkansstrukturer och forum inom integrationsuppdraget har Länsstyrelsen även bidragit till arbetet med coronapandemin, genom exempelvis lägesbilder, informationsspridning och bidragande med kontaktvägar. Resurser från integration har även tillförts stabsarbetet med covid-19, vilket har haft en negativ inverkan på genomförandet av övriga integrationsuppdrag, särskilt för beredskapen och kapaciteten i mottagandet av ensamkommande barn och nyanlända samt hanteringen av statsbidrag.

Övriga uppdrag

Projektet Kvinna in i Sverige som delfinansierades av Europeiska Socialfonden avslutades under november 2021. Målgruppen för projektet har varit utrikes födda kvinnor som stått mycket långt från arbetsmarknaden. Syftet med projektet har varit att målgruppen ska närma sig arbete eller studier samt stärka deltagarnas egenmakt och hälsa.

Coronapandemin bedöms ha fått en negativ inverkan på projektet som inte kunnat genomföras enligt plan bland annat när det gäller gruppaktiviteter, vilket begränsade deltagarnas möjligheter

för språkträning och att få vara i ett meningsfullt sammanhang. Trots detta bedöms resultaten av projektet som goda.

Totalt har 180 kvinnor tagit del av projektet, varav 71 kvinnor har kommit ut i arbete eller påbörjat studier. Den externa utvärderingen av projektet visar att deltagarna genom projektet har fått ökad motivation till arbete, stärkt sin egenmakt samt ökad tron på sin egen förmåga. En av kommunerna, Köping, visar på särskilt goda resultat, som beror på kommunens organisatoriska förmåga och interna samverkan. Arbetssätt och metoder har införts i kommunernas ordinarie verksamhet efter avslut, exempelvis Trygga rum, anpassad språkträning och hälsoaktiviteter.

Efter avslutat projekt har en digital spridningskonferens hållits för kommuner, regioner och statliga myndigheter. Vid konferensen publicerades även projektets Story Map – en webbplats med information om projektet, metoder och arbetssätt. Webbplatsen kommer även publiceras på Jämställdhetsmyndighetens nationella lärplattform som exempel på jämställdhetsintegrering. Utöver detta har Länsstyrelsen spridit information om projektet i olika nationella och regionala forum.

Inom ramen för uppdraget att motverka aktiv medverkan till bosättning i annan kommun har Länsstyrelsen spridit information om uppdraget till relevanta regionala samverkansforum. Länsstyrelsen har även genomfört en mindre kvalitativ kartläggning med länets kommuner om förekomsten av aktiv medverkan i länet och bakomliggande faktorer, det pågående arbetet samt förslag på lösningar. Resultaten från kartläggningen presenterades för länets kommuner vid ett dialogmöte. Länsstyrelsen bedömer att arbetet kring aktiv medverkan har lett till en ökad kunskap och medvetenhet om problematiken inom länet, vilket på sikt kan skapa förutsättningar för att motverka fenomenet.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att resultatet är gott. Under året har arbetet utvecklats och stärkts. Utvecklingsinsatser för att samla området och öka synergieffekter har påbörjats, vilket även börjar få genomslag i enskilda uppdrag. Tilldelade resurser styr omfattningen av uppdragen och anger ambitionsnivån. Genomförda insatser går i linje med resurstilldelningen och styrande dokument, som uppdrag, förordning, handlingsplaner och riktlinjer.

Folkhälsa

Länsstyrelsens samlade bedömning är att resultatet är gott. Genomförda insatser går i linje med styrande dokument, som förordning, handlingsplaner och riktlinjer. Under året har arbetet utvecklats och stärkt.

Länsstyrelsens samlade bedömning av det brottsförebyggande arbetet under året är gott. Under året har samarbeten utvecklats och förstärkts internt och externt, genom utbildningsinsatser, pågående projekt och samverkansinsatser.

Jämställdhet

Länsstyrelsens samlade bedömning av verksamhetens resultat under året är gott. Negativa effekter från coronapandemins påverkan under 2020 år har hanterats och omhändertagits. Samverkan och gemensamma processer samt aktiviteter inom politikområdet jämställdhet har fördjupats med både kommuner och Region Västmanland, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Polisen.

Samverkan inom området mäns våld mot kvinnor har fördjupats och stärks, men även med andra områden inom social hållbarhet, som integration, föräldraskapsstöd och ANDTS.

Nationella minoriteter

Länsstyrelsen bedömer att resultatet är gott. Negativa effekter från coronapandemins påverkan under 2020 har omhändertagits.

Mänskliga rättigheter

Länsstyrelsen bedömer att resultaten är utmärkta. Ett intensifierat arbete i kombination med demokratiåret har gett positiva effekter och resultat. Undertecknandet av demokratideklarationen är ett viktigt dokument. Den samlade bedömningen är att länet haft en negativ trend med ett demokratiskt underskott på grund av pandemin, men att Länsstyrelsen använt alla sina kanaler och genomfört alla de åtgärder som varit möjliga.

Integration

Länsstyrelsen samlade bedömning är att resultatet är gott. Länsstyrelsens arbete har gått i linje med målen för integrationspolitiken och bedöms ha främjat integrationsarbetet lokalt och regionalt. God dialog har förts inom de regionala nätverk som Länsstyrelsen samordnat, och i respektive forum har samverkan stärkts och utvecklats ytterligare. Aktuell och viktig information har förmedlats och spridits effektivt genom dessa nätverk, vilket varit särskilt viktigt under coronapandemin. Länets integrationsstrategi är ett viktigt resultat för året.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3E1 Systematisk användning och analys av data och statistik	Regleringsbrev
2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 2 § i samma förordning.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med systematisk användning och analys av data och statistik

Syftet med uppdraget under 2021 har varit att utöka antalet medverkande länsstyrelser och etablera en mer systematisk användning och analys av data och statistik som kan användas i verksamhetsutveckling och uppföljning, för att bidra till högre effektivitet.

Genom att skapa förutsättningar för en gemensam förståelse av läget ökas förmågan att fatta mer välgrundade beslut och genomföra samordnade åtgärder, för att på ett effektivt sätt bedöma verksamhetens riktning framåt. Under året har utvecklingsarbetet fokuserat på att anpassa datalager och applikationer för visualisering av lägesbilder och verksamhetsstatistik kopplat till indikatorer och nyckeltal för deltagande län. Därutöver var målet också en anpassning av infrastrukturen som uppfyller kraven för it-standarder och dataskydd för alla länsstyrelser.

Bedömningen är att de målen som satts upp för 2021 är uppfyllda och grunden för ett mottagande av ytterligare länsstyrelser data är etablerad. På så sätt har Länsstyrelsen skapat förutsättningar för synergier med andra centrala utvecklingsuppdrag där användning och analys av data och statistik är centrala för uppdragen. Dessutom har förmågan till jämförbarhet mellan länens geografiska lägesbilder och indikatorer ökat. Måluppfyllelse bedöms därför vara god.

Information av väsentlig betydelse

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med covid-19

2020 etablerade länsstyrelserna, efter beslut från landshövdingarna, gemensamt ett samordningskansli med syfte att möjliggöra länsövergripande samordning och en effektiv samverkan med myndigheter på nationell nivå under hanteringen av pandemin.

Den gemensamma hanteringen genom samordningskansliet har resulterat i en effektiv fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i pandemihanteringen.

Regeringens uppdrag till länsstyrelserna under pandemin har bland annat omfattat:

- Länsstyrelserna ska löpande upprätta samlade lägesbilder med anledning av covid-19.
- Länsstyrelserna ska bistå Socialstyrelsen i arbetet med att samordna tillgången till skyddsutrustning och annat sjukvårdsmaterial.
- Länsstyrelserna ska bistå regionerna i att säkerställa flöden för storskalig testning för covid-19.
- Länsstyrelserna ska bistå regionerna med genomförandet av vaccinationen mot covid-19 inom sina respektive geografiska områden.
- Länsstyrelserna ska följa efterlevnaden av rekommendationer, råd och riktlinjer som utfärdats för att minska smittspridning av det virus som orsakar sjukdomen covid-19.
- Länsstyrelserna ska samordna, stärka och utveckla kommunikationsinsatserna till allmänheten med anledning av coronapandemin.
- Länsstyrelserna ska ge stöd och råd till kommunerna om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.
- Länsstyrelserna ska ta fram förslag på insatser vid olika smittspridningsscenarier av det virus som orsakar sjukdomen covid-19.
- Länsstyrelserna ska ha tillsyn enligt den nya tillfälliga pandemilagen (covid-19-lagen).
- Länsstyrelserna ska redovisa och vidareutveckla formerna för regional och lokal samverkan inför eventuella smittutbrott av covid-19.
- Länsstyrelserna ska i samarbete med regionerna bistå i arbetet att nå en högre vaccinationstäckning mot covid-19.

Länsstyrelserna initierade under våren 2020 en följeforskning för att belysa och tillvarata erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av pandemin, och Lunds universitet har under hösten lämnat sin slutrapport (Lund: LTH, Avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet, 2021-09-16, Diarienummer: F 2021/1603). Bedömningen är att resultatet är gott, och studien visar att länsstyrelserna har spelat en betydande roll för hur samhället har lyckats i hanteringen av pandemin. Arbetet kopplat till pandemin har genomförts med resurser från flera verksamhetsområden. Under en stor del av året har länsstyrelsen haft en statsorganisation, men under senare delen av året har arbetet bedrivits i den ordinarie organisationen. Även pandemitillsynen har till stor del skett med resurser som normalt har andra uppgifter. Det har inneburit prioriteringar i den ordinarie verksamheten, men också lett till kompetensutveckling och lärdomar inom ramen för krisberedskap.

Länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Från den 10 januari 2021 gäller en tillfällig covid-19-lag i Sverige. Enligt lagen kan regeringen och myndigheter besluta om begränsningar och åtgärder för att förhindra smittspridning. Länsstyrelserna är utsedda till tillsynsmyndigheter och har i uppdrag att kontrollera att lagen och tillhörande föreskrifter följs. Tillsyn bedrivs genom information, rådgivning och tillsynsbesök. Verksamheter som omfattas av länsstyrelsernas tillsyn är allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, platser för fritids- och kulturverksamhet, handelsplatser, kollektivtrafik och platser för privata sammankomster. Tillsynen bedrivs där den bedöms minska smittspridningen i störst omfattning. I första hand strävar länsstyrelserna efter att verksamheter ska rätta till eventuella brister frivilligt, men om de inte genomför de åtgärder som krävs kan länsstyrelserna fatta beslut om vitesföreläggande. Länsstyrelsen i Dalarnas län har i uppdrag att samordna länsstyrelsernas tillsynsarbete. Varje länsstyrelse rapporterar regelbundet hur tillsynsarbetet fortskrider i länet, och utifrån länens återkoppling tar Länsstyrelsen i Dalarnas län fram en gemensam nationell rapport som lämnas till Regeringskansliet.

Sedan lagens ikraftträdande den 10 januari 2021 har tillhörande föreskrifter förändrats utifrån det aktuella smittläget, ofta och med kort varsel. På grund av den snabbt föränderliga lagstiftningen har länsstyrelsernas inriktning varit att först möta verksamhetsutövarnas informationsbehov och bistå med rådgivning och sedan vid behov följa upp med övriga tillsynsåtgärder, som platstillsyn. Den 29 september 2021 upphävdes Folkhälsomyndighetens föreskrifter, vilket innebar att länsstyrelserna sattes i beredskapsläge med bibehållen kapacitet för att återigen bedriva tillsyn om smittläget försämrades och föreskrifter meddelades. Den 1 december 2021 återinfördes föreskrifter, vilket innebar att länsstyrelserna åter började bedriva tillsynsarbete i större skala.

Av länsstyrelsernas regelbundna redovisning till Regeringskansliet har det framgått hur länsstyrelserna anpassat tillsynsarbetet efter smittspridningens utveckling och de områden där länsstyrelserna identifierat störst brist på efterlevnad. Länsstyrelsen har även redogjort för vilka eventuella tillämpningsproblem som har identifierats i tillsynsarbetet och vid behov lämnat förslag på hur de identifierade problemen skulle kunna lösas. Länsstyrelserna har i stor utsträckning informerat verksamhetsutövare om gällande regler och bistått med rådgivning, vilket har gett god effekt för efterlevnaden. Vid påtalade brister har de flesta verksamhetsutövare valt att åtgärda bristerna redan vid tillsynsbesöket och i övriga fall har länsstyrelserna kunnat kräva att smittskyddsåtgärder genomförs genom ett föreläggande.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Beviljad låneram i Riksgälden	3 300	3 300	3 300	2 800	3 000
Utnyttjad låneram i Riksgälden	1 388	792	974	1 686	2 386
Beviljad räntekontokredit i Riksgälden	5 000	5 000	4 900	4 900	4 900
Utnyttjad räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter, räntekonto	0	0	4	11	9
Räntekostnader, räntekonto	0	0	-1	0	0
Budget avgiftsintäkter som disponeras	20 410	20 410	20 295	20 236	20 356
Utfall enligt resultaträkning, avgiftsintäkter som disponeras	62 208	47 456	34 418	33 049	25 459
Budget, avgiftsintäkter som inte disponeras	8 070	8 070	5 920	4 660	3 880
Utfall, avgiftsintäkter som inte disponeras	7 859	7 879	7 899	6 144	6 024
Antal årsarbetskrafter ²⁾	183	177	166	161	147
Medeltal anställda ¹⁾	197	192	185	176	161
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 543	1 426	1 388	1 412	1 373
Årets kapitalförändring	3 852	4 889	-993	-1 101	190
Balanserad kapitalförändring	58	-4 831	-3 485	-2 384	-2 574

¹⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Dessutom räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

²⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar.

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Beviljad anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 015 Länsstyrelsen i Västmanlands län	4 094	3 713	3 698	3 648	4 580
Utnyttjad anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 015 Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	0	0	0	0
Beviljad anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	32	55	170	170	170
Utnyttjad anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande/intecknade åtaganden	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 015 Länsstyrelsen i Västmanlands län	3 744	2 639	1 166	3 062	3 295
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	309	773	187	0	1 191

Sammanställning väsentliga uppgifter tilldelade bemyndigande/åtaganden inom bemyndigade	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Tilldelade bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	300	1 500	3 000	3 000	3 000
Åtaganden inom bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	300	1 012	1 252	189	1 894

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas enligt 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet. Uppställningen utgår från indelningen av avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras enligt punkt 6.1 i länsstyrelsernas regleringsbrev. Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentlighetsrättsliga avgifter

Verksamhet	År 2019: Ack. utfall	År 2020: Utfall intäkter	År 2020: Utfall kostnader	År 2020: Netto utfall	År 2021: Budget intäkter	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Budget kostnader	År 2021: Utfall kostnader	År 2021: Netto budget	År 2021: Netto utfall	År 2021: Ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	18	9	1	8	0	18	0	0	0	18	44
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-2 607	232	163	68	200	274	250	161	-50	113	-2 426
Delgivning	-82	75	100	-25	40	63	50	96	-10	-34	-141
Övrig offentlighetsrättslig verksamhet	35	0	0	0	10	0	0	0	10	0	35
Summa offentlighetsrättsliga avgifter	-2 636	316	264	52	250	355	300	257	-50	97	-2 488

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	År 2019: Ack. utfall	År 2020: Utfall intäkter	År 2020: Utfall kostnader	År 2020: Netto utfall	År 2021: Budget intäkter	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Budget kostnader	År 2021: Utfall kostnader	År 2021: Netto budget	År 2021: Netto utfall	År 2021: Ack. utfall
Resurssamordning	-2 391	39 352	34 951	4 401	20 000	53 389	20 000	49 663	0	3 726	5 737
Övrig uppdragsverksamhet	195	160	111	49	160	160	200	178	-40	-18	226
Summa avgift uppdragsverksamhet	-2 196	39 512	35 062	4 450	20 160	53 549	20 200	49 841	-40	3 708	5 963

Kommentar till tabeller avgiftsbelagd verksamhet

Med hänsyn till covid har tillgång till personella resurser inom såväl verksamhet som IT varit begränsade under 2021. Därav har ett större överskott inom resurssamordningen uppstått. Planen är att detta överskott kommer att arbetas upp under 2022, då behoven av förvaltning från 2021 kvarstår och tillsammans med nya behov för 2022 som tillkommer.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÄS m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2019–2021

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	År 2021	År 2020	År 2019
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	13 179	9 437	7 314
201 Allmänna val	182	77	652
25 Trafikföreskrifter	563	410	718
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6 453	6 772	5 663
30 Regional tillväxt	199	269	553
34 Infrastrukturplanering	600	365	383
40 Hållbar samhällsplanering och boende	13 981	6 546	5 476
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2 275	2 795	1 619
42 Energi och klimat	3 642	6 673	7 708
43 Kulturmiljö	10 119	8 588	8 794
45 Samhällsskydd och beredskap	13 877	17 544	10 327
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	13 134	13 797	13 815
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	28 282	24 758	17 083
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 466	2 479	1 555
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	23 501	20 000	20 409
54 Mineralfyndigheter	10	8	17
55 Miljöfarlig verksamhet	6 294	3 305	4 963
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	137	154	161
57 Förorenade områden, efterbehandling	2 247	2 907	2 480
58 Restaurering	1 969	1 281	1 462
60 Lantbruk och landsbygd	11 262	14 257	13 886
62 Fiske	1 476	1 001	1 671
70 Folkhälsa	2 666	2 872	2 408
80 Jämställdhet	4 389	4 719	5 440
81 Nationella minoriteter	16	44	58
82 Mänskliga rättigheter	1 288	1 589	839
85 Integration	4 059	4 292	3 375
10 Myndighetsövergripande verksamhet	21 184	22 157	24 407
11 Administration och intern service	46 251	40 946	39 663
99 Resurssamverkan ²⁾	47 434	33 357	28 630
20-85 Summa produktion	168 266	156 941	138 831
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	235 700	220 043	202 902
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	283 134	253 401	231 532

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr.o.m. 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma för verksamhetskostnader ska stämma överens med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Tabell B1, B2 – Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2021

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	13 179	5,59%	3 275	5,07%	16 454	7,07%
201 Allmänna val	182	0,08%	104	0,16%	286	0,12%
25 Trafikföreskrifter	563	0,24%	331	0,51%	894	0,38%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6 453	2,74%	3 141	4,86%	9 595	4,12%
30 Regional tillväxt	199	0,08%	74	0,12%	273	0,12%
34 Infrastrukturplanering	600	0,25%	327	0,51%	927	0,40%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	13 981	5,93%	1 717	2,66%	15 697	6,74%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2 275	0,97%	1 448	2,24%	3 723	1,60%
42 Energi och klimat	3 642	1,55%	1 967	3,04%	5 609	2,41%
43 Kulturmiljö	10 119	4,29%	3 448	5,34%	13 568	5,83%
45 Samhällsskydd och beredskap	13 877	5,89%	6 897	10,67%	20 774	8,92%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	13 134	5,57%	6 448	9,98%	19 582	8,41%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	28 282	12,00%	7 459	11,54%	35 741	15,35%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 466	1,05%	1 396	2,16%	3 862	1,66%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	23 501	9,97%	10 937	16,93%	34 438	14,79%
54 Mineralfyndigheter	10	0,00%	6	0,01%	16	0,01%
55 Miljöfarlig verksamhet	6 294	2,67%	1 404	2,17%	7 698	3,31%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	137	0,06%	82	0,13%	219	0,09%
57 Förorenade områden, efterbehandling	2 247	0,95%	1 072	1,66%	3 319	1,43%
58 Restaurering	1 969	0,84%	654	1,01%	2 623	1,13%
60 Lantbruk och landsbygd	11 262	4,78%	5 715	8,84%	16 977	7,29%
62 Fiske	1 476	0,63%	850	1,32%	2 326	1,00%
70 Folkhälsa	2 666	1,13%	1 389	2,15%	4 055	1,74%
80 Jämställdhet	4 389	1,86%	1 958	3,03%	6 347	2,73%
81 Nationella minoriteter	16	0,01%	10	0,02%	26	0,01%
82 Mänskliga rättigheter	1 288	0,55%	631	0,98%	1 919	0,82%
85 Integration	4 059	1,72%	1 879	2,91%	5 938	2,55%
10 Myndighetsövergripande	21 184	8,99%				

verksamhet						
11 Administration och intern service	46 251	19,62%				
99 Resurssamverkan ²⁾	47 434		2 815		50 249	
20-85 Summa produktion	168 266	71,39%	64 620	100,00%	232 886	100,00%
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	108 418					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	235 700	100,00%			232 886	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	283 134				283 134	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumman för verksamhetskostnader ska stämma överens med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2021

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)
113-115 Samkostnad nivå 1 – Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	27 639	25,49%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 – Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	18 612	17,17%
100-109 Samkostnad nivå 3 – Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	21 184	19,54%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska stämma överens med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen ska visa respektive nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2019–2021

Verksamhetsområde	2021 ÅA totalt	2021 ÅA kvinnor	2021 ÅA män	2020 ÅA totalt	2019 ÅA totalt
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	7,1	4,0	3,2	3,1	2,5
201 Allmänna val	0,2	0,1	0,1	0,1	0,9
25 Trafikföreskrifter	0,9	0,8	0,0	0,6	0,8
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	7,8	7,2	0,6	7,1	6,7
30 Regional tillväxt	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2
34 Infrastrukturplanering	0,8	0,1	0,7	0,5	0,5
40 Hållbar samhällsplanering och boende	3,6	2,3	1,3	4,0	4,6
41 Stöd till boende och energiåtgärder	3,7	1,2	2,5	4,2	2,5
42 Energi och klimat	4,5	2,3	2,2	5,5	7,7
43 Kulturmiljö	8,1	7,7	0,5	7,6	8,0
45 Samhällsskydd och beredskap	13,9	6,4	7,6	17,9	10,5
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	14,2	9,1	5,0	14,6	13,6
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	18,1	4,6	13,5	14,2	14,2
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3,5	2,8	0,7	3,8	2,3
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	24,4	17,9	6,5	22,5	21,1
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	3,2	2,0	1,2	3,1	3,4
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2
57 Förorenade områden, efterbehandling	2,7	2,1	0,6	2,5	2,2
58 Restaurering	1,5	1,3	0,2	1,2	1,3
60 Lantbruk och landsbygd	13,5	9,7	3,8	14,9	15,7
62 Fiske	1,9	0,9	1,0	1,4	1,3
70 Folkhälsa	2,7	2,5	0,1	2,7	2,4
80 Jämställdhet	3,8	3,0	0,8	4,0	4,8
81 Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
82 Mänskliga rättigheter	1,3	0,9	0,4	1,2	0,8
85 Integration	4,1	3,3	0,8	4,8	4,3
10 Myndighetsövergripande verksamhet	10,5	8,4	2,2	9,0	13,5
11 Administration och intern service	21,8	17,0	4,9	21,1	18,8
99 Resurssamverkan	4,9	3,9	1,0	5,2	1,3
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	145,9	92,4	53,5	142,1	132,6
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	178,3	117,7	60,5	172,1	164,9
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	183,1	121,6	61,5	177,3	166,2

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20-21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Tabell D – Representation

Nyckeltal	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)	År 2020 totalt (tkr)	År 2020 per ÅA (kr)	År 2019 totalt (tkr)	År 2019 per ÅA (kr)
Intern representation	157	860	8	43	81	486
Extern representation	67	365	39	219	161	968

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2021	År 2020	År 2019
Lokalkostnader (tkr), VÄS 103 ²⁾	Residens	1 319	1 352	1 368
Lokalyta (m ²)	Residens	1 326	1 326	1 326
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	995	1 019	1 032
Lokalkostnader (tkr), VÄS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	8 472	8 476	8 515
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	6 807	7 064	6 807
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 245	1 200	1 251
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	46	48	51
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	37	40	41
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	5 115	5 115	5 115
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	28	29	31
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	9 791	9 827	9 883

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i den här tabellen är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÄS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset, som kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÄS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark, som kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2021

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	57	93	149	244	55	5
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	41	625	146	731	81	3
201 Allmänna val	4	74	3	79	2	0
25 Trafikföreskrifter	8	88	3	81	18	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	110	969	461	1 433	107	0
30 Regional tillväxt	6	8	3	7	10	0
34 Infrastrukturplanering	9	29	0	30	8	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	61	545	3	557	52	0
41 Stöd till boende och energiåtgärder	483	177	0	214	446	0
42 Energi och klimat	5	57	14	61	15	1
43 Kulturmiljö	124	797	86	874	133	16
45 Samhällsskydd och beredskap	61	115	83	172	87	7
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	95	249	30	263	111	26
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	96	76	129	196	105	30
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	61	524	39	525	99	3
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	56	201	57	231	83	1
54 Mineralfyndigheter	0	13	0	12	1	0
55 Miljöfarlig verksamhet	36	312	46	329	65	1
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	10	152	0	157	5	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	25	35	17	54	23	1
58 Restaurering	8	13	9	21	9	0
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	1 624	5 127	33	5 342	1 442	905
62 Fiske	10	189	2	189	12	1
70 Folkhälsa	14	14	26	45	9	0
80 Jämställdhet	5	13	19	32	5	0
81 Nationella minoriteter	0	1	0	0	1	0
82 Mänskliga rättigheter	2	12	4	14	4	0
85 Integration	13	28	7	33	15	2

10-85 Totalt antal ärenden	3 024	10 536	1 369	11 926	3 003	1 002
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	8	25	21	43	11	0

¹⁾ Under 2021 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets it-system. De systemen är till största delen färdigbyggda, men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slåtterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår inte. För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2021 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden om jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets it system BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Boverket och Jordbruksverket.

Tabell G – Överklagade beslut

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	1	244	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	5	731	1
201 Allmänna val	0	79	0
25 Trafikföreskrifter	1	81	1
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	29	1 433	2
30 Regional tillväxt	0	7	0
34 Infrastrukturplanering	0	30	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	24	557	4
41 Stöd till boende och energiåtgärder	18	214	8
42 Energi och klimat	0	61	0
43 Kulturmiljö	3	874	0
45 Samhällsskydd och beredskap	1	172	1
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	9	263	3
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	0	196	0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4	525	1
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	2	231	1
54 Mineralfyndigheter	0	12	0
55 Miljöfarlig verksamhet	0	329	0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	157	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	54	0
58 Restaurering	0	21	0
60 Lantbruk och landsbygd	6	5 342	0
62 Fiske	0	189	0
70 Folkhälsa	0	45	0
80 Jämställdhet	0	32	0
81 Nationella minoriteter	0	0	
82 Mänskliga rättigheter	0	14	0
85 Integration	0	33	0
10-85 Totalt antal ärenden	103	11 926	1
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	<i>0</i>	<i>43</i>	<i>0</i>

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans 2021, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under 2021.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under 2021 dividerat med antalet beslut under 2021.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Boverket och Jordbruksverket.

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	0	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	4	1	25
201 Allmänna val	0	0	0
25 Trafikföreskrifter	3	0	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	35	1	3
30 Regional tillväxt	0	0	0
34 Infrastrukturplanering	1	1	100
40 Hållbar samhällsplanering och boende	29	3	10
41 Stöd till boende och energiåtgärder	0	0	0
42 Energi och klimat	0	0	0
43 Kulturmiljö	4	1	25
45 Samhällsskydd och beredskap	2	1	50
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	8	2	25
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	0	0	0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2	1	50
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	2	1	50
54 Mineralfyndigheter	0	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	1	0	0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	0	0
58 Restaurering	0	0	0
60 Lantbruk och landsbygd	4	0	0
62 Fiske	0	0	0
70 Folkhälsa	0	0	0
80 Jämställdhet	0	0	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0
85 Integration	0	0	0
10-85 Totalt antal ärenden	95	12	13
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2021.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2021 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under 2021 dividerat med antalet beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under 2021.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

Tabell I – Handläggningstider

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2019–2021	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020	Medel-antal dagar 2019
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45						
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45						
212 Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180						
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen ²⁾	90	100	95	100	7	32	15
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	100	100	100	5	9	5
282 Anmälningssärenden djurskydd	90	97	98	97	17	18	23
403 Överklagade av lov, förhandsbesked	150	85	100	100	77	53	66
403 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	⁸⁾	100	⁹⁾	⁸⁾	42	⁹⁾
403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	91	¹⁰⁾	81	82	¹⁰⁾	115
505 Överklagade kommunala beslut miljöbalken m.fl. författn	180	81	95	86	139	73	119
525 Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken	42	84	67	75	32	34	41
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	96	91	91	12	15	12
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken – Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180						
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	100	83	¹¹⁾	36	64	¹¹⁾
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	100	98	96	5	8	10
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	100	96	97	5	8	8
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{5, 6)}	180	21	9	26	359	476	463
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{5, 6)}	180	60	58	67	169	219	240
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	69	95	90	106	36	55
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden – Företagsstöd ^{5, 6)}	180	¹²⁾	0	100	¹²⁾	0	173
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden – Projektstöd ^{5, 6)}	180	0	0	0	0	0	0

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2019– 2021	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Medel- antal dagar 2021	Medel- antal dagar 2020	Medel- antal dagar 2019
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{6, 7)}	120	96	92	100	66	61	56
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{6, 7)}	120	90	100	91	52	47	57
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{6, 7)}	120	95	100	100	47	33	31
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Företagsstöd ^{6, 7)}	120	¹³⁾	¹⁴⁾	0	¹³⁾	¹⁴⁾	0
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Projektstöd ^{6, 7)}	120	0	0	0	0	0	0
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	93	71	57	18	28	50
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	100	73	69	18	28	35

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap. 3b § miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90 % av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden). Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90 % av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

⁸⁾ Antal beslutade ärenden = 3, Utfall 67 %, Medel 71 dagar.

⁹⁾ Antal beslutade ärenden = 5, Utfall 100 %, Medel 51 dagar.

¹⁰⁾ Antal beslutade ärenden = 6, Utfall 100 %, Medel 66 dagar.

¹¹⁾ Antal beslutade ärenden = 8, Utfall 75 %, Medel 77 dagar.

¹²⁾ Antal beslutade ärenden = 4, Utfall 100 %, Medel 121 dagar.

¹³⁾ Antal beslutade ärenden = 3, Utfall 67 %, Medel 82 dagar.

¹⁴⁾ Antal beslutade ärenden = 1, Utfall 100 %, Medel 60 dagar.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket.

Finansiell redovisning

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	2021	2020	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	130 389	119 839	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	62 208	47 456	2
Intäkter av bidrag	94 385	90 993	3
Finansiella intäkter	4	2	4
Summa	286 986	258 290	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-140 499	-132 958	5
Kostnader för lokaler	-10 203	-10 085	6
Övriga driftskostnader	-131 897	-109 808	7
Finansiella kostnader	-3	-4	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-532	-546	9
Summa	-283 134	-253 401	
Verksamhetsutfall	3 852	4 889	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	7 859	7 879	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-7 859	-7 879	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	5 175	5 091	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	56 717	42 035	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	-1 575	23 018	14
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-332	21	15
Lämnade bidrag	-59 984	-70 164	16
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	3 852	4 889	17

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	2021	2020	Not
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	24	39	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 447	796	
Summa	1 470	835	18
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	1 067	1 209	19
Fordringar hos andra myndigheter	7 413	8 490	20
Övriga kortfristiga fordringar	1 249	1 111	21
Summa	9 729	10 810	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 542	2 394	
Upplupna bidragsintäkter	5 838	5 462	
Övriga upplupna intäkter	680	591	
Summa	9 060	8 447	22
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	54 991	37 024	
Summa	54 991	37 024	23
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	74 351	42 064	24
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	575	303	25
Kassa och bank	873	751	26
Summa	75 799	43 118	
Summa tillgångar	151 049	100 234	

Kapital och skulder (tkr)	2021	2020	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	43	43	
Balanserad kapitalförändring	58	-4 831	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	3 852	4 889	
Summa	3 953	101	27
Fonder			
Fonder	1 951	1 618	
Summa	1 951	1 618	15
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	0	0	28
Övriga avsättningar	1 026	1 069	29
Summa	1 026	1 069	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	1 388	792	30
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	6 997	7 963	31
Leverantörsskulder	9 061	5 340	32
Övriga kortfristiga skulder	2 551	2 080	33
Depositioner	575	303	34
Summa	20 572	16 477	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	44 425	26 552	
Oförbrukade bidrag	77 141	51 763	
Övriga förutbetalda intäkter	1 982	2 655	
Summa	123 547	80 969	35
Summa kapital och skulder	151 049	100 234	
Ansvarsförbindelser:	7 000	Inga	36

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	NOT
Utgiftsområde 1									
Rikets styrelse									
01 05 001 015 Länsstyrelsen i Västmanlands län	2 639	136 496	-78	0	0	139 057	-135 313	3 744	37
Utgiftsområde 19									
Regional tillväxt									
19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Västmanlands län	773	652	0	0	-773	652	-343	309	38
Summa	3 411	137 148	-78	0	-773	139 709	-135 655	4 053	

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	NOT
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	350	415	
2537 Miljöskyddsavgift Täktavgift	5 900	6 095	
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	120	162	
2714 01 Sanktionsavgifter	1 700	1 187	
Summa	8 070	7 859	10

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Belopp i tkr

Anslag / Anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden 2021	Utestående åtaganden 2021	Utestående åtagandenas fördelning per år				NOT
				2022	2023	2024		
19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Västmanlands län	300	1 012	300	300	0	0		38

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat inte anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2022.

Årsredovisningen är upprättad enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antalet anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Dessutom räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2021 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”.
- ”Länsstyrelserna undantas enligt 6 kap. 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader, som hyror med mera, för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderegleras i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer, eftersom de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	5 år
It-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder. Enligt regleringsbrevet 2021 för utgiftsområde 23 anslag 1:20 anslagspost 2 villkor 6 ska vinst vid försäljning redovisas som statskapital och återinvesteras i Jordfonden.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Lönegarantifordran värderegleras kollektivt med 85 procent, vilket motsvarar det erfarenhetsmässiga sambandet mellan utbetalningar och utdelningar.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetskostnaderna har ökat i förhållande till år 2021 med anledning av ökad medelstilldelning både avseende förvaltningsanslaget samt att den bidragsfinansierade verksamheten ökat till följd av tillkommande sakanslag för tillsyn enligt den tillfälliga pandemilagstiftningen samt ökade sakanslag inom natur- och miljöområdet samt samhällsskydd och beredskap. Intäkter och kostnader för resurssamverkan avseende länsstyrelsegemensam förvaltning och utveckling har ökat 2021 jämfört med 2020 avseende konsultkostnader.

Transfereringar

Myndighetens transferingar har minskat under 2021 i förhållande till 2020 då inga bidragsutbetalningar har genomförts till partners inom LIFE-programmen.

Ansvarsförbindelse

Under året har en stämning mot staten avseende skador på gran orsakade av granbarkborrar inkommit. Den berörda fastigheten ligger intill ett naturvårdsreservat. Naturvårdsverket har fått i uppdrag av Justitiekanslern att föra statens talan i ärendet. Det yrkade ersättningsbeloppet uppgår till 7000 tkr inklusive ränta och rättegångskostnader. Det är emellertid oklart om det är Justitiekanslern, Naturvårdsverket eller Länsstyrelsen i Västmanland som ska stå för kostnaden i det fall domstolen inte dömer till statens fördel. Beloppet tas därför upp som en ansvarsförbindelse hos Länsstyrelsen.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning	Andra uppdrag
Landshövding		
Akhtarzand, Minoo	1 778 562	Södertörns högskola
Länsråd		
Gradin, Ulrica	1 056 831	
Insynsråd		
Coenraads, Åsa	4 350	
Haddad, Roger	4 350	Skolinspektionens insynsråd
Nordström, Denise	2 900	Socialstyrelsen screaningråd
Olsson, Tomas	5 800	LRF Mälardalens regionstyrelse UP4All International AB, ordförande MainlyAI AB
Pettersson, Paul	4 350	Södermanlands län Länsstyrelsens insynsråd Insynsrådet för Myndigheten för yrkeshögskolan
Sundquist, Mikael	4 350	Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB Länsförsäkringar Fondliv AB Fastighets AB Congresshuset
Wallén, Robert	4 350	Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB

Noter till resultaträkning

Not	1 Intäkter av anslag	2021	2020
	01 05 001 015 Förvaltningsanslag	130 389	119 839
	Summa intäkter av anslag	130 389	119 839

Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen. I förvaltningsanslaget ingår 35 mkr som avser Länsstyrelsegemensam utveckling och där tillhörande utvecklingsnära förvaltning av projekt.

Not	2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2021	2020
	Offentlighetsliga avgifter	732	872
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	61 303	46 277
	Intäkter av andra ersättningar	174	306
	Summa	62 208	47 456

*Varav intäkter av avgifter enligt 4 §
Avgiftsförordningen består av*

Intäkter uthyrning	816	707
Intäkter utbildning/konferenser	468	822
Intäkter konsultuppdrag	59 878	44 673
Intäkter övriga 4 § avgifter	140	75
	61 303	46 277

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter. Ökningen av intäkter för konsultuppdrag beror på den ökade länsstyrelsegemensamma förvaltningen.

Not	3 Intäkter av bidrag	2021	2020
	Bidrag från statliga myndigheter	93 002	86 323
	<i>Varav</i>		
	<i>Riksantikvarieämbetet</i>	<i>3 698</i>	<i>3 159</i>
	<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	<i>41 159</i>	<i>37 125</i>
	<i>Naturvårdsverket</i>	<i>19 576</i>	<i>18 219</i>
	<i>Statens Jordbruksverk</i>	<i>3 697</i>	<i>4 981</i>
	<i>Statens Energimyndighet</i>	<i>184</i>	<i>3 706</i>
	<i>Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige</i>	<i>2 124</i>	<i>2 438</i>
	<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	<i>4 118</i>	<i>3 432</i>
	<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	<i>9 674</i>	<i>5 539</i>
	<i>Övriga myndigheter</i>	<i>8 772</i>	<i>7 722</i>
	Bidrag från övriga	1 383	4 670

<i>varav bidrag från EU:s fonder</i>		
<i>LIFE - program för miljö- och klimatpolitik</i>	975	5 036
Summa	94 385	90 993

"Länsstyrelsen i Örebro län": Intäkter av bidrag har ökat pga. medel för tillsyn enligt den tillfälliga pandemilagstiftningen. "Naturvårdsverket": Bidrag från Naturvårdsverket har ökat under år 2021 i förhållande till föregående år. Det rör sig främst om insatser kopplade till naturreservatsförvaltning.

"Havs- och vattenmyndigheten": Bidrag från Havs- och vattenmyndigheten har ökat till följd av medfinansiering av projektet LIFE IP Rich Waters

"Myndigheten för samhällsskydd och beredskap": Ökningen mellan åren förklaras delvis av att myndigheten fått ett nytt uppdrag inom kärnenergiberedskap.

"Statens Jordbruksverk": TA-medel har minskat under år 2021

"Statens Energimyndighet": Två större projekt som startades under 2019 kopplade till klimatsmart samhällsplanering vilka har genomförts under 2020 har upphört. "LIFE-program för miljö- och klimatpolitik" Under första kvartalet 2021 avslutades ett av myndighetens stora projekt.

Not	4 Finansiella intäkter	2021	2020
	Räntekonto i Riksgälden	0	0
	Övriga finansiella intäkter	4	2
	Summa	4	2

Not	5 Kostnader för personal	2021	2020
	Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-93 309	-88 994
	<i>varav</i>		
	<i>Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)</i>	-370	-360
	Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-47 190	-43 964
	Summa	-140 499	-132 958

Ökningen av personalkostnaderna har flera förklaringar. Länsstyrelsen har fått flera nya uppdrag. Därför har att flera rekryteringar genomförts, totala antalet årsarbetskrafter har ökat från 177 år 2020 till 183 ÅA år 2021. Rekryteringarna har skett inom alla delar av Länsstyrelsens verksamhet.

Not	6 Kostnader för lokaler	2021	2020
	Kostnader för lokaler	-10 203	-10 085
	Myndigheten har haft ökade kostnader för snöröjning.		

Not	7 Övriga driftskostnader	2021	2020
-----	--------------------------	------	------

Övriga driftskostnader	-131 897	-109 808
------------------------	----------	----------

Inom natur och miljö har större underhållsarbeten utförts på flera naturreservat jämfört med 2020. Kostnader för resurssamverkan avseende gemensamma kansliet har ökat 2021 jämfört med 2020 avseende konsultkostnader.

Not	8 Finansiella kostnader	2021	2020
-----	-------------------------	------	------

Räntekostnader i Riksgälden	0	-1
Övriga finansiella kostnader	-3	-2
Summa	-3	-4

Not	9 Avskrivningar och nedskrivningar	2021	2020
-----	------------------------------------	------	------

Avskrivningar och nedskrivningar	-532	-546
----------------------------------	------	------

Not	10 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2019	2020	2021	2021
		utfall intäkter	utfall intäkter	budget intäkter	utfall intäkter

Avgifter med bestämt ekonomiskt mål

Enligt 2021 års regleringsbrev undantas länsstyrelserna enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. Som en följd av det ändras notens uppställning till att endast omfatta intäkter för 2019, 2020 och 2021.

2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	362	463	350	415
2537 Miljöskyddsavgift	5 912	5 803	5 900	6 095
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	126	125	120	162
Varav				
- Avgifter enligt avfallsförordningen	126	125	120	162

Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål

	1 499	1 489	1 700	1 187
2714 Sanktionsavgifter	1 499	1 489	1 700	1 187
Summa avgifter redovisade mot inkomstitel	7 899	7 879	8 070	7 859

Kommentar: Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål.

Not	11 Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2021	2020
	Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-7 859	-7 879
	Ovanstående belopp avser intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av Länsstyrelsen och redovisas mot inkomstitel.		

Not	12 Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2021	2020
	01 05 001 015 Förvaltningsanslag	4 832	4 751
	19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder	343	340
	Summa	5 175	5 091

Avseende anslag 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder har inga nya åtaganden beslutats då anslaget helt kommer att föras över till regionen. Beloppen gällande 01 05 001 015 Förvaltningsanslag avser finansiering av utbetalningar till Region Västmanland enligt regleringsbrev.

Not	13 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2021	2020
	Från myndighet		
	Riksantikvarieämbetet	6 379	8 919
	Länsstyrelsen i Jönköpings län	478	-464
	Länsstyrelsen i Örebro län	466	344
	Länsstyrelsen i Västerbottens län	1 230	0
	Socialstyrelsen	4 045	3 624
	Naturvårdsverket	30 917	9 328
	Post- och telestyrelsen	200	150
	Statens Energimyndighet	270	680
	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	1 678	5 539
	Tillväxtverket	68	736
	Havs- och vattenmyndigheten	10 985	13 179
	Summa	56 717	42 035

"Naturvårdsverket" Myndigheten har fått ökade medel för åtgärder inom förorenade områden.

"Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige" Medel för Kvinna in i Sverige hade under 2020 stora utbetalningar men projektet tog slut under 2021.

"Länsstyrelsen i Västerbottens län" Avser bidragsutbetalningar för naturnära jobb.

"Riksantikvarieämbetet" Större del har lagts på bemyndiganderamen för senare utbetalning.

"Havs- och vattenmyndigheten" Insatsen för bidrag till övergödning var en satsning mellan 2019-2020 har upphört.

Not	14 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2021	2020
	Flerfinansierade projekt 42* (SCR)	0	259
	Älgvårdsfonden	211	-21
	Bygdemedel	122	0
	LIFE - program för miljö- och klimatpolitik	-1 907	22 779
	Summa	-1 575	23 018

Inga stora utbetalningar har skett till partners under året. Återbetalningar för LIFE Taiga har inkommit under året i samband med slutrapportering och ska utbetalas under 2022.

Not	15 Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2021	2020
	Ingående balans	1 618	1 639
	Årets förändring	332	-21
	Utgående balans	1 951	1 618

Uppdelat på

Älgårdsfonden

<i>Ingående balans</i>	867	888
<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	211	-21
<i>Utgående balans</i>	1 077	867

Bygdemedel

<i>Ingående balans</i>	751	751
<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	122	0
<i>Finansiella intäkter</i>	0	-0
<i>Utgående balans</i>	873	751

Not	16 Lämnade bidrag	2021	2020
		-48	
	Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	690	-48 541
		-11	
	Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	294	-21 624
		-59	
	Summa Lämnade bidrag	984	-70 164
	inom verksamhetsområden		
	<i>Allmänt och övergripande inom regional tillväxt</i>	-4 832	-4 754
	<i>Energi- och klimatstrategiskt arbete</i>	-338	-1 675
	<i>Byggnadsvård</i>	-5 069	-7 063
		-11	
	<i>Miljömål</i>	865	-9 226
	<i>Miljöövervakning</i>	-1 011	-1 654
	<i>Förvaltning och skötsel av skyddade områden</i>	2 547	-126
	<i>Dricksvattenförsörjning</i>	-1 123	-698
	<i>Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön</i>	145	-2 996
	<i>Övriga ärenden inom vattenverksamhet</i>	0	-22 779
		-24	
	<i>Efterbehandling av förorenade områden</i>	509	-5 497
	<i>Allmänt och övergripande inom restaurering</i>	-1 869	0
	<i>Kalkning av försurade vatten</i>	-1 188	-1 135
	<i>Frågor inom mänskliga rättigheter</i>	-4 045	-3 624
	<i>Integrationsfrågor</i>	-2 156	-5 075
	<i>Övriga verksamhetsområden</i>	-4 671	-3 861
		-59	
		984	-70 164
	<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
	<i>LIFE - program för miljö- och klimatpolitik</i>	1 907	-22 779

"Miljömål": Bidragen för de lokala naturvårdsprojekten har fått extra medel.

"Förvaltning och skötsel av skyddade områden" avser återbetalningar för LIFE Taiga som har inkommit under året i samband med slutrapportering och ska utbetalas under 2022.

"Övriga ärenden inom vattenverksamheten": År 2020 innefattar lämnade bidrag till samarbetspartners inom LIFE-programmen, 2021 har inga utbetalningar skett.

"Efterbehandling av förorenade områden" avser tills stor del insatser i Sala Silvergruva.

"Integrationsfrågor": Minskningen beror till största delen på att minskade bidragsutbetalningar till deltagande kommuner i projektet "Kvinna in i Sverige".

Not	17	Årets kapitalförändring	2021	2020
		Verksamhetsutfall		
		Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	3 806	4 501
		Avslutade externa medel RTA	46	388
		Semesterlöne- och löneskuld	91	120
		Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av anslag	-91	-120
		Summa verksamhetsutfall	3 852	4 889
		Uppbörd		
		Transfereringar		
		Summa transfereringar	0	0
		Summa årets kapitalförändring	3 852	4 889

Överskottet avseende den avgiftsfinansierade verksamheten gäller resurssamverken mellan länsstyrelserna för den gemensamma utvecklings- och förvaltningsverksamheten. Intäkterna är beräknade efter prognosen efter tertial 2. På grund av pandemin har inte verksamhet och projekt kunnat utföras som planerat. Resurserna för IT-utveckling har blivit begränsade, därav har ett större överskott uppstått när det gäller avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan.

Noter till balansräkning

Not	18 Materiella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	947	947
	Utgående anskaffningsvärde	947	947
	Ingående avskrivningar	-908	-880
	Årets avskrivningar	-15	-28
	Utgående avskrivningar	-923	-908
	Bokfört värde	24	39
	Maskiner, inventarier, installationer mm.		
	Ingående anskaffningsvärde	7 755	7 373
	Årets anskaffning	1 167	382
	Årets försäljning, utrangering	-60	0
	Utgående anskaffningsvärde	8 862	7 755
	Ingående avskrivningar	-6 959	-6 441
	Årets avskrivningar	-517	-518
	Årets försäljning, utrangering	60	0
	Utgående avskrivningar	-7 415	-6 959
	Bokfört värde	1 447	796
	Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	1 470	835
Not	19 Kundfordringar	2021-12-31	2020-12-31
	Kundfordringar - utomstatliga	1 067	1 209
	Summa	1 067	1 209
Not	20 Fordringar hos andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
	Diverse fordringar andra myndigheter	4 984	6 181
	Mervärdesskatt	2 429	2 309
	Summa	7 413	8 490
Not	21 Övriga kortfristiga fordringar	2021-12-31	2020-12-31
	Uppbördsfordringar	767	1 111
	Övriga kortfristiga fordringar	482	0
	Summa	1 249	1 111

"Övriga kortfristiga fodringar" återbetalningar av LONA bidrag, inbetalda 2022

Not 22 Periodavgränsningsposter	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	2 346	2 264
Övriga förutbetalda kostnader	196	130
Summa förutbetalda kostnader	2 542	2 394
 Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	4 582	2 811
<i>Varav</i>		
<i>Naturvårdsverket</i>	874	11
<i>Statens Jordbruksverk</i>	3 029	1 980
<i>Övriga myndigheter</i>	680	820
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	1 256	2 651
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
<i>LIFE - program för miljö- och klimatpolitik</i>	847	2 285
Totala upplupna bidragsintäkter	5 838	5 462
Övriga upplupna intäkter	680	591
Summa periodavgränsningsposter	9 060	8 448

"Naturvårdsverket": Ökningen beror på utbetalda bidragsmedel och medel erhålls 2022.

"Statens Jordbruksverk": Denna post varierar mellan åren beroende på vilka aktiviteter som genomförs under året och när de sker.

"LIFE- program för miljö- och klimatpolitik": Slutbetalning för LIFE-TAIGA har inkommit under 2021.

Not 23 Avräkning med statsverket	2021-12-31	2020-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-1 111	-36
Redovisat mot inkomstitel (-)	-7 859	-7 879
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	8 203	6 804
Fordringar/skulder avseende uppbörd	-767	-1 111
 Anslag i icke räntebärande flöde		
Redovisat mot anslag (+)	343	340
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-343	-340

Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-2 639	-1 166
Redovisat mot anslag (+)	135 313	124 710
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-136 418	-126 183
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 744	-2 639
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	326	446
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-91	-120
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	235	326
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	40 447	37 270
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	176 411	154 339
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-149 731	-144 698
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	-7 860	-6 464
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	59 267	40 447
Summa utgående balansavräkning med statsverket	54 991	37 024

Oförbrukade medel har ökat dels pga. ökade sakanslag som till del inte har kunnat arbetats upp pga. pandemin. Myndigheten har även fått in medel under året avseende bl.a Covid 19 hanteringen som till del ej är förbrukade.

Not 24 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Räntekonto i Riksgälden	74 351	42 064
Beviljad kreditram	5 000	5 000

Oförbrukade medel har ökat dels pga. ökade sakanslag som till del inte har kunnat arbetats upp pga. pandemin. Myndigheten har även fått in medel under året avseende bl.a Covid 19 hanteringen som till del ej är förbrukade.

Not 25 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	575	303

Not 26 Kassa och bank	2021-12-31	2020-12-31
Bygdemedel	873	751
Summa	873	751

Not 27 Förändring av myndighetskapitalet

	Stats- kapital	Dona- tions- kapital	Balansera d kapital- förändring, anslags- finansiera d verksamh et	Balanserad kapital- förändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balansera d kapital- förändring, bidrags- finansiera d verksamh et	Kapitalförändrin g enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2020	43	0	0	-4 831	0	4 889	101
<i>Varav</i>							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	-4 831	0	4 501	-330
Avslutade externa medel RTA	0	0	0	0	0	388	388
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	0	0	0	0
Övriga periodiserade kostnader RTA	0	0	0	0	0	0	0
Ingående balans 2021	43	0	0	-4 831	0	4 889	101
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	4 501	388	-4 889	0
<i>Årets förändring varav</i>							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	3 806	3 806
Avslutade externa medel RTA	0	0	0	0	0	46	46
Summa årets förändring	0	0	0	0	0	3 852	3 852
Utgående balans 2021	43	0	0	-330	388	3 852	3 953

Kapitalförändringen avser främst intäkter för resurssamordning gällande den länsstyrelsegemensamma förvaltningen.

Not	28	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2021-12-31	2020-12-31
		Ingående avsättningar	0	11
		Årets pensionskostnader	0	-1
		Årets pensionsutbetalningar	0	-11
		Utgående avsättning	0	0

Not	29	Övriga avsättningar	2021-12-31	2020-12-31
		Lokalt omställningsarbete		
		Årets förändring	280	261
		Utgående balans	1 026	1 069
		Omstruktureringsåtgärder		
		Årets förändring	0	0
		Summa övriga avsättningar	1 026	1 069

En årlig plan för aktiviteter tas fram.

Länsstyrelsen har under året inte nyttjat hela avsättningen. Aktiviteterna beslutas i samverkan och inriktningen är att de ska användas till kompetensutvecklingsinsatser.

Arbetsgivare och fackliga representanter ska vara överens om vad medlen ska användas till.

För år 2022 kommer en ny plan tas fram hur omställningsmedlen ska nyttjas för att främja verksamheten. Bedömningen är att avsättningen inte kommer att användas fullt ut under 2022.

Not	30	Lån i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
		Ingående balans	792	974
		Under året upptagna lån	1 127	417
		Årets amorteringar	-532	-599
		Utgående balans	1 388	792

		Beviljad låneram	3 300	3 300
--	--	------------------	-------	-------

Not	31	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
		Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	4 143	5 116
		Lagstadgade arbetsgivaravgifter	2 580	2 365
		Mervärdesskatt	275	482
		Summa	6 997	7 963

Not	32 Leverantörsskulder	2021-12-31	2020-12-31
	Leverantörsskulder	9 061	5 340

Ökningen av leverantörsskulder per 2021-12-31 jämfört med 2020-12-31 beror främst på betaldatumet för hyreskostnaderna

Not	33 Övriga kortfristiga skulder	2021-12-31	2020-12-31
	Personalens källskatt	2 320	2 078
	Övriga kortfristiga skulder	231	1
	<i>Bestående av</i>		
	<i>Övrigt</i>	231	1
	Summa	2 551	2 080

Not	34 Depositioner	2021-12-31	2020-12-31
	Depositioner	575	303

Vid deponering gäller att den som deponerat har rätt att få tillbaka pengarna efter tre månader, om inte hyresvärden innan dess inkommit till Länsstyrelsen med uppgift om att tvist pågår. Utbetalning sker dock endast på begäran av den som deponerat, vilket innebär att Länsstyrelsen inte kan styra över när återbetalning sker. Om Länsstyrelsen inom tremånadersperioden får underrättelse från hyresvärden om att tvist pågår, får Länsstyrelsen inte betala ut pengar till någon förrän tvisten är löst, antingen i domstol eller efter överenskommelse mellan parterna. Inte heller detta är något som Länsstyrelsen kan påverka. Detta innebär sammantaget att det är mycket svårt att bedöma hur stor del av de deponerade medlen som kommer att regleras inom 12 månader.

Not	35 Periodavgränsningsposter	2021-12-31	2020-12-31
	Upplupna kostnader		
	Upplupna löner, arvoden inkl. social avg.	519	1 261
	Upplupna semesterlöner inkl. social avg.	10 368	10 062
	Övriga upplupna kostnader	33 538	15 229
	Summa upplupna kostnader	44 425	26 552

Ökningen av övriga upplupna kostnader beror främst på periodiserade IT-relaterade kostnader gällande länsstyrelsegemensamma förvaltnings- och utvecklingsmedel. Det innebär att uppbokningen avser en längre period samt att kostnaderna är högre.

	Oförbrukade bidrag från annan myndighet	69 891	48 711
	<i>Varav</i>		
	<i>Riksantikvarieämbetet</i>	2 655	1 179
	<i>Länsstyrelsen i Kronobergs län</i>	960	40
	<i>Länsstyrelsen i Uppsala län</i>	1 057	947
	<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	9 941	4 051

<i>Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>	2 334	112
<i>Naturvårdsverket</i>	32 354	11 296
<i>Statens Jordbruksverk</i>	1 716	1 569
<i>Statens Energimyndighet</i>	20	1 550
<i>Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige</i>	1 140	0
<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	973	2 084
<i>Trafikverket</i>	1 315	1 278
<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	14 482	21 808
<i>Övriga myndigheter</i>	943	2 798

Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:

- Inom tre månader	19 623	13 676
- mer än tre månader till ett år	23 527	16 397
- mer än ett år till tre år	11 458	7 986
- mer än tre år	15 283	10 652

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner

<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	7 249	3 052
<i>LIFE - program för miljö- och klimatpolitik</i>	6 016	1 752

Summa oförbrukade bidrag **77 141** **51 763**

Ökningen av oförbrukade bidrag från **Länsstyrelsen i Östergötlands län** avser etablerande av regionalt resurscentrum för hedersrelaterat våld. Minskningen gällande **Statens Energimyndighet** avser två avslutade projekt. Ökningen av oförbrukade bidrag från **Naturvårdsverket** avser främst bidragsmedel för åtgärder för förorenade områden. Ökningen gällande **Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige** beror på att slutredovisning och utbetalningen till partners sker under 2022. Ökningen gällande **Länsstyrelsen i Örebro** beror på främst på oförbrukade medel för tillsyn av covidlagen. Ökningen av oförbrukade bidrag från **Riksantikvarieämbetet** avser senarelagd verksamhet. Minskningen gällande **Havs- och vattenmyndigheten** beror på att oförbrukade medel från föregående år har använts. Oförbrukade medel från **Länsstyrelsen i Kronoberg** avser bidragsmedel som inkom under december och ska förbrukas under 2022. **Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner** avser LIFE-TAIGA och kommer utbetalas till partners under 2022.

Övriga förutbetalda intäkter

Övriga förutbetalda intäkter, inomstatliga	1 982	2 655
Summa förutbetalda intäkter	1 982	2 655

Förutbetalda intäkter avseende förvaltning av systemet Primör.

Summa periodavgränsningsposter **123 547** **80 969**

Not	36 Ansvarsförbindelser:	2021-12-31	2020-12-31
-----	-------------------------	------------	------------

	Skadeståndsanspråk	7 000	Inga
--	--------------------	-------	------

Under året har en stämning mot staten avseende skador på gran orsakade av granbarkborrar inkommit. Den berörda fastigheten ligger intill ett naturvårdsreservat. Naturvårdsverket har fått i uppdrag av Justitiekanslern att föra statens talan i ärendet. Det yrkade ersättningsbeloppet uppgår till 7000 tkr inklusive ränta och rättegångskostnader. Det är emellertid oklart om det är Justitiekanslern, Naturvårdsverket eller Länsstyrelsen i Västmanland som ska stå för kostnaden i det fall domstolen inte dömer till statens fördel. Beloppet tas därför upp som en ansvarsförbindelse hos Länsstyrelsen.

Noter till anslagsredovisning

Belopp i tkr

Anslag/Benämning Villkor		Belopp	Utfall	
NOT 37	01 05 001 015	Anslagskredit	4 094	0
	Länsstyrelsen i Västmanlands län	Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	3 785	2 639
		Kredit på räntekonto	5 000	0
		Låneram för anläggningstillgångar	3 300	1 388
		Finansiering av förvaltningskostnader hos Region Västmanland	4 832	4 832
		Finansiering av utvecklingsprojekt som bedrivs gemensamt av länsstyrelserna	30 000	30 840
		Digitalisering samhällsbyggn. processen	5 000	5 000
NOT 38	19 01 001 015	Anslagskredit	32	0
	Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Västmanlands län	Anslagsbehållning som disponeras	ingen	
		Uppföljning och utvärdering	100	0
		Beställningsbemyndigande	300	300
		Utestående åtagande avseende beställningsbemyndigandet motsvarar tilldelad bemyndiganderam. Enligt lämnade uppgifter till Tillväxtverket är beloppet 682tkr. Differensen beror på ett projekt som inte följt plan. Länsstyrelsen har därför omprövat projektets budget och återtagit medel för att bemyndiganderamen inte ska överskridas.		

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Beslut om årsredovisning 2021

Årsredovisningen är beslutad den 21 februari 2022.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Västerås den 21 februari 2022

Ulrica Gradin

Vikarierande landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
2 § p. 1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2 § p. 2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2 § p. 3	Följa tillståndet i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2 § p. 4	Främja samverkan	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2 § p. 5	Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
3 § p. 1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3 § p. 2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3 § p. 3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3 § p. 4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3 § p. 5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3 § p. 6	Energi och klimat	Energi och klimat
3 § p. 7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3 § p. 8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap
3 § p. 9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd
3 § p. 10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3 § p. 11	Fiske	Areella näringar
3 § p. 12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.
3 § p. 13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.
3 § p. 14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.
4 § p. 1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken	Areella näringar
5 § p. 1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av sektorsövergripande områden
5 § p. 2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av sektorsövergripande områden
5 § p. 3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av sektorsövergripande områden
5 § p. 4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av sektorsövergripande områden

5 § p. 5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av sektorsövergripande områden
5 § p. 6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av sektorsövergripande områden
5 § p. 7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av sektorsövergripande områden
5 § p. 8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat
5 § p. 9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6 §	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård och miljöskydd
7 §	Geografiskt områdesansvar enligt förordningen (2015:1052)	Samhällsskydd och beredskap
15 §	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd
18 §	Viltförvaltningsdelegation enligt förordningen (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller åiterrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2021.

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	1 Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	1 Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Målsättningar för hantering av EU-stöd	1 Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A4 Handlingsplan för grön infrastruktur	1 Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Nationella målen för kulturmiljöarbetet	1 Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Kulturmiljö	Alla län
1A6 Företnade områden	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Cirkulär ekonomi	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla Län
1A8 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Berörda län
1A9 Nationella planen för moderna miljövillkor	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A10 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Mål och åiterrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
1B3 Invasiva främmande arter	Mål och åiterrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1B4 Naturvård, artbevarande m.m.	Mål och åiterrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter/ Naturvård, artbevarande m.m.	Alla län
1C1 Regionalt tillväxtarbete och samverkan med regionerna	Mål och åiterrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C2 Mål i regionala utvecklingsstrategin	Mål och åiterrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län

1C3 Förenkla för företag	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla
1D2 Kontroll av livsmedel och foder i primärproduktionen	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Alla län
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
1E1 Struktur för återrapportering enligt 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion	Mål och återrapporteringskrav / E. Övrigt	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÄS m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B22 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Alla län
3E1 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	Övrig redovisning	Södermanland
3E4 Kompetensinsats riskbaserat informationssäkerhetsarbete	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	Samhällsskydd och beredskap	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar, där det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	Utveckling av hållbara städer	Hållbar samhällsplanering och boende

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2021 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Rapporteringsdatum	Rapporterat till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2022-02-22	Lst Örebro
2.3 Redovisa antalet årsarbetskrafter	Organisationsstyrning	2021-03-15	Miljödepartementet
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-25	Näringsdepartementet
3A2 Naturnära jobb	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-15	Näringsdepartementet
3A3 Energi- och klimatpolitiska målen	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-25	Lst Dalarna redovisar till Miljödepartementet (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3A5 Stöd till kommunernas kontinuitetsplanering	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2021-04-15 2021-09-30 2022-02-28 2023-02-22	Dricksvatten Lst Jönköping redovisar till Näringsdepartementet Avloppsrening Lst Västernorrland redovisar till Miljödepartementet
3A6 Resultat och effekter av arbetet med att skydda dricksvatten	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet)
3A7 Kostnader för hantering av EU-stöden	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2021-02-01	Näringsdepartementet
3A8 Föregående års fisketillsyn	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-01	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Näringsdepartementet)
3B1 Aktiviteter på demokratiområdet	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B2 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3B3 Stödja kommunerna i deras arbete med att motverka vräkningar	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-06-15	Boverket i enlighet med förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar
3B4 Planeringsunderlag för kulturmiljöer inom havsplanering	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-01-31	Lst Västra Götaland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B6 Civilt försvar och krisberedskap	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-10-31	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (kopia till Justitiedepartementet)
3B7 Restaurering och anläggning av våtmarker	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Lst Gotland redovisar till Miljödepartementet
3B8 Regionala arbetet med friluftspolitiken	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B9 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B10 Naturvård m.m.	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)

3B11 Förutsättningar för vilda pollinatörer i landskapet	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B12 Skydd av tätortsnära natur	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2025-09-30	Lst Stockholm, Skåne och Västra Götaland redovisar till Miljödepartementet
3B13 Förslag på Natura 2000-områden för gråsäl	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-09-30	Havs- och vattenmyndigheten
3B14 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-12-01	Lst Kronoberg redovisar till Näringsdepartementet
3B15 Statlig närvaro och service i länet	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	-	Lst Örebro redovisar till Finansdepartementet
3B16 Funktionshinderpolitiska strategier och planer	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-12-14 2022-12-13 2024-03-01	Socialdepartementet
3B17 Tillämpningen av barns rättigheter	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-03-01 2022-03-01 2023-03-31	Lst Dalarna redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B18 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-11-12	Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)
3B19 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-04-06	Lst Stockholm redovisar till Kulturdepartementet
3B20 Utveckla utbildningsmaterialet inom samhällsorienteringen	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-06-30	Lst Västra Götaland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B21 Lägesbilder om mottagandet av nyanlända och asylsökande	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B23 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för mottagandet av vissa nyanlända invandrare	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B24 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för ensamkommande barn och unga	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B25 Insatser för asylsökande m.fl.	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B26 Redogöra för vilka insatser som ersättning lämnats enligt 37 och 37 a §§	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B27 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B28 Redovisning om portalen informationsverige.se	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Västra Götaland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B29 Goda exempel på uppsökande och motiverande arbete för att nå utrikes födda kvinnor	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C1 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2021-03-31	Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten redovisar till Näringsdepartementet
3C2 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2021-03-31	Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten redovisar till Näringsdepartementet

3C3 Lämna utgiftsprognoser m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Tillväxtverket
3C4 Bredbandsutbyggnad	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-01-31	Post- och telestyrelsen (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3C5 Grundläggande betaltjänster	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2021-12-01	Lst Dalarna redovisar till Infrastrukturdepartementet
3C6 Plan för det fortsatta arbetet med omarrondering av mark	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2021-04-01	Lst Dalarna redovisar till Näringsdepartementet
3C7 Länsstrategier för jämställdhetsintegrering	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-02-22	Arbetsmarknadsdepartementet
3C8 förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-11	Arbetsmarknadsdepartementet
3D1 Byggnadsnämndernas tillsynsarbete	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-01-31	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D2 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-02-15	Naturvårdsverket
3D3 Förberedelse för uppgiftslämnande till Naturvårdsverket	Uppdrag / D. Tillsyn	2021-11-30	Lst Skåne redovisar till Miljödepartementet
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-03-31	Lst Västernorrland redovisar till Miljödepartementet
3D5 Beslut om upphävande av och dispens från strandskyddet	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3D6 Effektiv och rättssäker tillsyn	Uppdrag / D. Tillsyn	2021-10-01	Lst Västernorrland redovisar till Finansdepartementet
3D7 Effektivisera prövningsverksamheten	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-10-03	Lst Blekinge redovisar till Finansdepartementet
3E2 Indelning av hur länsstyrelserna ska redovisa avgiftsbelagd verksamhet	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2021-09-30	Lst Örebro redovisar till Finansdepartementet
3E3 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2021-02-05 2021-04-29 2021-06-30 2021-10-25	Hermes

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Har du frågor eller önskar fler exemplar, kontakta
Länsstyrelsen i Västmanlands län, 721 Västerås

Tfn 010-224 90 00 | Fax 010-224 91 10 | E-post: vastmanland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/vastmanland